UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Diplomová práce

Bc. Tomáš Lakota

Možnosti a meze dramaterapeutického týmu v procesu přípravy, realizace a následné reflexe skupinových intervencí

Olomouc 2018

Vedoucí práce: Mgr. Kristýna Krahulcová, Ph.D.

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: "Možnosti a meze dramaterapeutického týmu v procesu přípravy, realizace a následné reflexe skupinových intervencí" vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne. ….…… Podpis ……

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí mé diplomové práce Mgr. Kristýně Krahulcové, Ph.D., za podporu, konzultace a vstřícnost. Mé přítelkyni Bc. Anežce Škeříkové, za podporu a také Ing. Bc. Marku Lakotovi, za cenné rady a pomoc.

Obsah

Úvod 6

TEORETICKÁ ČÁST 7

1 Dramaterapie 8

1.1 Cíle v dramaterapii 8

1.2 Příprava intervence 11

1.3 Vzdělání v oblasti dramaterapie 12

2 Dramaterapeut 16

2.1 Vlastnosti a schopnosti 16

2.2 Evaluace dramaterapie 18

3 Dramaterapeutický tým 23

3.1 Supervize 23

3.2 Koterapie 24

3.3 Vedení týmu 26

EMPIRICKÁ ČÁST 27

4 Metodologická východiska 28

4.1 Formulování výzkumného problému 29

4.2 Cíl výzkumného šetření 29

4.3 Design výzkumného šetření 30

4.4 Výzkumné otázky 31

4.5 Výzkumný soubor 32

4.5.1 Kritéria výběru 32

4.5.2 Zajištění vstupu do terénu 33

4.6 Metody sběru dat 33

4.7 Metody analýzy dat 34

5 Analýza a interpretace dat 36

5.1 Průběh analýzy dat 36
5.2 Kategorizovaný seznam kódů 36
5.3 Kategorie 44
5.3.1 Vnitřní procesy v týmu 44
5.3.2 Příprava intervence 47
5.3.3 Organizování 50
5.3.4 Osobnost 51
5.3.5 Velká spolupráce 53
5.3.6 Doprovodné jevy 56
5.4 Zodpovězení výzkumných otázek 57
6 Diskuze 59
6.1 Limity studie 59
6.2 Doporučení pro praxi 60
6.3 Komparace výsledků 60
Závěr 62
Seznam bibliografických citací 63
Seznam příloh 66
Seznam použitých zkratek 67

Úvod

Autor této práce je studentem oboru Speciální pedagogika – dramaterapie. V průběhu celého svého studia měl možnost v rámci četných praxí zažít proces dramaterapie v různých zařízeních s rozdílnou klientelou, např. spolupráce na dramaterapii, která probíhá v psychiatrické nemocnici na oddělení léčby nealkoholových závislostí. Začal si všímat, jak funguje proces dramaterapie v tomto zařízení a věnoval při tom pozornost zejména procesům, které se na první pohled zdají pouze doprovodné pro danou dramaterapii a dějí se většinou před nebo po intervenci. Velmi ho zaujaly rozhovory dramaterapeutů v čase, kdy nedocházelo k interakci s klienty, a všiml si některých procesů, které probíhaly na pozadí těchto rozhovorů. V této práci se autor rozhodl zaměřit v kvalitativním výzkumném šetření na dramaterapeutické týmy, které působí ve zdravotnických zařízeních, konkrétně na procesy, které probíhají mimo samotný intervenční proces. Cílem této práce je pojmenovat tyto mimo-intervenční procesy, prozkoumat jejich možnosti a meze, aby se na ně mohli následně dramaterapeuté zaměřit, začít je vnímat jako součást dramaterapeutického procesu a jejich zefektivněním přispět k zefektivnění samotné intervence. Data autor sbíral ve třech dramaterapeutických týmech působících v rozdílných zdravotnických zařízeních a s rozdílnou klientelou.

Teoretická část vymezuje rámec empirickému šetření a popisuje nejdůležitější pojmy mimo-intervenčního dramaterapeutického procesu vedeného týmem dramaterapeutů.

Empirická část obsahuje metodologická východiska kvalitativního výzkumného šetření, popis výzkumného problému, cíl práce a výzkumné otázky, design výzkumného šetření a metody sběru, analýzy a interpretace dat.

Na závěr autor představuje limity studie a doporučení pro další výzkumy.

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část vznikla na základě prostudování odborné literatury, článků a výzkumů tak, aby čtenáři dokázala přiblížit teoretické základy výzkumného šetření. Autor nenašel žádnou studii, která by se věnovala všem procesům probíhajícím mimo intervenci dramaterapie v takovém rozsahu, jaký nabízí výsledky empirické části, přesto se jednotliví autoři ve svých publikacích o některých procesech zmiňují. Tyto nalezené oblasti tvoří jádro teoretické části a jsou roztříděny do třech kapitol: Dramaterapie, Dramaterapeut a Dramaterapeutický tým.

1 Dramaterapie

V této kapitole se pokusíme vymezit pojem dramaterapie v kontextu této práce. Autor zde uvádí definice jak českých, tak zahraničních autorů. Dále se v této kapitole budeme věnovat cílům a přípravě dramaterapie. Poslední podkapitolou je vzdělání v dramaterapii. Tato podkapitola je cíleně umístěna až na konci mezi kapitolou Dramaterapie a Dramaterapeut, protože úzce hraničí s oběma.

Pro autorovy účely a nejblíže v kontextu empirické části práce je definice, kterou popisuje profesor Milan Valenta.

„Dramaterapie je léčebně-výchovná (terapeuticko-formativní) disciplína, v níž převažují skupinové aktivity využívající ve skupinové dynamice divadelních a dramatických prostředků k dosažení symptomatické úlevy, ke zmírnění důsledků psychických poruch i sociálních problémů a k dosažení personálně sociálního růstu a integrace osobnosti.“ (Valenta, 2011, s. 23)

Sue Jennings popisuje dramaterapii jako *„užití divadelního umění ve zdravotnických a komunitních zařízeních při práci s lidmi, kteří se potýkají s problémy či nemocí.“* (Jennings, 2014, s. 10)

Z pohledu Britské asociace dramaterapeutů BADth (2011) můžeme dramaterapii chápat jako úmyslné využití léčebných aspektů dramatu a divadla v léčebném procesu. Jako metodu práce a hry, která používá herních metod k usnadnění tvořivosti, představivosti, učení, uvědomění a osobního růstu.

Landy definuje dramaterapii jako *„záměrné použití dramatických / divadelních postupů pro dosažení terapeutického cíle symptomatické úlevy, duševní i fyzické integrace a osobního růstu“* (Landy in Valenta, 2011, s. 23)

Dramaterapii z hlediska vymezení v systému disciplín řadí Valenta (2011) pod arteterapii v širším slova smyslu, tedy s ostatními expresivními terapiemi jako muzikoterapie, biblioterapie či arteterapie v užším slova smyslu.

1.1 Cíle v dramaterapii

Tato podkapitola začne pojetím cílů v dramaterapii a poté se plynule přemostí do dalších aspektů plánování dramaterapeutické intervence.

Valenta (2011) poukazuje na cíle v dramaterapii specifické, které bývají často velmi variabilní a různí se z hlediska klientely. Mezi nespecifické cíle pak můžeme řadit například získání kontroly nad svými emocemi, získání schopnosti uvolnit se, schopnosti spontánního chování, schopnosti poznat a přijmout svoje omezení a možnosti, zvýšení schopnosti sociální interakce a interpersonálního růstu, rozvoj představivosti a koncentrace, posílení sebedůvěry a sebeúcty, rozšíření repertoáru rolí pro život nebo změnu v chování.

Dalším důležitým bodem je pak ujasnění si cílů z pohledu dramaterapeuta. Valenta (2011) kategorizuje toto pojetí cílů do čtyř následujících kategorií s příklady:

- **Moje cíle vzhledem ke skupině** – zde je na mysli vytvoření vhodného prostředí na intervenci, například pro rozvoj důvěry a spolupráce či rozvoj komunikace
- **Cíle instituce ve vztahu ke skupině** – například udržet pohodovou atmosféru, zlepšit skupině náladu, uvolnit napětí ve skupině
- **Cíle skupiny k sobě samé** – například zlepšit náladu, cítit se lépe, pobavit se
- **Moje cíle k sobě samému** – například profesionalita nebo odborný růst

Při přípravě dramaterapeutické intervence s novou skupinou, je důležité, aby dramaterapeut dbal na svou aktivitu u plánování struktury. Aby předešel možným konfliktům, je nutné, aby cíle instituce, cíle dramaterapeuta a cíle skupiny byly kompatibilní (Jennings in Valenta, 2011).

Valenta (2011) dále uvádí, že pro ujasnění těchto cílů u plánování by si měl dramaterapeut zodpovědět několik podstatných otázek:

- Je dramaterapie hlavní, či vedlejší terapií?
- Jaký bude vztah mezi dramaterapií a dalšími terapiemi a kdo je koordinátorem veškeré terapeutické práce?
- Kdo je zodpovědný za práci skupiny?
- Jaké bude hlavní zaměření dramaterapie?
- Jaký se použije model skupiny?
- Jaký bude počet členů skupiny?
- Kolik terapeutů by ve skupině mělo být?
- Jaká bude délka jednotlivých intervencí a v jakých frekvencích bude probíhat?

- Jak se budou intervence dokumentovat?
- Jak se nový klient etabluje do skupiny?
- Budou skupinové cíle určeny skupinovou dohodou nebo terapeutem?
- Jak se přeruší práce, pokud terapeuta donutí okolnosti?
- Na jakém místě bude probíhat terapie a jaké je jeho vybavení?
- Kde najde terapeut podporu a kdo mu poskytne supervizi?

V kontextu cíle a skupiny hovoří také Jones (2007) o tom, že pokud jsou hlavní cíle u skupiny rozhodnuty předem, mohou pomoci jednotlivcům skupiny rozhodnout se, zda se dramaterapie chtějí zúčastnit. Například ženské dramatické skupiny běžící v komunitním centru zabývajícím se asertivitou mohou být před zahájením inzerovány na místě. Pro další práci budou konkrétní cíle sjednány se skupinou nebo jednotlivcem po zahájení terapie. Cíle mohou být často velmi obecné, jako například: "přinést osobní změny". V jiných situacích budou cíle velmi specifické, například: "použít roli, která umožní jednotlivcům, aby se ve svých každodenních jednáních s lidmi v komunitě stali silnějšími."

Podobný pohled na to, že je třeba vnímat potřeby klientů a jejich pohled na věc má Jennings (2014), která hovoří o tom, že nejdůležitějším zdrojem informací o klientech jsou klienti samotní. Oni sdělují, která témata jsou pro ně zásadní a jaká jsou jejich očekávání od setkání. Upozorňuje na to, že dramaterapeuté až příliš často důvěřují informacím, které o klientech přicházejí odjinud, místo toho, aby věřili klientům samotným.

Jennings (2014) také uvádí, že je třeba vedle informací o klientech, znát také jejich umístění v klinickém kontextu. Vědět, jestli ví, že jsou v léčbě a jestli ví, jakou mají diagnózu. Co se týče frekvence a času, zamýšlí se Jennings nad ideální délkou hodiny a půl týdně, často dramaterapeuty přebíranou z psychoterapie a komparuje je se svými zkušenostmi. Podle této autorky může být délka i frekvence dramaterapie variabilní, je však třeba přihlédnout na možnosti klienta a také na možnosti dramaterapeuta.

Podobný pohled na délku a frekvenci má i Valenta (2011), který uvádí nejfrekventovanější model 1-2 sezení, přičemž délka jednoho sezení je 1,5 hodiny. Upozorňuje ale také na to, že se délka může lišit v závislosti na druhu klientely. Upozorňuje také na další faktory jako vlastní terapeutický styl a terapeutické požadavky a cíle.

1.2 Příprava intervence

Šilarová a Vávra (2017) uvádějí několik zásadních postupů, na které by měl dramaterapeut myslet při přípravě. V jejich případě se to týká práce se specifickou klientelou, se skupinou klientů z toxikorehabilitačního oddělení psychiatrické nemocnice. Ve svém příspěvku se zmiňují o tom, že je nutné, aby dramaterapeut našel optimální propojení terapeutického směřování, kreativity skupiny nebo jednotlivce a expresivní formy terapie. Uvádějí, že u plánování je třeba myslet na to, aby bylo podřízeno potřebám skupiny a jejich zakázky. Jako příklad své praxe uvádějí škálu plánování, kdy na jedné straně stojí předem připravené téma intervence a na straně druhé intervence bez předem dané struktury, kdy se dramaterapeut podřídí aktuální potřebě klientů.

Jennings (2014) také doporučuje vytvořit si zápisník, do kterého může dramaterapeut zapisovat veškeré své nápady, myšlenky, témata, která by mohl využít v příštích intervencích. Takový notes může dramaterapeut sebou nosit kdekoliv tak, aby ho měl vždy po ruce a při plánování jej využíval jako zásobník. Doporučuje také nosit s sebou malý kapesní zápisník, protože ne vždy máme možnost sebou nosit velký a myšlenky a nápady k nám mohou přijít kdykoliv.

Praxe v oblasti dramaterapie ukazuje, že pomocí vhodně zvolené kombinace jednotlivých technik a metod v jednom celku, je možno dosáhnout většího terapeuticko-formativního efektu. Takovou kombinaci můžeme nazvat dramaterapeutickým projektem (Valenta, 2003).

Při přípravě je také důležité myslet na prostředí a prostory. Müller (2007) popisuje materiální dimenze prostředí, v němž probíhá terapeutický proces. V takové dimenzi pak vnímá prostor, ve kterém terapie probíhá, jeho vnitřní uspořádání a vybavení.

Šilarová a Vávra (2017) také popisují už výše popsané faktory jako čas a prostor. Dále uvádějí důvěru, vztah mezi terapeutem a klientem a terapeutický přístup. Tyto všechny záležitosti řadí mezi výchozí podmínky při plánování. Prostor vymezují jako místnost, ve které se odehrává dramaterapie. Měla by být dostatečně velká a s kobercem. Neměla by mít zbytečné vybavení, které by mohlo rozptylovat práci skupiny. Nemusí tedy mít nábytek ani židle, je-li skupina ochotna sedět na zemi. V neposlední řádě je uváděn terapeutický přístup, který můžeme chápat i jako osobnost dramaterapeuta.

1.3 Vzdělání v oblasti dramaterapie

Interdisciplinární povaha dramaterapie a její základní metody se odrážejí ve výcviku dramaterapeuta. Landy (1996) nabízí model výcviku dramaterapeutů který se soustředí na čtyři oblasti: Dramaterapeut a jeho osobnost, Klient, Techniky a Teorie:

1. **Osobnost dramaterapeuta**, zahrnující rozvoj osobní kreativity a psychologického uvědomění. To zahrnuje kurzy v tvůrčím dramatu, improvizaci a dramatu ve vzdělávání. Prostřednictvím kurzů mohou studenti prozkoumat svou spontaneitu nebo zábrany v hraní a vztah mezi hrou a vývojem osobnosti. Kromě kreativních zkušeností by měl mít student také prostředky k tomu, aby dokázal uvažovat o svých zkušenostech. Při rozvíjení psychologického uvědomění by měl student zažít také proces terapie. V rámci třídních kurzů mohou studenti pracovat prostřednictvím simulace nejen pro rozvíjení svých dovedností jako terapeutů, ale také pro zkoumání vlastních potřeb a chování Landy (1996).

2. **Klient**, zahrnující pochopení různorodosti skupin a jejich postižení. Někteří dramaterapeuté pracují s osobami bez postižení, které jsou v krizi nebo potřebují prozkoumat určité matoucí aspekty svého života. Někteří studenti absolvují kurzy, vzdělávání a poradenství v oblasti speciální pedagogiky. Všichni by měli studovat normální psychologický vývoj člověka a abnormální psychologii. Dále, díky zkušenostem v terénu, by studenti měli sledovat a vést divadelní skupiny složené z několika populací. Jako doplněk k této oblasti je také důležité, aby se studenti seznámili s prostředím, ve kterém žijí a pracují osoby se zdravotním postižením či znevýhodněním. Typy prostředí a kvalita života se zde značně liší. Z tohoto důvodu je důležité podporovat umístění terénních prací na různých místech, včetně nemocnic a speciálních škol, soukromých klinik a ošetřovatelských domů a některých dalších komunitních rekreačních a terapeutických center Landy (1996).

   To potvrzuje i britská dramaterapeutka Sue Jennings (2014) která také doporučuje, aby se dramaterapeut věnoval terénním pracím mimo své kulturní prostředí a vyhnul se tak zúženému pohledu a užívání mýtů.

   Další oblast faktorů, kterými by se měl dramaterapeut vybavit podle Jennings (2014) je důkladná znalost diagnostiky, vyšetřovacích metod a léčby. Tak aby

dramaterapeut v zařízení dokázal porozumět členům odborného týmu, skládajícího se z psychologů, psychiatrů a různých terapeutů. Zároveň by měl dramaterapeut dokázat udržovat jakousi rovnováhu. Na jednu stranu dokázat brát lidi, jejich problémy a bolestné prožitky vážně, na druhou stranu umět brát věci s nadhledem či humorem. Důležité je pak vycítit rovnováhu mezi těmito póly v kontextu skupiny a klienta.

3. **Techniky**, zahrnující celý rozsah mezioborových postupů. Techniky, používané dramaterapeuty budou založeny v podstatě z oblasti drama / divadla. V případě takových terapeutických postupů, jako je psychodrama nebo Gestalt zjistíme, že terapeuti pracují prostřednictvím dramatických technik a také zakládají celý teoretický pohled na reprezentační povahu dramatického jednání. Základní dramatické techniky, které jsou k dispozici, zahrnují: krátkodobé dramatické cvičení v senzorickém povědomí, pohybu, pantomimě a tvůrčí řeči; dramatická hra; story-telling a příběhová dramatizace; práce s loutkou a maskou; simulace a improvizace a rozšířené dramatizace. Tyto techniky neexistují navzájem izolovaně. Například, práce s loutkou může také zahrnovat storytelling. Pro studenty je důležité, aby zažili tyto techniky jako účastníci i jako vedoucí. Také si musí uvědomit silné a slabé stránky každé techniky a její význam Landy (1996).

Sue Jennings (2014) staví do své teoretické základny na první místo dramaterapeutových znalostí divadlo a divadelní praxi. Kromě divadelních dovedností, mezi které řadí například práci s pohybem, hlasem, improvizací, hereckou složkou, jevištní složkou a mnoho dalších, poukazuje také na využití drama-technik. Do popředí staví také to, aby dramaterapeut navštěvoval divadlo jakéhokoliv druhu, a to co nejčastěji, přinejmenším dvakrát do měsíce.

4. **Teorie**, zahrnující interdisciplinární principy a filozofické úvahy. Proč je dramaterapie důležitá? Jaké principy dramaterapie existují, aby ospravedlnily její použití jako platné léčebné strategie? To jsou rozhodně klíčové otázky. Protože si uvědomujeme, že dramatický proces zastoupení je nezbytný pro veškerý lidský rozvoj; že poznávání a ovlivňování dítěte se rozvíjí prostřednictvím drama a hry; že závažné omezení schopnosti adolescentů nebo dospělých hrát roli v každodenním životě nebo zapojit se do rozmanitého chování rolí může vést k odcizení, osamělosti a násilnému nebo

sebezničujícímu chování. Ze vzájemně propojených pohledů sociologie, antropologie, psychologie, divadelní teorie, filozofie, jazykové vědy a dalších lze rozvinout principy dramaterapie a vhodných metodologií výzkumu Landy (1996).

Tento čtyřdílný model pro výcvik dramaterapeutů je založen v univerzitním prostředí a je určen pro studenty na úrovni absolventů. Jedná se o pokus odpovědět na čtyři otázky. Co musí vědět dramaterapeut o sobě? Kdo jsou klienti v dramaterapii? Jakými technikami by měl dramaterapeut účinně léčit své klienty? Proč je tato forma léčby cenná? Pátou a větší otázkou je - Jaká je povaha dramaterapie? Bude to trvat řadu let tréninku a výzkumu, než budeme moci odpovědět na tyto otázky. Landy přijal interdisciplinární perspektivu a vnímá výuku v podstatě jako studium technik a principů drama / divadla, psychologie, poradenství, hry, antropologie a souvisejících oblasti speciálního vzdělávání, rekreace a souvisejících expresivních terapií. Každý, kdo přemýšlí nad kariérou v dramaterapii může klidně tak začít se sebe-evaluací svých zájmů a kompetencí. Jakmile člověk zjistí, že je zainteresován spojením terapie a drama, může hodnotit jednotlivé kompetence v obou oblastech. Kompetence dramatické komunity zahrnují: schopnost zapojit se do hry a improvizace, vyprávění příběhu, hrání, práce s maskou a loutkou a další projektivní techniky, pohybovat se pružně a tvořivě, tvůrčím hlasem, rozvíjet a vytvářet kreativní dramatické zážitky. Terapeutické kompetence zahrnují: schopnost poslouchat, podporovat a vyzývat ostatní, analyzovat problémy, interpretovat chování a odvodit motivaci, cítit se pohodlně při kontaktu se širokou škálou emočních a duševních poruch, ocenit individuální rozdíly a rozvíjet strategie změny. Člověk, který všechny tyto kompetence má, by byl vynikajícím kandidátem na dramaterapeuta (Landy, 1996).

Jennings (2014) řadí mezi oblasti podkladů pro dramaterapii životy klientů, techniky získané ve výcviku, a protože staví do popředí hlavně divadlo, je mezi oblastmi také literatura a texty divadelních her, romány, mýty a pověsti, náboženské knihy a další.

Participanti výzkumného souboru v této práci vystudovali, nebo stále studují na Pedagogické fakultě univerzity Palackého v Olomouci obor Speciální pedagogika – dramaterapie. Tento obor nabízí prezenční bakalářské a navazující magisterské studium s možností pokračovat v doktorském studijním programu. Dramaterapie jakožto obor na této škole je součástí studia odborné (neučitelské) speciální pedagogiky (Valenta, 2011).

Anotace tohoto oboru je následující: *„Studium je koncipováno jako neučitelské strukturované (dvoustupňové) se zaměřením na speciální pedagogiku a dramaterapii. Náplní studia jsou nejen teoreticky a informativně orientované disciplíny (např. základy speciální pedagogiky, psychologie, psychopedie atd.), ale velký důraz je kladen na formativně a terapeuticko-formativně orientované disciplíny: dramaterapii, arteterapii, personálně-sociální výcvik, dramiku, dramaterapeutické projektování a další expresivně a zážitkově zaměřené předměty.“* (UPOL, ©2018)

Je potřeba také dodat, že obor dramaterapeut v české republice podle aktuálních právních norem neexistuje. Pro dramaterapeuta neexistuje žádné „tabulkové místo“ proto většinou působí na pozicích jako speciální pedagog, zdravotní pracovník, odborný vychovatel nebo psycholog (Polínek, 2006).

„V praxi je pak situace taková, že studenti Speciální pedagogiky (dramaterapie) rozšiřují své dramaterapeutické zkušenosti absolvováním velkého množství povinných studentských praxí, což vede k hlubšímu navázání kontaktů s jednotlivými zařízeními a k zavedení dramaterapie s jasně vymezenými cíli do programu těchto zařízení“ (Krahulcová, 2017, s. 19)

2 Dramaterapeut

Tato kapitola se bude věnovat vlastnostem a schopnostem dramaterapeuta. Toto téma už bylo z části popsáno v podkapitolách vzdělání a cíle. V této kapitole je základem pro popis osobnosti dramaterapeuta rozsáhlý výzkum na britské půdě. Budeme se také zabývat evaluací dramaterapie, protože většinou spočívá na dramaterapeutovi a souvisí s jeho motivací a profesionalitou.

2.1 Vlastnosti a schopnosti

Valente a Fontana (1994) provedli výzkum, aby zjistili, jak zkušení dramaterapeuté, pracující v různých oblastech a za různých podmínek, konceptualizují svůj předmět na teoretické i praktické úrovni. Dotazník Byl poslán dvě sta padesáti britským dramaterapeutům, přičemž návratnost byla 86 %. Výzkum se věnoval několika oblastem, Valente a Fontana ve svém příspěvku zmiňují: kvality dramaterapeuta, terapeutická role dramaterapeuta a hodnocení pokroku klientů. Část **kvality (vlastnosti) dramaterapeuta** byla navržena tak, aby odhalila osobní vlastnosti, které jsou považovány za nezbytné pro úspěšného dramaterapeuta. Seznam níže ukazuje, jaké vlastnosti vnímají dramaterapeuté jako důležité. Položky jsou řazeny podle míry důležitosti.

1. Sebenáhled (znalost sebe sama)
2. Motivace
3. Empatie
4. Sensitivita
5. Spontánnost
6. kontakt s vlastními emocemi společně s Představivostí, se kterou se dělí o šesté místo
7. Energie
8. Intuice
9. Otevřenost
10. Humor
11. Reflexe
12. Jasné myšlení
13. Povědomí o vlastním těle
14. Pokora

15. Štědrost
16. Hluboké pocity
17. Sociabilita

Stejným způsobem myšlení britských dramaterapeutů, jaký můžeme vidět v tomto seznamu má Jennings (2014), která také poukazuje na to, že by dramaterapeut měl přemýšlet nad svými vlastními životními zkušenostmi. Mezi podmínkami pro práci s lidmi řadí i určitou vášeň a zanícení pro lidi, se kterými dramaterapeut pracuje. Entuziasmus přináší tvůrčí potenciál a ten může přinést spokojenost terapeutovi, klientům i institucím.

Další oblastí výzkumu od Valente a Fontana (1994) jsou **Role dramaterapeutů**. Kvality a role by měly být v ideálním případě úzce propojeny. Kvality jsou v podstatě výsledkem vlastností charakteristických pro samotné dramaterapeuty a lze je nejlépe pochopit v kontextu vlastností odvozených z biologických a sociálních faktorů, které nejsou během relativně krátkých let odborného výcviku snadno získávány nebo ztráceny (ačkoli mohou být modifikovány). Role, na druhé straně souvisí spíše s vědomě naučenými a aplikovanými strategiemi sebeurčení, prezentace, a to, jak se chováme ve společnosti. Některé role si rychleji a účinněji podmaní lidé s určitými sadami vlastností, takže s nimi harmonizuje, ale rozdíl mezi těmito dvěma je důležitý na teoretické i praktické úrovni. Českým ekvivalentem pro název Role v tomto výzkumu by mohl být název Schopnosti. Seznam, seřazený od nejdůležitější role po méně důležité, vypadá následovně:

1. Poslouchání
2. Pozorování
3. Podpora
4. Identifikace problémů
5. Zůstat v klidu v krizi
6. Nekritické přijetí a Usnadnění změny jsou společně na šesté příčce
7. Zkušenosti s terapií
8. Mít supervizi
9. Důvěra
10. Vytvoření atmosféry
11. Vedení
12. Pokládání otázek
13. Konfrontování

14. Zkušenosti s divadlem
15. Hraní rolí
16. Tlumočení
17. Provokace

2.2 Evaluace dramaterapie

Přesné hodnocení pokroku klientů je jednou z nejobtížnějších oblastí terapeutické práce. To, jak vnímá pokrok samotný klient (v reakci na specifické otázky, nebo jinak) by mělo být dostačující, neboť klient je nejlépe schopen vědět, zda v důsledku terapie nyní život prožívá smysluplněji a produktivnějším způsobem. Odpovědi klientů na standardizované psychologické testy mohou být také užitečné, ačkoli obecně nejsou příliš populární ani mezi terapeuty, ani mezi klienty (Valente, Fontana, 1994).

Podobného názoru je i Andersen-Warren a Grainger (2000), kteří popisují testovou metodu také jako méně užívanou. Tito autoři se dále zamýšlejí nad hodnocením pokroku klientů tím, že vycházejí z cíle dramaterapie, který popisují jako zlepšení schopnosti lidí vytvářet emocionální a kognitivní pocity pro sebe a své okolí. Poukazují na to, že je to velmi nejasný způsob, jak mluvit o jevech, které představují psychologickou pohodu člověka. Aby bylo možné mít pocit, že dramaterapie má skutečně nějaký identifikovatelný přínosný efekt, musíme ji chápat z hlediska skutečných změn, ke kterým dochází v chování a zkušenostech lidí. Dramaterapie musí mít smysl pro všechny zúčastněné. Nemá-li to smysl pro lékaře, určitě to nebude pro pacienty nebo klienty.

Hodnocení klienta je možno chápat také jako součást evaluace. Evaluace zjišťuje, zda se původní stav klienta změnil v důsledku terapeutických intervencí (Bruscia in Jones, 2007).

Lištiaková a Valenta (2015) nahlížejí na evaluaci v dramaterapii jako na jeden z hlavních současných problémů ve výzkumu dramaterapie. Důsledné hodnotící postupy přispívají k vytvoření kvalitních postupů, které šetří jak finanční zdroje, tak především řeší etické otázky zabývající se zdravím klienta. Zkoumání otázky: „Co je klientům nabízeno a proč?“ představuje profesionální postoj dramaterapeuta.

Evaluace cílů spočívá na dramaterapeutovi a klientovi v rámci terapie. V některých dramaterapeutických skupinách, jejímž cílem je podpořit určitý druh chování nebo způsob,

jakým se člověk vztahuje k druhým osobám, to může probíhat například tak, že je klient vyzván, aby vyhodnotil svůj vlastní pokrok. V praxi to znamená požádat každého klienta, aby se zpětně podíval na své zkušenosti v rámci skupiny a v rámci svého života obecně. Rozdělujeme tedy formativní evaluaci, která probíhá v aktuálním procesu práce a pomáhá terapeutovi a klientovi formovat směr další práce, a sumativní evaluaci, která probíhá na konci práce a hodnotí celý proces (Jones, 2007).

Stejně na evaluaci v dramaterapii nahlíží Lištiaková a Valenta (2015), kteří ji chápou buď z pohledu výsledku intervence anebo z pohledu procesu intervence. Evaluace z pohledu výsledku zkoumá změny způsobené dramaterapií a analýzou výsledku či účinku. Výzkum zaměřený na proces, sleduje jednotlivé části terapeutického procesu a zkoumá aplikaci prvků změn specifických pro dramaterapii.

Hlavním problémem, kterému dramaterapeuté ve výzkumu čelí, je hledání způsobů, jak porozumět procesu uzdravení. Postupně se tento problém stává stále více naléhavějším. Zlepšení efektivity dramaterapie znamená samozřejmě mnohem více než jen měření výsledků. Pouhým objevováním většího množství informací o procesu dramaterapie se můžeme vyvarovat chybě, která se může stát všem začátečníkům při tvoření výzkumu. Tímto problémem je hledání nesprávného druhu informací o nesprávné situaci špatným způsobem. Dosažení výsledků nestačí, musí se jednat o výsledky, které poskytují skutečný pohled na stav (Madeline-Warren, Grainger, 2000).

Valente a Fontana (1994) hovoří o tom, že většina dramaterapeutů v hodnocení pokroku klienta spoléhá na svůj profesionální úsudek. Dramaterapeuté mají v tomto ohledu jisté výhody od terapeutů působících v jiných oborech, protože jsou schopni přímo sledovat chování klientů ve vhodných skupinových situacích během dramaterapie. Zůstává však otázka, jaká konkrétní změna, která se odráží ve zprávách nebo chování klientů, svědčí o terapeutickém pokroku. Následující seznam uvádí zjištění z výzkumu, který provedli Valente a Fontana, a který je popsán už v předchozích řádcích této teoretické části práce. U tohoto seznamu konkrétně se zkušení dramaterapeuté zaměřovali na hodnocení pokroku klienta. Nejpozoruhodnější věcí na seznamu je klastr v horní části položek souvisejících s „sebe“. Sebevědomí, sebereflexe, sebedůvěra a sebevědomí naznačují, že prostřednictvím terapeutického procesu mohou jednotlivci "přetvořit" sebe, a to prostřednictvím interakcí s terapeutem a se skupinou.

1. Sebeúcta
2. Sebenáhled

3. Sebepřijetí
4. Sebevědomí
5. Naděje
6. Komunikace
7. Důvěra
8. Uvědomění si sebe v kontextu ostatních
9. Spontánnost
10. Sociální interakce
11. Kreativita
12. Iniciativa
13. Koncentrace
14. Představivost
15. Odvaha
16. Méně deprese
17. Méně bludů
18. Realistický pohled na svět
19. Odhalení sebe sama
20. Sociální sebekontrola
21. Metaforická změna
22. Fyzický vzhled
23. Použití jazyka
24. Sociální disinhibice
25. Použití léčebných mýtů
26. Dramatický repertoár

Důležitou součástí hodnocení úspěšnosti dramaterapie a zároveň možností, jak se zpětně nad intervencí zamýšlet jsou zápisy. Dramaterapeuté často píší zápisy z intervence. Ty můžou vytvářeny pro lékaře a zařízení, ve kterém je dramaterapie součást větší léčby, mohou být také ale zapisovány pro účely dramaterapeuta nebo dramaterapeutického týmu. Mohou být zdrojem poznání toho, jak byla dramaterapie úspěšná.

Existují systémy pro záznam, které umožňují určit přesně takové druhy mezilidských událostí v intervenci, které terapeuti považují za rozhodující pro terapii, aniž by se terapeut rozptýlil věcmi, které mohou být méně důležité. V praxi je to ale hlavně volba terapeuta. Nejdůležitější věcí pro něj je vědět co hledá, jakou změnu považuje za významnou a vědět

že má vhodný způsob, jak tyto věci zaznamenat. Pro některé lidi zůstává nenahraditelná snaha zapsat si průběh intervence prostě tak, jak to na ně působilo. Ve skutečnosti to však může být nejpřesnější způsob, jak udělat záznam kvalitní v emočních a relačních změnách, ke kterým ve skupině došlo. Oddálení potřebné k napsání intervence pak umožňuje, aby se některé pocity staly přístupnějšími. Jak jsme viděli, taková časová pomlka nám dovoluje cítit emoční realitu věcí, které jsme se mohli nevědomky bránit(Madeline-Warren, Grainger, 2000).

Zprávy, které kontinuálně zachycují celý proces proběhlé dramaterapie, mohou být také důležitým zdrojem informací pro členy dramaterapeutického týmu, kteří se skupinou neparticipovali často. Mohou jim usnadnit naladit se na aktuální skupinovou dynamiku a ujasnit aktuální skupinovou orientaci před opětovným vstupem do terénu po nějaké časové odmlce, kdy na intervenci dojížděli jeho jiní kolegové z týmu (Šilarová, Vávra, 2017).

Valente a Fontana (1993) vytvořili z výzkumu ještě jeden seznam, než uvádí v článku z roku 1994. Jsou jimi teoretické vlivy na dramaterapii. Jde o seznam procesů či jevů, které přímo ovlivňují dramaterapeuty v jejich práci a vycházejí jak z drama, tak i z jiných terapií a kulturních procesů. Položky jsou řazeny podle míry důležitosti.

1. Skupinová dynamika
2. Psychoterapie
3. Teorie hry
4. Teorie tvořivosti
5. Vývoj dítěte
6. Terapie zaměřená na klienta
7. Teorie představivosti
8. Psychodrama
9. Rituál
10. Postižení
11. Dětské drama
12. Teorie divadla
13. Vzdělávací drama
14. Psychoanalýza
15. Sociální psychologie
16. Relace vztahů mezi objekty

17. Gestaltová psychologie
18. Antropologie
19. Analytická psychologie
20. Sociologie
21. Kognitivní psychologie
22. Filozofie
23. Behavioralismus
24. Existencionalismus
25. Jóga
26. Teologie
27. Bioenergetika
28. Alexandrova technika

3 Dramaterapeutický tým

První dvě kapitoly nám položily základ dramaterapie a osoby dramaterapeuta. Třetí kapitola se bude zabývat supervizí, spoluprací dramaterapeutů, koterapii a vedení terapeutického týmu.

3.1 Supervize

„Dramaterapeuté většinou hodnotí poskytované intervence samostatně nebo při supervizi, posuzují je, srovnávají, zkoumají a analyzují.“ (Lištiaková, Valenta, 2015, s. 17)

Hartl a Hartlová (2015, s. 576) definují supervizi jako metodu *„vedení mladého psychiatra, psychologa nebo terapeuta starším a zkušeným odborníkem, trvá nejméně jeden rok, většinou však déle; zlepšuje komunikaci v organizaci; ochrana klienta, posílení duševního zdraví terapeuta, zvýšení kompetence.“*

Hawkins a Shonet (2004, s. 17-18) hovoří o tom, že supervize může být velmi důležitá proto, že může člověku dát *„příležitost podívat se na věci s odstupem a uvažovat, příležitost vyvarovat se snadné cestě obviňování druhých – klientů, kolegů, organizace, „společnosti“, nebo dokonce sebe; pustit se do hledání nových možností, odhalit poučení, které se v těch nejobtížnějších situacích často skrývá, a získat podporu.“*

Hawkins a Shonet (2004) ve své publikaci také rozdělují supervizi na supervizi individuální, supervizi týmů a vzájemnou supervizí kolegů, přičemž každá z nich má své výhody i nevýhody.

Jeden způsob, jak zhodnotit svou práci, je požádat někoho jiného, jehož názor respektujete, aby se s vámi podělil o své zkušenosti. Lidé, kteří pracují profesionálně jako dramaterapeuté, jsou pod dohledem jiných odborníků. Buď se jedná o kolegy z oblasti expresivních terapií nebo o jiné osoby. Někteří dramaterapeuté preferují, aby měli supervizi u svých kolegů dramaterapeutů, není však nutné, aby osoba, která je supervizorem, byla tak dobře obeznámena s dramaterapeutickými technikami, jako oni sami. V supervizi se dostává na povrch kvalita interpersonálních dění v rámci terapie. Jednoduše řečeno, terapeutické intervize mohou být znovu prožité na supervizích takovým způsobem, kterému dramaterapeut více rozumí. Ten je pak schopen znovu prožít své pocity v prostředí, které je oddělené od skutečné intervence. Vzhledem k tomu, že tyto

emoce jsou terapeutem skutečně znovu prožívány, a ne jenom slovně popisovány, má supervizor možnost pochopit a živě si představit, jak reálná intervence probíhala (Madeline-Warren, Grainger, 2000).

Dramaterapeuté potřebují supervizi ze stejného důvodu jako ostatní psychoterapeuti - jsou vystavováni extrémnímu psychickému tlaku. Ačkoli Supervizoři často poskytují praktické rady, jejich hodnocení má tendenci být psychologického rázu. Jinými slovy, empaticky zkoumají spíše zkušeností terapeuta ve skupině, než aby dávali technické rady o tom, zda určitý přístup může být považován za úspěšný nebo ne, nebo co vlastně představuje úspěch v dramaterapii. Tento druh hodnocení zůstává do značné míry odpovědností jednotlivých odborníků. Obecně řečeno, pokud jste dramaterapeut, musíte najít svůj vlastní způsob, jak posoudit úspěch nebo neúspěch práce, kterou děláte. To za vás nikdo jiný neudělá, protože z dlouhodobého hlediska to zcela závisí na vašem osobním postoji a na způsobu, jakým vy, jako člověk, rozumíte životu (Madeline-Warren, Grainger, 2000).

3.2 Koterapie

Je běžnou praxí, že skupinové terapie jsou vedeny buď jedním terapeutem nebo dvěma koterapeuty. Terapeutická intervence, ve které figurují dva koterapeuti má bezesporu mnoho výhod. Koterapeuti se mohou vzájemně dopolňovat a podpořit se. Dvě hlavy vytvoří více nápadů a strategií a má také větší rozsah pozorování. Když se například jeden koterapeut věnuje více jednomu členovi skupiny, může zatím druhý koterapeut pozorovat zbytek skupiny a jejich reakce. Mohou se také lišit reakce klientů na každého z terapeutů. Další výhody skýtá rozdělení si rolí mezi koterapeuty, které bývá buď vědomé nebo nevědomé. První takové rozdělení je rozdělení na provokativního a pečujícího směrem ke skupině. Další výhodou, co se týče rolí, je určitě to, že pokud dvojici koterapeutů tvoří muž a žena, což může například u skupiny silněji vyvolávat obraz primární rodiny. Pokud spolupracují dva koterapeuti, snižuje to počáteční úzkost z intervence, přináší to větší objektivitu, možnost poskytnout si po intervenci cennou zpětnou vazbu o svém chování. Například v rozpoznání protipřenosových reakcí k různým klientům. Výhodu můžeme spatřit také v supervizi, kde může docházet skrze zpracování vzájemného vztahu ke značnému osobnímu a profesionálnímu růstu. Možnost můžeme spatřit také v situaci ve skupině, kdy skupina útočí na terapeuta. Koterapeut pak může pomáhat skupině v tom, aby pokračovali ve vyjádření hněvu (Yalom, 1999; Kratochvíl, 2005).

Existuje několik studií, které podporují teorii, že skupiny vedené ve dvou zahrnují více výhod než skupiny vedené jedním terapeutem. Například výzkum, který provedli Kivhligan, London a Miles (2012).

Koterapie může mít i své nevýhody. Ty vycházejí ze vztahu mezi koterapeuty. Yalom (1999) popisuje několik následujících důležitých procesů, které mohou zamezit problémům v koterapii:

- Koterapeuti se spolu cítí dobře a otevřeně
- Dokáží využít silných a slabých stránek svého kolegy
- Koterapeuti podporují navzájem směr otázek, které nastolil ten druhý
- Používají stejný odborný jazyk
- Mají mezi sebou nastavené fungující role pro terapii a cítí se v nich dobře (například v situaci kdy spolupracuje koterapeut zkušenější s méně zkušeným)
- Pokud se terapeuti ve vztahu mezi sebou necítí dobře, měli by mít možnost tuto skutečnost řešit na supervizi

Pokud jsou přítomny takové kvality, jako dobrá spolupráce nebo otevřenost pro druhé, získává tým při dosahování cíle potřebnou energii. Členové pak mají například za samozřejmé, že svého kolegu zastoupí, je-li to třeba, tým získává důležitou souhru a pohledy členů týmu se mohou obohacovat (Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016).

Yalom (1999) dále uvádí několik doporučení k výběru koterapeuta. Neměl by to být někdo, koho terapeut dobře nezná, nebo někdo koho nemá rád. Je dobré, aby si terapeut vybral někoho, ke komu má blízko ale zároveň se mu sám příliš nepodobá v osobnostních vlastnostech. To potvrdil i výzkum, který provedly Bridbord a DeLucia-Waack (2011) a podtrhává tím důležitost výběru koterapeuta.

Na druhou stranu je třeba vnímat příliš dobré vztahy ve skupině i jako proces, který může negativně ovlivnit tým. Pokud by existoval tým, ve kterém by se terapeuté zabývali jen sami sebou, snadno by se z nich mohla stát parta kamarádů, která na úkor vztahů opomíjí cíle, výkony a vize. Pokud by vznikl druhý extrém - skupina se vztahům věnovala málo či vůbec, mohly by se z členů týmu stát pouze jakési „výkonové jednotky“ (Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016; Parrott, 2010).

3.3 Vedení týmu

Důležitým faktorem v dramaterapeutickém týmu je vedoucí týmu, jeho funkce, kompetence a to, jakým způsobem svou roli vykonává. Vedoucí týmu bývá motivátorem skupiny, hlavním autorem pravidel. Měl by být citlivý na role v týmu a na zvolení aktuální strategie systému ve skupině. Tím je myšlen vědomý výběr mezi tím, kdy je vhodnější týmový model a kdy by měl tým fungovat hierarchicky (Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016).

Jednu z možností toho, jaké činnosti by měl vůdce týmu vykonávat, popisují Katzenbach a Smith (in Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016) následovně:

1. vůdce týmu zajišťuje, aby účel, cíle a přístup týmu byly stále relevantní a dávaly smysl
2. pěstuje v členech oddanost a sebedůvěru
3. usiluje o čím dál rozmanitější zastoupení dovedností v týmu a jejich zdokonalování
4. udržuje vztahy s okolím a odstraňuje týmu překážky z cesty
5. vytváří příležitosti pro ostatní
6. kromě vedení týmu se věnuje také přímé práci

Existují i věci, které by vůdce dělat neměl. Vůdcové *„nikoho neobviňují a uvědomují si, že lidé občas chybují. Když tedy k chybám dojde, dobří vůdci týmu se s nimi vypořádají, aniž by vyvíjeli tlak na dotyčného jedince. To neznamená, že chybu jen tak přejdou : naopak, vedou tým a dotyčné jedince k tomu, aby se z chyb poučili, aby k nim znovu nedocházelo. Dotyčnou osobu však neobviňují ani netrestají. Konec konců v oddaném týmu je jak úspěch, tak neúspěch týmovou záležitostí, ne jen věcí jednotlivce.“* (Hayes, 2005)

„Jednou podstatnou součástí dobrého týmu koterapeutů je čas na diskusi. Koterapeuti si musí vyhradit čas na společný rozhovor. Přinejmenším potřebují několik minut před každým setkáním (k hovoru o posledním sezení a prozkoumání možných témat pro setkání na ten den) a patnáct až dvacet minut na konci ke shrnutí a sdělení poznatků o chování toho druhého. Jestliže je skupina supervidována, musí se oba koterapeuti zúčastnit supervizního sezení.“ (Yalom, 1999, s. 498)

Kromě podstatné diskuse a jejího obsahu který zmiňuje Yalom v této citaci, je také potřeba, aby se tým občas sešel, aby prověřil své další směřování nebo hodnotovou stejnorodost (Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016).

EMPIRICKÁ ČÁST

Empirická část obsahuje Metodologická východiska výzkumného šetření, ve které se autor nejdříve zmiňuje o použité terminologii pro tuto práci. Dále je formulován výzkumný problém, cíl práce, design výzkumného šetření, výzkumné otázky, metody sběru dat a metody analýzy dat. Další kapitolou je Analýza a interpretace dat. Tato kapitola obsahuje popis průběhu analýzy dat, dále kategorizovaný seznam kódů s lokací, samotnou analýzu a interpretaci dat. Kapitolu autor zakončuje zodpovězení výzkumných otázek. Podkapitoly, které obsahuje samotná analýza a interpretace dat jsou Vnitřní procesy v týmu, Příprava intervence, Organizování, Osobnost, Velká spolupráce a Doprovodné jevy. Celá empirická část je zakončena diskusí a závěrem.

4 Metodologická východiska

Autor v této části práce popíše v jednotlivých podkapitolách metodologická východiska výzkumného šetření. Ještě před tím by autor rád ujasnil několik pojmů, které při psaní používá proto, aby se vyhnul dlouhým a nepraktickým popisům. Tyto pojmy jsou níže popsány tak, jak to autor vnímal jako potřebné pro přehlednější sepsání výzkumného šetření.

Pojmem **dramaterapeut** je myšlena osoba, která v aktuální době studuje, či vystudovala vysokoškolský obor „Speciální pedagogika – dramaterapie“ a v aktuální době dochází do jednoho ze zdravotnických zařízení dělat dramaterapeutickou intervenci a je členem dramaterapeutického týmu.

Autor také používá slovo **zařízení**, kterým má autor na mysli zdravotnické zařízení, ve kterém probíhá dramaterapeutická intervence.

Pojmem **Dramaterapeutický tým** má autor na mysli pracovní tým lidí složený z dramaterapeutů. Počet členů v takovém týmu se různí, většinou podle časových možností (a mezí) dramateraputů, neboť se tým snaží plnit pravidelnost konání dramaterapeutických intervencí, které vedou ve dvojici.

Autor také často hovoří o **intervenci**. Tím má autor na mysli intervenci dramaterapeutickou.

Autor byl také nucen nazvat nějakým způsobem procesy, které probíhají v kontextu dramaterapeutické intervence na daném zařízení, ale neprobíhají na dramaterapeutické intervenci s klienty. Jde tedy o všechny takové procesy, které se dějí v jiném čase, než v čase intervence. Takové procesy nazývá ve svém výzkumném šetření autor **mimo-intervenční procesy**.

Protože mimo-intervenční procesy, které jsou zkoumané v tomto výzkumném šetření, probíhají v kontextu jak nemocničních zařízení, tak v kontextu terapeutickém, bylo participanty často využíváno slovo jak klient, tak pacient. Protože jde o stejné osoby a pro větší přehlednost používá autor pro oba tyto názvy sjednocený pojem **klient**.

4.1 Formulování výzkumného problému

Autor má již několik let možnost být členem dramaterapeutického týmu a být jeho aktivním členem při skupinové intervenci. Nejdříve tak bylo v letech 2014 a 2015 v zařízení detoxikačního oddělení, od roku 2016 do současnosti je to oddělení nealkoholových závislostí.

Zkušenosti z těchto intervencí přivedly autora k mnoha otázkám a myšlenkám spojených s možností využití těchto zkušeností a obohacení oboru. Autor si při četných výjezdech na intervenci všiml, že kolegové před i po dramaterapii hodně hovoří o tom, jak to probíhalo, co můžou předpokládat, co mohli vidět, čeho si všimli, co ojedinělého zažili a dalších mnoho věcí, které se vždy týkaly samotné intervence s klienty. Autora tyto rozhovory dramaterapeutů v čase mimo intervenci zaujaly a uvědomil si, jak důležité procesy se tam odehrávají. Zároveň je zajímavou otázkou, zda je to pro dramaterapeuty vědomý proces, jestli vnímají i jiné mimo-intervenční procesy a jaké možnosti a meze v těchto procesech spatřují. Autor se proto rozhodl zaměřit se ve své diplomové práci na **mimo-intervenční procesy z pohledu dramaterapeutického týmu**.

Autor také zjistil, že většina výzkumů, které byly realizovány v oblasti dramaterapie, se věnují zejména procesům v čase dané práce s klienty. Autora nejdříve zarazilo a poté také nadchlo, kolik možností a jaké nepopsané stránky skrývají tyto mimo-intervenční procesy a rozhodl se daný problém zkoumat.

Podle Hendla (2008) má vést výzkumný proces k poznání a lepšímu porozumění daného problému a také to je záměrem autora. Účel tohoto výzkumného šetření bude nést znaky popisného a exploratorního výzkumu.

4.2 Cíl výzkumného šetření

Cíle výzkumného šetření byly stanoveny na základě autorových osobních zkušeností zkušenosti a výzkumného problému. Autor se při tom opíral o odbornou literaturu.

Švaříček a Šeďová (2007) se zmiňují, že při stanovování cíle je třeba si ujasnit, zda jsou dostatečně významné a pro koho budou relevantní. Jako pomoc při odpovědi na tyto otázky použil autor rozdělení typu cíle dle Maxwella (2005, In Švaříček 2007) na intelektuální, praktický a personální.

První ze zmiňovaných nám přinese poznatky o procesech v dramaterapeutickém týmu. Typ praktický by mohl vést k využití těchto poznatků studenty oboru Speciální pedagogiky se zaměřením na dramaterapii a jiných příbuzných oborů. Poskytne náhled stávajícím dramaterapeutickým týmům na jejich práci a pomůže ji zefektivnit. Odpověď na typ personální je ten, že autor sám je členem dramaterapeutického týmu a téma je pro něj významné.

Protože jsou jednotlivé tři části propojeny a jsou ve vzájemném vztahu, určil si autor cíl výzkumného šetření následující.

Cíl výzkumného šetření: Zjistit a popsat, jak vnímají členové DT týmů průběh mimo-intervenčních procesů.

4.3 Design výzkumného šetření

Autor se po konzultaci s vedoucí diplomové práce a po prostudování odborné literatury rozhodl pro kvalitativní studii. Data autor shromažďoval pomocí rozhovorů, protože potřebuje jít do hloubky zkoumaného problému a odhalit podstatu zkušeností členů dramaterapeutických týmů s mimo-intervenčními procesy. Autor předpokládal, že se participanti s pojmenováním, či přemýšlením o takových procesech ještě nesetkali. Bylo by proto nevhodné využít při sběru dat některou z kvantitativních metod, například dotazník. Detailní informace, které je potřeba získat, by se pomocí kvantitativních metod nemuselo autorovi podařit získat. Autorovy předpoklady se při průběhu rozhovorů potvrdily.

Autor při výzkumném šetření použil otevřené kódování, které je podle Strausse a Corbinové (1999) jednou z fází kódování v zakotvené teorii.

Zakotvená teorie vytváří novou teorii a k datům se snaží přistupovat s nepředpojatostí. Práce s odbornou literaturou přichází především až po vstupu do terénu, kdy výzkumník porovnává své nálezy s jinými. Výzkumný problém ukazuje, že se autor zaměřuje na danou oblast, kterou je mimo-intervenční proces. Takto předem definované pole autorova zájmu nese princip zakotvené teorie (Švaříček, Šeďová 2007).

Autor tedy provedl sběr dat pomocí rozhovorů, do kterých si udělal přípravu v podobě osnovy otázek. Data byla sbírána ze tří dramaterapeutických týmů. Tento počet autor zvolil, aby měl předpoklad pro teoretickou nasycenost kódů. Při realizaci sedmého rozhovoru, kdy z každého dramaterapeutického týmu byly realizovány alespoň dva, byla

dosaženo teoretické saturace. Byl proveden přepis rozhovorů do textové podoby pomocí doslovné transkripce, kterou popisuje Hendl (2008), proběhlo otevřené kódování a vytvoření kategorií. Autor se v průběhu výzkumného šetření opíral o publikaci Švaříčka a Šeďové (2007), kteří poukazují na to, že jednotlivé fáze v takovémto procesu se mohou vzájemně překrývat a realizují se vždy s myšlenkou na jejich propojenost.

4.4 Výzkumné otázky

V kapitole Formulování výzkumného problému se autor zmiňuje o dramaterapeutickém týmu a o otázce jednotlivých částí a procesů mimo intervenci. Ve svých pracovních i neformálních rozhovorech se svým dramaterapeutickým týmem o dramaterapii autor často vnímal, že se obsah rozhovoru stáčí k hodnocení „co je dobře" a „co je špatně", tedy i co je třeba zlepšit. Protože autor zkoumá danou oblast z pohledu dramaterapeutů, vycházel z těchto svých zkušeností a do výzkumných otázek zakomponoval pojmy „možnosti" a „meze".

Výzkumné otázky v průběhu výzkumného šetření měnily svou podobu, zejména pak pojmenování „mimo-intervenční procesy". Autor nejdříve přemýšlel nad pojmenováním „dramaterapeutické projektování" nebo „příprava v dramaterapii". Při realizaci rozhovorů však postupem přicházel na to, že pojmenování takové ani zdaleka neobsahuje šíři předpokládané oblasti.

Dřívější tvar první výzkumné otázky zněl „Jak nahlížejí členové dramaterapeutického týmu na jednotlivé části přípravy v dramaterapii?". Poté, co byl zahrnut pojem mimo-intervenční procesy, zjistil také autor, že chce-li zkoumat možnosti a meze, bylo by vhodné, aby participanti věděli, v jakých procesech mají tyto možnosti a meze vnímat. Autor tedy upravil první výzkumnou otázku tak, aby mohlo výzkumné šetření vést k zjištění jaké části mimo-intervenčních procesů participanti vnímají a následně v nich hledat limity a příležitosti.

Původně mělo výzkumné šetření otázky tři. O první jsme se již zmínili v odstavci výše. Druhá otázka se zabývala limity mimo-intervenčních procesů a třetí výzkumná otázka se zabývala možnostmi takových procesů. Protože se však limity i funkční procesy často v rozhovorech a výpovědích participantů prolínaly, rozhodl se autor obě otázky sjednotit do jedné. Výsledné výzkumné otázky jsou tedy následující.

1. výzkumná otázka: Jaké jednotlivé procesy vnímají členové dramaterapeutického týmu v kontextu dramaterapie mimo dramaterapeutickou intervenci?

2. výzkumná otázka: Jaké limity, funkční procesy a příležitosti spatřují členové dramaterapeutického týmu v mimo-intervenčních procesech dramaterapie?

4.5 Výzkumný soubor

Při volbě výzkumného souboru se autor opíral o doporučení Hendla (2008) a ptal se sám sebe. Proč volíme zrovna tyto osoby? V jakém jsou vztahu s výzkumnou otázkou? Prezentují dobře uvažované jevy? Je výběr proveditelný s ohledem na čas a peníze? Autor určil na základě těchto doporučení tři dramaterapeutické týmy, přičemž každý z týmů dělá dramaterapeutickou intervenci v jiném zdravotnickém zařízení a jiném oddělení. Autor provedl rozhovory se sedmi dramaterapeuty. Dva dramaterapeuté z oddělení léčby nealkoholových závislostí, tři dramaterapeuty z detoxikačního oddělení a dva dramaterapeuty z dětského oddělení psychiatrické nemocnice. Nejprve autor provedl 6 rozhovorů, v zastoupení dvou dramaterapeutů z každého týmu. Pro ověření, zda byla naplněná teoretická saturace provedl autor pro jistotu ještě rozhovor sedmý. Teoretickou saturaci uznal jako naplněnou.

Protože jde o opakované šetření u různých lidí stejné cílové skupiny, dochází zde k validaci výzkumného šetření, a tedy i triangulace respondentů (Bloor, Wood, 2006).

4.5.1 Kritéria výběru

Autor aplikoval do podmínek výběru několik následujících kritérií.

1. Úspěšně ukončené, či probíhající studium oboru Speciální pedagogika – dramaterapie
2. Aktivní člen dramaterapeutického týmu, který působí v nějakém zdravotnickém zařízení
3. Působnost v takovém dramaterapeutickém týmu nejméně 1 rok
4. Koterapeutický model dramaterapie
5. Vyjádření souhlasu účastníka výzkumného šetření v podobě pozitivního ústního souhlasu
6. Anonymita účastníka
7. Ochota spolupráce na výzkumném šetření
8. Nenárokovost finanční odměny za účast na vzkumu

4.5.2 Zajištění vstupu do terénu

Švaříček, Šeďová (2007) popisují významnost způsobu, jakým vstupujeme do zkoumaného pole a pohybu v něm. Popisují čtyři základní typické role, ve kterých se výzkumník může objevit. Autor ve svém výzkumném šetření začne v roli *domorodce*, jelikož je sám členem jednoho ze zkoumaných dramaterapeutických týmů. Autor zvolil nejdříve vstup do terénu právě v tomto týmu, protože ještě nemá zkušenosti s výzkumnou metodou rozhovorů a také pro snadnější vstup do výzkumného šetření. Autor se tím pokoušel omezit počáteční nejistotu jak na straně výzkumníka, tak na straně participanta.

Takováto role je zároveň více riskantní. Výzkumník by měl být schopen dostatečné sebereflexe. Autor při výzkumném šetření bere v potaz, že by si měl dokázat vytvořit dostatečný odstup a nahlížet na věci z nového pohledu (Švaříček, Šeďová; 2007).

Protože všichni participanti roli dramaterapeuta ve zkoumané oblasti vykonávají, předpokládá autor, že budou motivování užitkem, který výzkumné šetření může přinést. Hendl (2008) takový užitek společně s riziky, informovaným souhlasem a vztahem ke zkoumaným osobám pokládá jako jedno z mnoha doporučení pro volbu výběru v kvalitativním výzkumu.

4.6 Metody sběru dat

Použitá metoda sběru dat je polostrukturovaný rozhovor jako kvalitativní metoda, kterou popisuje Hendl (2008) jako metodu kde se výzkumník přizpůsobuje respondentovi a ve kterém se dotazovanému nepředkládají předem určené formulace odpovědí.

Jedním z důvodů, proč autor zvolil tuto metodu je, že vycházel z výzkumných otázek. Zjednodušeně lze říci že autor přemýšlel nad metodou tak, že potřebuje zjistit nejdříve co jsou pro participanty mimo-intervenční procesy a následně co je v nich pro ně usnadňující a znesnadňující. Autor si tedy vytvořil strukturu oblastí, kterým se chce v rozhovoru věnovat. Protože chtěl autor participanty co nejméně ovlivnit, rozhodl se netvořit příliš mnoho otázek, ale vycházet přímo ze třech výzkumných otázek jako takových a nechat participanty co nejvíce vypravovat na jednu základní širokou otázku a pouze stimulovat participanty v průběhu rozhovoru otázkami jako: „A co ještě?“ „Vnímáš tam ještě nějakou oblast?“.

První oblastí, na kterou se výzkumník ptal, nesla tedy výrazné znaky Narativního rozhovoru v kombinaci s Rozhovorem pomocí návodu, které oba ve své publikaci popisuje

Hendl (2008). Rozhovor pomocí návodu pak byl primární u oblastí dvou posledních, což jsou možnosti a meze, které participanti vnímají.

Autor začínal vždy rozhovor krátkým vstupem do problematiky výzkumného šetření, souhlasem participanta s participaci na výzkumném šetření a souhlasem rozhovor nahrávat, společně s ujištěním o anonymitě. Tento souhlas si autor zajistil již před nahráváním, ale zároveň jej poté participant uvedl i do nahrávky. Následně se autor zeptal na dvě úvodní otázky a přešel k hlavnímu tématu a první oblasti. V té výzkumník participantovi vysvětlil oblast, na kterou se ptá, tedy oblast mimo intervenci a participant dále pokračoval narativním způsobem. Autor se jen občas doptával doprovodnými otázkami, aby zjistil, zda dotazovanému správně rozuměl. V oblasti, které se týkaly možností a mezí pak průběh probíhal obdobně. Autor pokládal pouze tři typy otázek a poté stimuloval participanta k odpovědím. Ukázky druhu těchto tří otázek jsou následující: „Co omezuje, brzdí či znesnadňuje?“ „Co naopak usnadňuje?“ „Co bys potřeboval k tomu, aby se pracovalo lépe?“

Nakonec rozhovoru ještě autor položil otázku, zda by chtěl dotazovaný zdůraznit nějakou oblast, o které v průběhu rozhovoru hovořil. Cílem takové otázky je, aby si dotazovaný dokázal představit rozhovor jako celek který právě proběhl a aby měl možnost doplnit nějakou svou odpověď nebo oblast. Stávalo se také, že reakcí na tuto otázku byl nový poznatek, který do té doby nezazněl.

4.7 Metody analýzy dat

Autor přepsal audionahrávky do textové podoby pomocí programu Listen N Write Free. V rozhovorech označil odstavce zkratkami „TA:“ jako výpověď tazatele a „DO:“ jako výpověď dotazovaného/dotazované. V přepsaných rozhovorech upravil jména lidí a organizací tak, aby je nebylo možno identifikovat. Jména měst byla vymazána, jména lidí z dramaterapeutických týmů nahrazená slovem „kolega“. Nebyly přepisovány části rozhovoru, které si participant na konci rozhovoru přál neuvádět. Audionahrávky má výzkumník uloženy v osobním počítači v zaheslované složce.

Doslovná transkripce, která byla použita, nese v rozhovorech několik specifických popisů. Pokud vznikla časová pomlka v rozhovoru delší než 5 sekund, označil autor tuto pomlku v přepisu jako *ticho*. Byla-li pomlka ve výpovědi kratší než 5 sekund, byla v rozhovoru jednoduše označena třemi tečkami. Pokud se objevil v rozhovoru humor

a některá výpověď byla doplněná o smích participanta, bylo toto místo v přepisu označeno jako *smích*. Jiné doprovodné neverbální, intonační či jiné znaky neshledal autor pro toto výzkumné šetření jako důležité, proto je neoznačoval. Pokud nebylo participantovi v audiozáznamu rozumět, použil autor v přepisu místo nesrozumitelného slova tři otazníky.

Takto upravené rozhovory importoval do programu Atlas.ti, ve kterém označoval postupně úseky jednotlivých rozhovorů a následně jim přiděloval kódy. Tento proces neměl přesnou návaznost. Autor si už po prvním rozhovoru ihned rozhovor přepsal a hledal možné kódy ještě před tím, než realizoval rozhovory další. Umožňovalo mu to vylepšit to, jakým způsobem se ptal dotazovaných a také přišel na to, ke kterým oblastem by se měl více doptávat. Při tom všem měl na paměti, aby neovlivňoval dotazované návodnými otázkami. Takový způsob dělal na základě doporučení, které uvádí Švaříček a Šeďová (2007).

Po okódování posledního rozhovoru už měl autor představu, jaké kategorie by se mohly objevit. Po vytvoření kategorií, pro které použil autor také program Atlas.ti, vytvořil autor kategorizovaný seznam kódů v programu Microsoft Word.

Poté, co měl autor vytvořen kategorizovaný seznam kódů, použil ve svém výzkumném šetření metodu „Vyložení karet“, kterou charakterizuje ve své publikaci Švaříček a Šeďová (2007). Autor si vždy nejprve prošel úseky ve všech rozhovorech, které se týkají daného kódu. Zaznamenával si při tom vše podstatné pro následující deskripci dat., například jaké mají mezi sebou jednotlivé úseky či kódy souvislosti, nebo ve kterých momentech přemýšlejí participanti o daných oblastech jako o pozitivech či negativech.

Autor, podle Švaříčka a Šeďové (2007) převedl kategorie v diplomové práci do názvů jednotlivých kapitol a v těch pak provádí podrobnou deskripci a interpretaci kódů spadajících do dané kategorie. Všechny kategorie jsou spolu nějakým způsobem spjaté a na tuto skutečnost také autor v jednotlivých kategoriích (kapitolách) reaguje.

5 Analýza a interpretace dat

Tato kapitola se bude zabývat analýzou a interpretací dat. V první části kapitoly popisuje autor průběh analýzy dat, poté vytvořil kategorizovaný seznam kódu, doplněný o jednotky a jejich polohu v rozhovorech, aby měl čtenář přehled, které kódy spadají pod kterou kategorii a usnadnilo to pak čtení dalších podkapitol, ve kterých autor data interpretuje a které jsou nazvány podle jednotlivých zkoumaných kategorií.

5.1 Průběh analýzy dat

Protože jsou předmětem první výzkumné otázky části, vnímané dramaterapeuty v mimo-intervenčních procesech, uvádí u podrobné deskripce a interpretace kategorií autor jednotlivé kódy. Tyto kódy jsou totiž zároveň jakýmsi označením jednotlivých procesů, které dramaterapeuté vnímají. Pro lepší přehlednost, označuje v interpretaci autor názvy kategorií VELKÝM PÍSMEM. V jednotlivých úsecích textu, které se věnují primárně nějakému kódu, je tento kód označen **Tučně** a kódy, které nejsou primárním tématem daného úseku, ale jsou v něm uváděny, protože jsou důležité pro daný úryvek, jsou pro přehlednost Podtrženy. Je tak jasné, že autor odkazuje na souvislost s jiným kódem.

V této kapitole také často autor hovoří o „zařízení“. Tím je myšlen Psycholog, adiktolog, vrchní sestra nebo zdravotní sestry. Je to osoba, která je s dramaterapeuty ve spolupráci a se kterou probíhá nějaká spolupráce nebo komunikace.

Součástí kapitol s názvy kategorií jsou také ukázky okódovaných úseků rozhovoru. Ty byly autorem vloženy u deskripcí, které by mohly být pro čtenáře náročnější k pochopení, jako doplnění pro interpretaci.

5.2 Kategorizovaný seznam kódů

V této podkapitole autor vypracoval kategorizovaný seznam kódů, který je doplněný o jednotlivé úseky rozhovoru. Tyto úseky obsahují návodné znaky, podle kterých je lze dohledat v přepisech rozhovoru. Čtenář této diplomové práce si tak může v případě potřeby dohledat požadovaný úsek v příloze této práce. Úseky v seznamu mají tři poznávací znaky. První kombinace čísel oddělená dvojtečkou, určuje číslo přepisu rozhovoru v příloze (číslo před dvojtečkou) a řádek, ve kterém se úsek nachází. Dalším poznávacím znakem je

zkrácená věta, kterou úsek začíná a posledním poznávacím znakem je opět kombinace čísel tentokrát v závorce. Číslo před dvojtečkou udává, ve kterém odstavci úsek začíná a číslo za dvojtečkou zase ve kterém odstavci končí. V následující vysvětlivce najde čtenář ještě jednou stručný návod, podle kterého se může v úsecích orientovat.

1:63	číslo rozhovoru **:** číslo řádku
Jo, zase spolu cestujeme domů..	jakou větou úsek začíná
(48:48)	číslo odstavce začátku úseku **:** číslo odstavce konce úseku

KATEGORIE: Vnitřní procesy týmu

KÓD: Reflexe a zpětná vazba

1:63 Jo, zase spolu cestujeme domů.. (48:48)
2:20 Mě se třeba často stává že se .. (38:38)
2:22 A ještě si třeba ohledně těch .. (40:40)
2:45 A taky mi pomáhala jejich zpět.. (88:88)
3:23 Moct si i říct jakoby interviz.. (30:30)
3:54 Kolegyně to má hnedka že refle.. (46:46)
4:10 řekneme si navzájem jestli to .. (30:30)
4:47 jsem zjistila že by bylo hrozn.. (64:64)
5:19 A reflektujeme to mezi sebou. .. (20:20)
5:20 A jako taková klasika. Zhodnot.. (22:24)
6:14 dáme si nějakou zpětnou vazbu .. (20:20)
7:12 potom se o tom i jako bavíme j.. (24:24)
7:17 Jakože ti co vedou tak mají st.. (30:30)
7:35 DO: A reflexe. Aby to fungoval.. (66:70)

KÓD: Nejsem na to sám

1:88 To že v tom týmu jste dva i př.. (100:100)
2:8 s tím že není problém říct že .. (22:22)
2:11 Takže v tomhle je to super že .. (24:24)
2:30 Ale občas se jako stane že něk.. (52:52)
2:43 Je super že jsme tři a že se m.. (88:88)
2:44 Mě třeba z začátku hodně pomáh.. (88:88)
3:67 Důvěra. To že těm kolegům věři.. (70:70)
5:13 my máme jako tu možnost všichn.. (18:18)
6:40 a možná takové myslím že důlež.. (84:84)
6:42 Asi to že tam mám parťáka o kt.. (96:96)
6:45 Aspoň dřív jsme tam měli, to s.. (98:98)

KÓD: Víc hlav víc ví

1:89 a ten druhý člověk ti zároveň .. (100:100)
1:90 Mnohdy ti chybí nápady, že sám.. (102:102)
1:111 Zároveň to přináší velkou insp.. (62:64)
2:30 Ale občas se jako stane že něk.. (52:52)
2:45 A taky mi pomáhala jejich zpět.. (88:88)

KÓD: Možnost Ventilovat

1:76 A co mi teď ještě naskakuje ja.. (86:88)
2:17 S tím že máme jedno takové pra.. (36:36)
2:46 Taky mě pomáhá to že, jak už j.. (88:88)
3:23 Moct si i říct jakoby interviz.. (30:30)
4:9 TA: Jak se od toho rituálně oč.. (29:30)
5:18 když až projdeme přes tu bránu.. (20:20)

KÓD: Různorodost práce s jednotlivými kolegy

1:20 nemusíš se neustále přelaďovat.. (60:60)
1:33 Tak je taky rozdíl s kým jsem .. (24:24)
1:53 Je taky rozdíl že s každým to .. (36:36)
1:65 Tam je taky pak rozdíl toho že.. (48:48)
1:73 Limit si myslím že může být al.. (84:84)
1:74 osobnostně a profesně. Že má k.. (86:86)
3:15 bývalo to jiné teď je to taky .. (26:26)
6:23 Jo tak záleží na tom, aspoň já.. (62:62)
6:33 S tím že jakože já jsem asi mí.. (70:72)
7:18 že si myslím že někdo to vidí .. (32:32)

KÓD: Pokec o osobních

1:49 někdy vnímám že se potřebujem .. (32:32)
1:52 nebo si říkáme o osobních zále.. (34:34)
2:27 Potom už je to ta že se třeba .. (44:44)
3:19 To znamená nalezení jakoby spo.. (30:30)
3:27 Řekl bych že to je potkat se, .. (34:34)
3:34 Na konci se vrátíme zase k něj.. (34:34)
3:47 Vždycky se jakoby nastoupí a b.. (42:42)
3:58 s tím týmem sdílíme věci které.. (52:52)
3:87 pro mě je asi důležitější než .. (104:104)
4:3 pobavíme se taky jak se máme n.. (20:20)
4:13 Řešíme tam naše životy samozře.. (32:32)
5:15 A samozřejmě že si ještě povím.. (18:18)
6:16 DO: O zpoustě věcech mimo tu l.. (24:30)
6:17 Myslím že už nás to tolik neba.. (34:34)
7:9 No a spíš se jakože bavíme o j.. (20:20)

KÓD: Spolupráce s kolegy

1:16 aha. Tak já si myslím že konkr.. (60:60)
1:61 jo já vnímám že tam je jako dů.. (44:44)
1:73 Limit si myslím že může být al.. (84:84)
1:103 Pak probíhá vždy ta reflexe ná.. (130:130)
1:108 Myslím že kdyby nám to společn.. (134:134)
2:12 jo. S koterapeutem. Terapeut ř.. (26:26)
2:52 což třeba já s holkama ještě n.. (38:38)
3:61 A je to nějaká profesní zdatno.. (54:54)
4:36 Pak je samozřejmě velký plus ž.. (58:58)
5:3 Většinou jsme tak zesynchroniz.. (10:10)
5:13 my máme jako tu možnost všichn.. (18:18)
5:37 jako vím co od koho můžu očeká.. (72:74)
5:38 že jako kolikrát se ti něco po.. (76:76)
5:49 Asi ta spolupráce s týmem.je d.. (96:98)
7:16 DO: hm... mě teda napadá, jeno.. (30:32)
7:19 domlouvání se. Kdo tam pojede... (34:36)

KÓD: Ladění se na sebe

1:10 Probíhá tam jakési ladění se n.. (30:30)
1:13 třeba nemáme zvolený úplně tak.. (32:32)
1:14 Myslím že není jako důležité v.. (34:34)
1:54 Kdežto s Jedničkou jsme měli h.. (36:36)
1:56 kdežto tím autem je to takové .. (36:36)
1:61 jo já vnímám že tam je jako dů.. (44:44)
1:84 Já mám zároveň raději ty cesty.. (92:92)
1:85 Ta: Takže i cesta autem může b.. (93:94)
1:86 Do: Že čím víc času je a takov.. (96:98)
1:104 Funguje i to nalazování na seb.. (130:130)
1:107 jedno z nejdůležitějších toho .. (134:134)
3:5 Což se svým způsobem odráží i .. (14:14)
3:18 Naladit se tak že jo... člověk.. (28:30)
3:28 pak je to dost často nějaké na.. (34:34)
3:41 Za mě osobně kolik mám energie.. (40:40)
3:48 jak se blížíme tak už tak jako.. (42:42)
3:87 pro mě je asi důležitější než .. (104:104)
7:23 A v rámci týmovosti beru to že.. (46:48)
7:32 A taky druhý ten v tom týmu ne.. (58:58)

KÓD: Důvěra

1:78 Když máš třeba nějakého šéfa t.. (90:90)
2:44 Mě třeba z začátku hodně pomáh.. (88:88)
2:46 Taky mě pomáhá to že, jak už j.. (88:88)
3:16 pro mě osobně jak to bude vypa.. (26:26)
3:59 takže je to pro mě asi hodně j.. (52:52)
3:62 Nešel bych dělat intervenci s .. (56:56)
3:67 Důvěra. To že těm kolegům věři.. (70:70)
3:70 Důvěra na pozici první druhý t.. (74:74)
3:73 Je tam nějakým způsobem nějaká.. (78:78)
4:36 Pak je samozřejmě velký plus ž.. (58:58)
5:38 že jako kolikrát se ti něco po.. (76:76)
7:38 DO: A možná důvěra ještě. TA: .. (76:78)

KÓD: Vztahy s kolegy

1:75 Nebo ti nesedne jako člověk a .. (86:86)
2:44 Mě třeba z začátku hodně pomáh.. (88:88)
3:25 prostě potkat se s tím člověke.. (28:28)
3:57 s tím týmem sdílíme věci které.. (52:52)
3:60 spíš bych teda řekl že na prvn.. (52:52)
3:68 To že si sedíme jako lidi. Jak.. (70:70)
3:82 Co asi nejdůležitější část pro.. (96:96)
4:36 Pak je samozřejmě velký plus ž.. (58:58)
6:32 A pak je vždycky taková...mmm... (70:70)
6:38 vždycky jsem to bral tak že ta.. (82:82)

KÓD: Rituál po intervenci

4:8 A rozloučíme se s personálem, .. (28:28)
4:9 TA: Jak se od toho rituálně oč.. (29:30)
6:19 Jo. Jako když jsme ještě jezdí.. (46:46)

KÓD: Rituál před intervencí

1:55 Taky si myslím že je rozdíl to.. (36:36)
3:45 Pokud se jede vlakem tak máme .. (42:42)
5:16 My to máme tak jako máme tam r.. (18:18)
6:18 mluví ten kdo má kámen, nějaký.. (42:44)

KÓD: Komunikace s kolegy

2:28 Jo. Ještě si třeba říkáme koho.. (46:46)
3:66 A pak to občas je to že třeba .. (60:60)
4:31 Určitě je plus ta komunikace m.. (58:58)
5:14 Ale je tam jako ta možnost se .. (18:18)
6:13 občas se pohádáme o to jaká ta.. (20:20)
7:14 A takhle to jako reflektujeme .. (24:24)
7:19 domlouvání se. Kdo tam pojede... (34:36)
7:20 No to je právě to jako to...ne.. (38:38)
7:22 tak někdy bývá to že ten druhý.. (46:46)
7:24 DO: Otevřít pusu a mluvit. S t.. (50:54)
7:33 No tak potřebovala bych samozř.. (60:60)
7:34 No a komunikace v týmu našem j.. (64:64)
7:37 TA: Tak jo, když si projedeš t.. (71:72)
7:39 No když si to prostě řeknu "an.. (56:56)

KÓD: Humor

1:51 nebo si děláme srandy (34:34)
2:21 Říkáme si jakoby jak jsme to c.. (40:40)
3:20 chytat ty momenty které se děj.. (30:30)
3:52 Takže si můžu dovolit se víc t.. (44:44)
3:83 A pak je to humor, to se váže .. (96:96)

KÓD: Hledání konsensu

1:18 Tři lidi při přípravě mají růz.. (62:62)
1:73 Limit si myslím že může být al.. (84:84)
3:21 Vědět že oba tam jedeme s něja.. (30:30)
3:22 vidět že máme stejnej směr myš.. (30:30)
3:32 Pak je to nějaké naplánování j.. (34:34)
7:4 Víš že jako házíme každý nápad.. (14:14)

KATEGORIE: Velká spolupráce

KÓD: Časová vytíženost personálu

1:81 Takže pak tam vnímám jako dale.. (92:92)
1:82 můžou se tam stát nějaké různé.. (92:92)
2:3 Bohužel tyto informace nám pos.. (12:12)

KÓD: Domluva o účasti personálu

1:59 A taky se tam bavíme o tom jes.. (40:40)

KÓD: Komunikace se zařízením

1:93 Plus vidím i taky v tom že něj.. (102:102)
1:94 Do: Tak je to že ta komunikace.. (104:106)
1:95 A při samotné práci na příběhu.. (108:108)
1:105 Předávání info o klientech tro.. (130:130)
2:3 Bohužel tyto informace nám pos.. (12:12)
2:4 velmi velmi často se stává že .. (12:12)
2:14 S tím že jakoby mluvíme o těch.. (34:34)
2:16 Po skončení se nás ptají jak t.. (36:36)
2:37 No abych se vrátil k tomu stav.. (78:78)
2:39 No je to tak že je nám to posí.. (80:80)
3:3 Jakoby ano platí daný čas, aby.. (14:14)
3:8 TA: Tys říkal že ty se ptáš? D.. (15:18)
3:37 Zakázka, jaká je jejich zakázk.. (40:40)
3:74 Zároveň abych nebyl jenom u tě.. (78:78)
4:5 Otevřou nám dveře, přivítáme s.. (20:20)
4:26 Často je to komunikace s veden.. (50:50)
4:35 Pak je vlastně plus trošku i t.. (58:58)
4:44 A ještě by bylo fajn kdyby tře.. (60:60)
5:7 Ještě se děje to že vlastně do.. (14:14)
5:11 tak ještě dostáváme názory od .. (16:16)
5:32 DO: že jako třeba ta spoluprác.. (58:60)
5:33 Ale tím že oni už vědí že my j.. (60:60)
5:45 Jako ona je to taková blbost a.. (84:84)
6:20 občas když je tam psycholog ta.. (50:50)
6:22 Hm. Tak jednou za půl roku mám.. (56:56)
6:26 Teď už je to lepší ale dřív ná.. (66:66)
6:31 ten psycholog on má jiné cíle .. (70:70)
6:34 A oni by chtěli abychom je ved.. (74:74)
6:45 Aspoň dřív jsme tam měli, to s.. (98:98)
6:50 Pak mě ještě napadá jako takov.. (110:110)
6:52 Mě tam pořád skáče domluvit se.. (118:118)
7:10 A potom když tam přijdeme tak .. (20:20)
7:21 DO: Nevím jestli tam patří ty .. (40:42)
7:34 No a komunikace v týmu našem j.. (64:64)
7:37 TA: Tak jo, když si projedeš t.. (71:72)

KÓD: Návrh projektu se zařízením

6:2 A teďka nejpozději dva dny pře.. (8:8)
6:27 Jo teď je to na můj vkus až mo.. (66:66)
6:30 A taky mi přijde náročné posíl.. (68:68)
6:36 Určitě to že musím dělat návrh.. (82:82)
7:1 Jo takže my tam vždycky jezdím.. (8:8)

KÓD: Pozice dramaterapeuta

1:99 Teď by to určitě zkvalitnilo k.. (112:112)
2:49 Možná to že tam chodíme jako d.. (100:100)
3:64 jsme tam jako dobrovolníci, ne.. (60:60)
3:71 V kontextu dramaterapie to je .. (78:78)
3:79 A pak je to pozice jakoby dram.. (90:90)

KÓD: Reflexe pro zařízení

1:64 Zároveň reflektujeme krátce i .. (48:48)
2:16 Po skončení se nás ptají jak t.. (36:36)
3:53 Většinou máme čas na to si chv.. (46:46)
4:7 čekáme na lékaře který nám pot.. (28:28)
4:21 Ještě jsem zapomněla říct že p.. (42:42)
4:38 Myslím si že i plusem jsou ty .. (58:58)
6:9 Potom hned po lekci musíme nap.. (18:18)
6:21 ostatní zatím začnou smolit zá.. (50:52)
7:11 Když se skončí tak píšeme norm.. (24:24)

KÓD: Spolupráce se zařízením

2:37 No abych se vrátil k tomu stav.. (78:78)
2:42 A co nám pomáhá tak personál k.. (86:86)
2:48 Mě by třeba pomohlo zúčastňova.. (92:92)
5:32 DO: že jako třeba ta spoluprác.. (58:60)
5:33 Ale tím že oni už vědí že my j.. (60:60)
5:50 Spolupráce s tím zařízením je .. (98:98)

KÓD: Systém zařízení

2:36 protože je to zdravotnické zař.. (76:78)
2:47 Lepší prostor, *ticho*, lepší .. (90:90)
3:75 Je to placené za lůžko takže t.. (82:82)
3:76 DO: Tak na mě to v konečném dů.. (84:86)
5:30 Ano a to ti povím velmi přesně.. (52:52)
5:44 Možná ten lepší prostor kdybyc.. (84:84)
6:25 jakože se tam hodně mění klien.. (66:66)
6:46 co mi to trochu znesnadňuje že.. (100:100)

KÓD: Vztah s personálem

2:15 Ale musím říct že se ten perso.. (34:34)
2:42 A co nám pomáhá tak personál k.. (86:86)
2:48 Mě by třeba pomohlo zúčastňova.. (92:92)
3:36 Další věc jaký máme vztah s tý.. (40:40)

5:45 Jako ona je to taková blbost a.. (84:84)
7:10 A potom když tam přijdeme tak .. (20:20)

KÓD: Zpětná vazba od zařízení

4:45 my vlastně od personálu nemáme.. (60:60)

KATEGORIE: Příprava intervence

KÓD: Atmosféra ve skupině

1:3 Dopředu před tou schůzkou bych.. (12:12)
1:58 my to směřujeme že jdeme za ad.. (38:38)
2:14 S tím že jakoby mluvíme o těch.. (34:34)
3:4 A největší část je vlastně to .. (14:14)
3:49 zeptáme se adiktoložky jaká je.. (42:42)
4:6 Otevřou nám dveře, přivítáme s.. (20:22)
5:10 A ještě se stává to že my to v.. (16:16)

KÓD: Co se děje ve skupině

1:29 no někdy máme jako přitom když.. (14:14)
1:58 my to směřujeme že jdeme za ad.. (38:38)
2:1 V prvé řadě dostáváme informac.. (10:10)
2:14 S tím že jakoby mluvíme o těch.. (34:34)
3:4 A největší část je vlastně to .. (14:14)
3:30 Pak nějaké: „hele co minule?“ .. (34:34)
3:49 zeptáme se adiktoložky jaká je.. (42:42)
4:4 Bavíme se taky o těch paciente.. (20:20)
4:6 Otevřou nám dveře, přivítáme s.. (20:22)
4:17 pak někdy řešíme interakce mez.. (32:32)
6:20 občas když je tam psycholog ta.. (50:50)
7:15 A takhle to jako reflektujeme .. (24:26)

KÓD: Dojíždění

1:83 Limit může být i že pro nás je.. (92:92)
1:85 Ta: Takže i cesta autem může b.. (93:94)
1:86 Do: Že čím víc času je a takov.. (96:98)
3:44 Ten den je vždycky nějaké potk.. (42:42)
3:46 V případě že se jede autem, co.. (42:42)
6:11 jezdíme buď vlakem nebo autem (20:20)
6:48 Taky je jako velkou výhodou kd.. (102:102)

KÓD: Doladění projektu

1:11 Někdy je tam dolaďování detail.. (30:30)
1:12 třeba nemáme zvolený úplně tak.. (32:32)
2:12 jo. S koterapeutem. Terapeut ř.. (26:26)
3:33 Pak je nějaké shrnutí na konci.. (34:34)
3:48 jak se blížíme tak už tak jako.. (42:42)
4:2 potom se setkáme patnáct minut.. (20:20)
5:9 tak ještě jakoby probíráme to .. (14:14)
5:12 Takže to se taky může změnit p.. (16:16)
6:7 hodí se nějaké nápady pak se t.. (14:14)
6:12 většinou je to tak že jeden čl.. (20:20)

KÓD: Odhad potřeb klientů

1:110 Co jsou možná i potřeby klient.. (24:24)
5:31 že ty máš z toho nějaký ten do.. (52:52)
6:35 No nebo já jako vím že mám pro.. (78:78)

KÓD: První kontakt s klienty

1:57 Jo tak my docházíme přímo na t.. (38:38)
1:60 Pak už teda se potkáváme formá.. (40:40)
3:50 Pro mě osobně jsou důležité ok.. (42:44)

KÓD: Přemýšlení o tématu intervence

1:34 vždycky je tam nějaká diskuse .. (24:24)
1:39 Někdy ta zakázka přijde takhle.. (24:24)
2:7 S tím že terapeut má za úkol s.. (20:22)
2:9 Vlastně používám etechniky kte.. (22:22)
3:7 co je aktuální zakázka (14:14)
3:17 nahodíš nějaké téma třeba jeno.. (26:26)
3:31 Že se zevaluje ten minulý a na.. (34:34)
5:23 plánujeme si budoucnost co bud.. (30:30)
6:35 No nebo já jako vím že mám pro.. (78:78)

KÓD: Přemýšlení o rizicích

3:6 na co je potřeba myslet (14:14)
6:15 Většinou si říkáme postřehy ja.. (22:22)
7:5 Jo samozřejmě se zaměřujeme ho.. (16:16)

KÓD: Přípravné schůzky

1:87 Tak plus a velký komfort vnímá.. (100:100)
1:102 Do: Myslím že funguje ta přípr.. (126:128)
1:107 jedno z nejdůležitějších toho .. (134:134)

KÓD: Reakce na situaci z minula

1:35 na co bychom měli reagovat vzh.. (24:24)
1:43 Možná při těch přípravám často.. (24:24)
5:4 Takže zhruba už vím jaká je to.. (10:10)

KÓD: Role členů na intervenci

2:5 Jinak mezi intervencemi probíh.. (14:14)
2:6 Sejdeme se vždycky neformálně .. (18:18)
2:25 Zároveň si tam rozhodíme T a K.. (44:44)
2:30 Ale občas se jako stane že něk.. (52:52)
3:24 člověk funguje na principu jak.. (28:28)
3:51 Že vlastně nejsme v pozici dra.. (44:44)
4:1 přes facebook se domlouváme kd.. (20:20)
4:14 naplánujeme detoxy, to znamená.. (32:32)
5:2 A vždycky se dohodneme podle d.. (10:10)
5:5 Takže přijdem už většinou nach.. (10:10)

5:6 My se jakoby střetneme před za.. (12:12)
5:21 A ještě se potom děje to že se.. (24:24)
5:38 že jako kolikrát se ti něco po.. (76:76)
6:8 no a většinou to pak máme přím.. (14:16)
6:23 Jo tak záleží na tom, aspoň já.. (62:62)
7:6 A taky si to jako rozdělujeme .. (16:16)
7:22 tak někdy bývá to že ten druhý.. (46:46)

KÓD: Specifika klientů

1:48 Někdy se celou cestu bavíme o .. (32:32)
4:16 Potom si řekneme něco o pacien.. (32:32)
5:7 Ještě se děje to že vlastně do.. (14:14)
5:8 Takže se stane že já jedu buse.. (14:14)
5:9 tak ještě jakoby probíráme to .. (14:14)
6:15 Většinou si říkáme postřehy ja.. (22:22)

KÓD: Techniky

1:40 Většinou vnímám to tak že větš.. (24:24)
2:31 Ta: Takže chápu to dobře že vl.. (53:54)
3:32 Pak je to nějaké naplánování j.. (34:34)
5:23 plánujeme si budoucnost co bud.. (30:30)
5:24 Jakože když chceme přijít s ně.. (30:30)
7:3 Víš že jako házíme každý nápad.. (14:14)
7:5 Jo samozřejmě se zaměřujeme ho.. (16:16)

KÓD: Vstupní informace k přípravě

1:38 Někdy je tam přímo ta zakázka .. (24:24)
1:80 jo limit je že ta adiktoložka .. (92:92)
1:109 No a sejdeme a pak plánujeme t.. (14:16)
2:3 Bohužel tyto informace nám pos.. (12:12)
2:39 No je to tak že je nám to posí.. (80:80)
2:40 Do: Ale co se týče těch inform.. (84:84)
2:41 Informace jsou detailní takže .. (86:86)
3:5 Což se svým způsobem odráží i .. (14:14)
3:9 DO: Já píšu první no, snažím s.. (18:18)
4:4 Bavíme se taky o těch paciente.. (20:20)
4:6 Otevřou nám dveře, přivítáme s.. (20:22)
5:8 Takže se stane že já jedu buse.. (14:14)
5:9 tak ještě jakoby probíráme to .. (14:14)
7:15 A takhle to jako reflektujeme .. (24:26)

KÓD: Způsob přípravy

1:42 většinou to jde od toho že se .. (24:24)
2:31 Ta: Takže chápu to dobře že vl.. (53:54)
3:14 Já osobně to potkávání dost ča.. (26:26)
3:26 Části toho plánováni jsou něja.. (34:34)
6:6 DO: Tak my jsme domluveni že j.. (12:14)
7:2 DO: přesně tak. A s tím že buď.. (10:14)
7:8 No někdy se stane že to nenapl.. (20:20)

KATEGORIE: Osobnost

KÓD: Časová náročnost

1:15 A zároveň tři lidi v rámci naš.. (60:60)
1:23 Pak, nevím jestli to je... to .. (66:66)
4:22 že někdy v závalu práce, nebo .. (46:46)
4:27 Určitě někdy je to jako hodně .. (52:52)
4:41 Ale zase je to dané tím že mám.. (60:60)
4:43 Potom kdybychom společně měli .. (60:60)
5:24 Jakože když chceme přijít s ně.. (30:30)
6:29 no a chtěl aby se tomu dávala .. (68:68)

KÓD: Časové možnosti dramaterapeutů

1:17 Tři lidi se daleko hůř domlouv.. (62:62)
1:25 protože v té pozici co jsem te.. (68:68)
2:24 v těch třech ano všichni tři. .. (44:44)
2:34 Do: limity mimo intervenci...*.. (68:72)
2:35 Ta: aha rozumím. A ještě něco .. (75:76)
2:43 Je super že jsme tři a že se m.. (88:88)
3:29 Občas máme daný jasně stanoven.. (34:34)
3:40 V jaký fázi života se nacházíš.. (40:40)
4:11 kdy se třeba příště sejdeme (30:30)
4:27 Určitě někdy je to jako hodně .. (52:52)
4:41 Ale zase je to dané tím že mám.. (60:60)
4:43 Potom kdybychom společně měli .. (60:60)
5:24 Jakože když chceme přijít s ně.. (30:30)
6:5 s tím že se většinou střídáme,.. (10:10)
6:24 Ale to je tím že ten druhý kol.. (62:62)
6:37 s tím že jsou období, většinou.. (82:82)

KÓD: Kondice

3:38 pak je to osobnostní rovina st.. (40:40)
3:55 Energie v otázce toho ne jenom.. (50:50)
7:29 Tak už jsem to vlastně řekla, .. (58:58)
7:30 A nebo třeba hodně dělá i když.. (56:56)

KÓD: Motivace dramaterapeuta

1:70 Věřím tomu, že kdyby to byla m.. (68:68)
2:50 Ale co by z toho rozhovoru vyz.. (102:106)
3:43 Ale co se týče samotné dramate.. (40:40)
3:81 Pořád je to práce. Práce která.. (90:90)
4:25 cítím jakože to je pro nás vše.. (46:46)
4:30 Zatím proto máme nadšení takže.. (52:52)
4:32 Velký plus to už jsem tam mysl.. (58:58)
4:33 Pak teda ten další plus že mě .. (58:58)
5:29 To je takový ten přirozený lid.. (50:50)
5:31 že ty máš z toho nějaký ten do.. (52:52)
5:35 vím že jakoby ta skupina tam j.. (66:66)
5:36 tak to může být že já budu mít.. (72:72)
5:41 teď když už jsem jakoby člověk.. (80:80)
5:48 No určitě. Určitě. Jako myslím.. (92:94)
6:43 A to že klienty to baví (96:96)
6:51 Jo a myslím že mi hodně na tom.. (114:114)

7:26 A taky mě to usnadňuje jako mo.. (54:56)
7:31 odhodlaná *smích*. A no a být .. (58:58)

KÓD: Nálada dramaterapeuta

3:56 U mě to závisí i na počasí. Kd.. (50:50)
5:36 tak to může být že já budu mít.. (72:72)
7:27 A nebo třeba hodně dělá i když.. (56:56)
7:31 odhodlaná *smích*. A no a být .. (58:58)

KÓD: Nároky na profesionalitu dramaterapeuta

1:72 jo. A na to být profesně připr.. (82:82)
1:79 Když máš třeba nějakého šéfa t.. (90:90)
3:61 A je to nějaká profesní zdatno.. (54:54)
3:62 Nešel bych dělat intervenci s .. (56:56)
3:65 V ohledu toho bych řekl že je .. (60:60)
3:69 DO: Profesionalita. TA: Koho? .. (72:74)
3:84 co jsou ultimátně důležité pro.. (96:96)
5:38 že jako kolikrát se ti něco po.. (76:76)
7:21 DO: Nevím jestli tam patří ty .. (40:42)

KÓD: Nedoceněnost

1:24 jde vidět ta samotná intervenc.. (66:66)
5:33 Ale tím že oni už vědí že my j.. (60:60)
5:42 Ale já tam prostě jdu, jako js.. (80:80)
5:51 Spolupráce s tím zařízením je .. (98:98)

KÓD: Práce s citlivými informacemi

1:45 samozřejmě pokud je to na nefo.. (26:26)
2:17 S tím že máme jedno takové pra.. (36:36)
3:12 Watsup vlastně to je jenom jak.. (20:20)
4:9 TA: Jak se od toho rituálně oč.. (29:30)
5:8 Takže se stane že já jedu buse.. (14:14)
5:17 Takže když jsme ještě v areálu.. (20:20)

KÓD: Snaha o kvalitu

1:71 nejde to naplánovat na rok dop.. (76:76)
1:87 Tak plus a velký komfort vnímá.. (100:100)
1:91 Plus vidím i taky v tom že něj.. (102:102)
1:92 Tak je to že ta komunikace by .. (104:104)
1:97 Hm tak teď v aktuálním případě.. (110:110)
1:100 Jo myslím že ti klienti by tam.. (116:116)
3:42 Že to vlastně když je mimo toh.. (40:40)
4:12 snažíme se jednou za měsíc pot.. (30:30)
5:27 tak mi známý doporučil že je m.. (40:40)
5:47 no ale je tam jako by ta možno.. (90:90)
6:28 ono teď se to asi víc zprofesi.. (68:68)
7:7 A teďka vidím hodně v tom že j.. (16:16)
7:13 vidím hodně velké plus když js.. (24:24)
7:36 DO: A reflexe. Aby to fungoval.. (66:68)

KÓD: Vzdělávání

1:98 Pak si myslím že by to zkvalit.. (112:112)
2:26 a říkáme si novinky ohledně ně.. (44:44)
2:29 Ještě mimo probíhá to že si po.. (50:50)
3:63 A zároveň si myslím že je tam .. (56:56)
3:65 V ohledu toho bych řekl že je .. (60:60)
3:77 Nastoupit do výcviku. To zname.. (90:90)
4:23 Já si myslím že by, že je hroz.. (46:46)
4:28 Pak ještě teď mě napadla jedna.. (52:52)
4:34 Potom určitě zkušenost je velk.. (58:58)
4:40 Jako úplně nejlepší by bylo kd.. (60:60)
5:40 když jsem tam chodila jako stu.. (80:80)
6:39 Nebo možná ě omezuje to že nez.. (84:84)
6:41 A hlavně to že mě se nedaří dě.. (84:88)
6:44 A to je ten důvod proč je to b.. (96:96)
6:51 Jo a myslím že mi hodně na tom.. (114:114)

KATEGORIE: Organizování

KÓD: Místo setkání

1:44 Jo. Scházíme se jak na formáln.. (26:26)
2:23 Vždycky si jako naplánujem sch.. (42:42)
3:13 DO: Tak je asi stejnej jako vž.. (24:26)

KÓD: Organizace způsobu dojíždění

1:46 No pak je nějaká domluva o tom.. (28:28)
1:47 Dopravujeme se buď vlakem nebo.. (30:30)
3:35 Doprobrání nebo naplánování or.. (34:34)

KÓD: Plánování času na tvorbu projektu

1:28 pak je tam svolání nějakého sp.. (12:12)
3:13 DO: Tak je asi stejnej jako vž.. (24:26)

KÓD: Prostředky komunikace

1:31 případně si to předáváme ústně.. (16:16)
1:32 jo tak máme skupinu na watsupu.. (20:20)
2:2 Ta: Na email? Do: Na email. (11:12)
3:2 V rámci týmu probíhá domlouván.. (12:12)
3:11 To domlouvání s kolegy je větš.. (20:20)
4:31 Určitě je plus ta komunikace m.. (58:58)
6:3 Většinou na facebooku (10:10)
6:47 Internet jako komunikační médi.. (102:102)

KÓD: Role v týmu

1:77 Jo tak taky je tam důležité kd.. (90:90)
3:1 Tak. Jedna část je vlastně org.. (8:8)

KÓD: Výběr dramaterapeutů pro intervenci

1:27 My se domlouváme dopředu kdo z.. (12:12)
2:24 v těch třech ano všichni tři. .. (44:44)
3:10 Tak domlouvání s kolegy je jed.. (20:20)
4:14 naplánujeme detoxy, to znamená.. (32:32)
4:15 Je to tak že si dopředu přes f.. (20:20)
5:2 A vždycky se dohodneme podle d.. (10:10)
6:1 samozřejmě se domlouváme kdo p.. (8:8)
6:4 s tím že se většinou střídáme,.. (10:10)
7:19 domlouvání se. Kdo tam pojede... (34:36)

KATEGORIE: Doprovodné jevy

KÓD: Finance

1:26 Jo jestli narážíš na to že lim.. (72:72)
2:49 Možná to že tam chodíme jako d.. (100:100)
2:50 Ale co by z toho rozhovoru vyz.. (102:106)
3:43 Ale co se týče samotné dramate.. (40:40)
3:72 Jinak bych řekl jako zaplať pá.. (78:78)
3:80 Už jsem několikrát zmínil ty p.. (90:90)
4:29 mi tolik nevadí že za to nedos.. (52:52)
4:46 A ještě by bylo lepší samozřej.. (60:60)
5:39 TA: Co bys potřebovala k tomu .. (77:80)
6:49 nicméně bylo to tak nějak všel.. (110:110)

KÓD: Intervize

1:66 No tak jestli jsou to nějaké s.. (52:52)
3:23 Moct si i říct jakoby interviz.. (30:30)
3:86 A děláme si takové vlastní int.. (100:100)
4:12 snažíme se jednou za měsíc pot.. (30:30)
4:20 DO: No máme takovou kratičkou .. (40:40)
4:24 Pak si myslím že je důležité i.. (46:46)
5:1 jednou za měsíc máme střetnutí.. (10:10)
5:22 No setkáváme se právě jakoby j.. (30:30)
5:28 My si tak dokážeme mezi sebou .. (42:42)

KÓD: Možnost kontaktování pro klienty

4:18 my jsme jim dali na nástěnku t.. (32:32)
5:46 Tak vlastně potom se může stát.. (86:86)

KÓD: Prostor

2:13 ještě se vlastně rozhodujeme j.. (32:32)
2:32 Ta: Dobře, kdyby tě něco ještě.. (55:56)
2:33 Ale ty lekce probíhají buď v d.. (64:64)
2:47 Lepší prostor, *ticho*, lepší .. (90:90)
5:34 No že ten prostor je tam jako .. (64:64)
5:44 Možná ten lepší prostor kdybyc.. (84:84)

KÓD: Supervize

1:67 Pak je to supervize týmu (52:52)
1:101 No myslím že je potřeba jako s.. (120:120)
2:38 Chodit na supervize, s nimi. P.. (78:78)
2:48 Mě by třeba pomohlo zúčastňova.. (92:92)
3:78 No v ideálním případě budu mít.. (90:90)
3:85 Máme supervize, dramaterapeuti.. (100:100)
4:19 No, s tím že bychom hrozně cht.. (34:34)
4:37 velký plus je i ta známá, že m.. (58:58)
5:25 měli jsme i snahu o supervize,.. (34:34)
5:26 No tak jsem to řešila s tím zn.. (40:40)
5:43 No potřebovala bych určitě toh.. (84:84)

KÓD: Výzkum

1:69 Jo pak taky samozřejmě protože.. (56:56)
2:51 Takže v rámci projektu je nám .. (108:110)
3:86 A děláme si takové vlastní int.. (100:100)
4:45 my vlastně od personálu nemáme.. (60:60)

KÓD: Zápis

1:68 no a pak psaní teda té zprávy... (54:54)
1:96 Podrobnější důsledné psaní jak.. (110:110)
2:10 Takže v tomhle je to super že .. (24:24)
4:39 škoda že se k tomu třeba nevra.. (58:58)
4:42 Potom kdybychom společně měli .. (60:60)
4:47 jsem zjistila že by bylo hrozn.. (64:64)
5:21 A ještě se potom děje to že se.. (24:24)
6:10 A potom pár dnů vždycky ten po.. (18:18)
7:14 A takhle to jako reflektujeme .. (24:24)

5.3 Kategorie

Tato podkapitola obsahuje 6 částí. Je zde samotná analýza a interpretace dat. Každá podkapitola je pojmenovaná podle jedné z šesti kategorií, které jsou výsledkem otevřeného kódování dat. V každé takto nazvané podkapitole najdeme podrobnou deskripci a interpretaci jejich jednotlivých kódů.

5.3.1 Vnitřní procesy v týmu

Kategorie VNITŘNÍ PROCESY V TÝMU v sobě obsahuje 15 kódů, které jsou si podobné tím, že všechny popisují procesy, které se dějí primárně mezi jednotlivými členy dramaterapeutického týmu.

Nejčastějším jev, který byl kódován v této kategorii, pojmenoval autor **Ladění se na sebe.** Tento jev je často opakován a spojován s jinými procesy. Participanty je vnímán tak, že je důležité, aby proběhnul, je také důležité, aby pro něj bylo dostatek času. Byl většinou popisován velmi abstraktně, proto se na ně autor v rozhovorech doptával i doprovodnými otázkami. Participanti jej spojují s povídáním o osobních záležitostech, s humorem a s probíráním běžných témat. V časové ose se toto naladění odehrává na přípravné schůzce, na Dojíždění a Doladění projektu, což jsou kódy z kategorie PŘÍPRAVA INTERVENCE. Dále má návaznost na kategorii ORGANIZOVÁNÍ, vzhledem k času, který je pro to důležitý. OSOBNOST, neboť je v rozhovorech spojován s Náladou dramaterapeuta a také DOPROVODNÉ JEVY, neboť je participanty často vnímán i v procesu Intervize.

Kód **Pokec o osobních,** kterým se myslí povídání o osobních tématech, spojovali participanti se slovy relax, odlehčení situace a uvolnění. Je používán nezáměrně i záměrně, viz kód Ladění se na sebe a byl také participanty spojován s **Důvěrou.** Pojmenovaná a myšlená participanty buď jako důvěra k člověku a k tomu, že se můžu kolegovi svěřit s osobním tématem a pak častěji myšlená důvěra, která se vztahuje k samotné práci a k tomu, že můžu kolegovi věřit v jeho profesionalitě. Máme tady tedy propojení s kategorií OSOBNOST a s jejím kódem Nároky na profesionalitu dramaterapeuta. V podobném tématu se pohybuje i kód **Nejsem na to sám,** jako důležitý opěrný bod pro participanty, mají pocit, že se mohou o někoho opřít. Myšlen je participanty i tak, že pokud

by jeden člen týmu nebyl v dobré náladě či kondici v den intervence, převezme aktivitu daný den jiný člen dramaterapeutického týmu. V tomto případě může dojít i k vyměnění rolí Terapeut a Koterapeut, což má spojitost s kategorií PŘÍPRAVA INTERVENCE a jejím nejčastěji kódovaným úsekem Role členů na intervenci. Úseky okódované důvěrou se také potkávaly s kódem **Vztahy s kolegy.** Vztahy v týmu nesly v rozhovorech jednu z polarit – možnosti a meze. Pokud se členové týmu znají už ze školy, vztahy jsou fungující a přátelské, byly participanty označovány jako plus. Participanti také vnímali, že pokud je kolega štve, může to mít dopad na průběh dramaterapie. Pro lepší porozumění přikládá autor ukázku jednotek.

3:82 [Co asi nejdůležitější část pro..] (96:96)
„… Co asi nejdůležitější část pro mě je osobnost kolegy, to znamená nalazení se v rámci toho jací jsme lidi. Jak se říká, sednout si jako lidi. A na to navázaná profesionalita. To znamená nebýt jenom kolegové být i jako přátelé. Myslím si že člověk nemůže dělat dramaterapeuta s někým s kým není jako přítel. A zároveň mám pocit že to že spolu dělají dramaterapii tak ten přátelský vztah prohlubuje ...“

1:75 [Nebo ti nesedne jako člověk a ..] (86:86)

„… Nebo ti nesedne jako člověk a pak tě sere a pak jako s ním něco dělej jakože... není to tak že dva lidi vedle sebe sedí na počítači a je vlastně jedno jaké spolu mají vztahy a odvedou si nějakou práci. Tady si myslím že to ti klienti a to okolí pozná …“

Dalším kódem je **Spolupráce s kolegy.** Mohlo by se zdát, že pod takový název může spadat mnoho jiných kódů a v kódování přepisů rozhovorů to tak často je. Spolupráce s kolegy by tedy mohl být i název kategorie pod kterou spadá ale v tom případě by nemohlo platit umístění ostatních kódů pod takto pojmenovaný název kategorie. V přepisech proto byly tímto kódem označovány jevy, které mají často co do činění i s ostatními kódy ale nelze je například primárně označit jiným kódem, nelze určit specifikaci spolupráce. Často jej participanti vnímají společně se vztahy v týmu, s profesionalitou dramaterapeuta a s komunikací s kolegy.

1:108 [Myslím že kdyby nám to společn..] (134:134)

„… Myslím že kdyby nám to společně nefungovalo tak ta intervence nepošlape.“

3:61 [A je to nějaká profesní zdatno..] (54:54)

„… A je to nějaká profesní zdatnost která je pro mě důležitá. Ačkoliv vlastně nikdo z nás nemá vlastně dramaterapeutický výcvik, tak ale vím že ti kolegové mají cit, myslím že je to svým způsobem talent vnímat ostatní lidi, poslouchat, naslouchat. Spíš než poslouchat tak naslouchat. Nějakým způsobem reagovat, kolegovi dávat prostor a zároveň umět si to slovo vzít. Být schopen občas mlčet, být schopen sebereflexe, sebekritiky, sebehodnocení.“

Komunikace s kolegy sebou nese polarity možností a mezí stejně jako Vztahy s kolegy. Pokud komunikace probíhá je plusem. Pokud komunikace neprobíhá podle představ participanta, je vnímána jako limit. Popisováno bývá, jestli komunikace proběhne včas a jestli proběhne vůbec. Vzniká pak propojení s praktickou složkou dramaterapie, tedy ORGANIZOVÁNÍM.

Reflexe a zpětná vazba je vnímanou částí mimo-intervenčních procesů, která spadá do této kategorie. Název kódu je zvolen podle toho, jak tuto část nazývali participanti. Reflexí, zpětnou vazbou, nebo obojím. Vnímali ji jako možnost, říct si po intervenci s druhým dramaterapeutem jaký z toho mají pocit, co fungovalo, jací byli klienti, jaký mají pocit ze své vlastní práce a z práce svého kolegy a jaká doporučení pro příští intervenci vnímají. Je tam vnímáno i vyčištění vzduchu, které je v kódovacím systému pojmenováno jako **Možnost ventilace.** To znamená moci říct pocit či emoci, kvůli které se cítí participant nekonformně. V přepisech rozhovorů se tyto jevy vyskytovaly také spojeně s kódy Intervize a Supervize, kde podle vnímání participantů také ventilace probíhá. Pro lepší přehled viz níže ukázka úseku s tímto kódem.

5:18 [když až projdeme přes tu bránu..] (20:20)

„… když až projdeme přes tu bránu zase tak začne "kuuuurva" že to z nás prostě opadne a jdou tam ty emoce …“

S tím spojený **Humor** který uváděli participanti nejen v Ladění se na sebe ale právě také ve stejné řeči s Možností ventilace.

S pozitivním zabarvením byl vnímán i jev, který autor nazval **Víc hlav víc ví.** Participanti jej chápu v možnostech větší inspirace, kreativity a náhledů na situaci. Pokud člověk není sám, je obohacen o názor a zkušenosti ostatních. V souvislosti a občas opozici k tomuto pak přicházely kódy **Různorodost práce s jednotlivými kolegy** a **Hledání konsensu**. U Různorodosti práce s jednotlivými kolegy je vidět, že participanti vnímají tento jev jako samozřejmou součást mimo-intervenčních procesů. Pouze v jednom případě bylo s tímto jevem spojováno slovo problém. Hledání konsensu je proces, který je velice spojen i s kategorií PŘÍPRAVA INTERVENCE. Tam se totiž často objevuje, spojen je ale hlavně s ostatními procesy (kódy) kategorie VNITŘNÍ PROCESY V TÝMU. Proto autor usoudil, že jeho primární místo bude v této kategorii. Posledními kódy, které jsou v této kategorii jsou **Rituál před intervencí** a **Rituál po intervenci.** Na konci této podkapitoly jsou umístěny záměrně, protože mají nejméně výskytů, přesto je někteří dramaterapeuté v mimo-intervenčním procesu vnímali a pojmenovali. Existují tedy a jsou v některých

případech i vědomými procesy, nebo se staly vědomými po realizaci rozhovoru, kdy si je participant uvědomil.

5.3.2 Příprava intervence

Kategorie Příprava intervence obsahuje za jistých podmínek možnost vytvořit subkategorii, pod kterou patří dalších pět kódů. Pro přehlednější sepsání a pochopení této podkapitoly autor takovou pracovní subkategorii nastínil pomocí schématu níže. V prostřední částí schématu je seskupeno 7 kódů, které k sobě mají blízko, a proto bude také vhodné o nich mluvit za sebou. Nakonec jsou zobrazeny na schématu ještě dva kódy mimo oba shluky. Dojíždění, které už méně navazuje na prostřední seskupení kódů a naposled kód První kontakt s klienty, který patří pod kategorii PŘÍPRAVA INTERVENCE svým obsahem, přesto se dost liší od všech ostatních.

Celkové a úplné propojení všech jevů by samozřejmě bylo složitější a nejspíše nerealizovatelné v grafickém provedení tak aby bylo přehledné. Proto autor nastínil jen jednoduché znázornění jako pomůcku k orientaci.

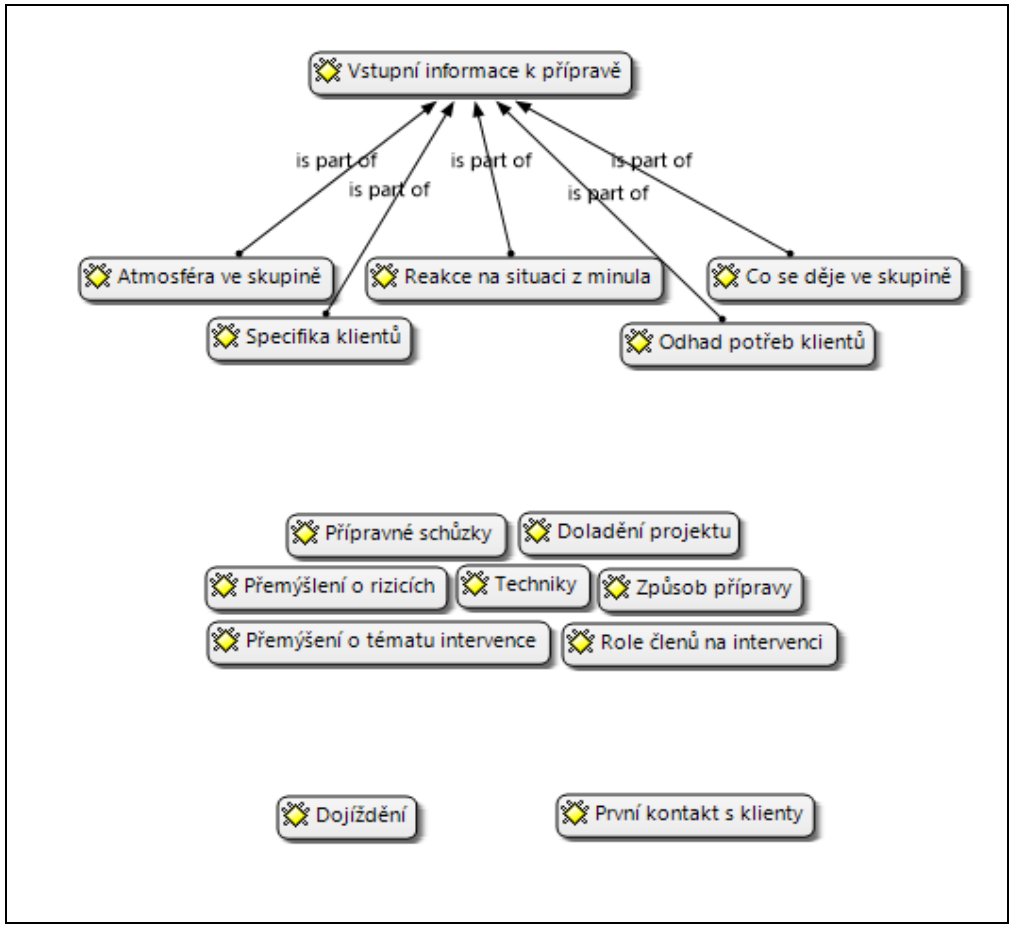

Vstupní informace k přípravě jako kód nese data, která mají zdroj jak v informacích od zařízení, tak v informacích od dramaterapeutů, kteří viděli skupinu naposledy. Informování od zařízení je participanty popisováno dvojí. Informace, které přicházejí před dramaterapií pomocí emailu či telefonu a informace, které získávají ústní formou v zařízení těsně před průběhem intervence a participanti jej v rozhovoru porovnávají s informacemi a hodnotí pozitivní stránku jejich aktuálnosti. Také proto je v rozhovorech jasně znát, že informacím dřívějším připisují limity. Jsou jimi limit časový, tedy zda informace vůbec dorazí, nebo jestli dorazí včas, aby se mohli dramaterapeuté, s ohledem na ně, připravit. I tak není otázka možností a mezí v tomto ohledu zcela jednoznačná, protože se v rozhovorech objevuje, že je to nejdříve spatřováno jako limit, následně ale participant popisuje, že se obsah informací o skupině stejně většinou do intervence změní. V jednom případě jsou popisovány participantem dané zprávy od zařízení jako plus, ve smyslu jejich kvality.

Informace od dramaterapeutů si tým předává buď přes telefon nebo internet, nebo je hledají v zápisu, který píše někdo z dramaterapeutického týmu po intervenci. Zápis je však kód, který nebyl primárně participanty vnímán jako nositel užitečných informací, proto je zařazen do kategorie DOPROVODNÉ JEVY.

První dva popisované kódy budou **Atmosféra ve skupině** a **Co se děje ve skupině.** Jsou mnohdy popisované participanty ve stejném odstavci přepisu a nesou informace jako: Jak je naladěná skupina, případné konflikty ve skupině, aktuální potřeby skupiny, nálada, napětí ve skupině. Autor rozděloval tyto informace do dvou kódů podle toho, zda se jednalo o pocity a prožívání skupiny nebo zda se jednalo o události. Dalším kódem jsou **Specifika klientů.** Ty můžeme vnímat jako informace od zařízení viz ukázka kódu:

5:9 [tak ještě jakoby probíráme to ..] (14:14)

„… tak ještě jakoby probíráme to jaká bude skupina. A může se vlastně i stát že změníme ten příběh. To se jakoby stává hodně často protože terapeut má něco nachystané protože ví zhruba kdo tam bude ale potom zjistí že tam jsou třeba tři lidi kteří jsou tam dva dny a ta skupina se změní protože si přečteš že jsou tam lidi úplně z jiné sféry s jinou závislostí a že ti to tu skupinu rozhodí… „

A jako informace jejíž nositelem a tvůrcem je dramaterapeutický tým:

6:15 [Většinou si říkáme postřehy ja..] (22:22)

„… Většinou si říkáme postřehy jaká byla předtím lekce pokud tam třeba ten člověk nebyl tak si tak nějak předáváme info ale je to taková věc že se tam často mění klientela takže to není zase tak směrodatné. Jako tak, upozorňujeme se na nějaká specifika klientů, kteří jakoby potřebují jiný způsob práce a tak dále… „

K tomu se váže i kód **Reakce na situaci z minula**, který je s nimi úzce spjatý doplňuje oblast o další informace, které nejsou obsaženy ve Specifikách skupiny, Co se děje ve skupině nebo Atmosféra ve skupině.

Na těchto prvních pět kódů navazuje kód **Odhad potřeb klientů,** který nebyl kódován tak často. Participanti si dle výpovědí jsou většinou jisti, jakým způsobem budou směřovat dění na nadcházející intervenci podle již výše popsaných pěti kódů. Autor však vnesl do této kategorie ještě tento kód, který má v rozhovorech také své zastoupení.

Celkově je tento proces, pojmenovaný jako **Přípravné schůzky**, vnímaný jednou participantkou jako funkční a důležitá věc. **Způsob přípravy** však bývá dle výpovědí participantů různá. První věci, která se liší, je v kolika lidech příprava probíhá. Buď je to jeden člověk, anebo dva. Pokud jsou to dva, uskutečňuje se většinou přípravná schůzka (v několika případech se toto děje přes komunikační zařízení jako internet apod.). V rozhovorech byly také vypozorované základní dva typy schůzek. Na jednom z nich se vytváří celkový dramaterapeutický projekt, který může vznikat nahazováním nápadů, diskusí a následným dojitím ke konsensu obou lidí, s přihlížením na zakázku a potřeby klientů. Máme tady tedy přesah do jiných kategorií. Druhý typ schůzek má jako primární cíl, který participanti vnímají, naladění se na sebe. Tento jev byl pojmenován kódem a analyzován v podkapitole VNITŘNÍ PROCESY V TÝMU. Nelze zcela říci, že jsou tyto dva typy jasně dané a popisované participanty ve svých polaritách, autor je bere spíše jako dva velké procesy, které jsou pro participanty důležité a objevují se v přípravě ve větším nebo menším měřítku různě.

To, co tyto dva procesy doprovází a co je vnímáno participanty jako obsah komunikace na přípravě (kromě osobních témat), je **Přemýšlení o tématu intervence**, **Techniky, Přemýšlení o rizicích** a **Role členů na intervenci.** Přemýšlení o tématu se týká zakázky. Techniky vznikají buď vymýšlením nových za pomocí kreativity dramaterapeutů (ve vztahu s kódem Víc hlav víc ví, v kategorii VNITŘNÍ PROCESY TÝMU). Vzpomínáním takových, které již použili, byly funkční anebo s přihlédnutím do svých zápisů (ve vztahu s kódem Zápis, v kategorii DOPROVODNÉ JEVY). To vše s přihlédnutím na Přemýšlení o rizicích**,** která projekt nese. V poslední řadě uvádí autor kód Role členů na intervenci. Ty si rozdělují členové dramaterapeutického týmu, kteří jedou na aktuální intervenci. V tomto kódu jde o to, v jaké roli kdo na intervenci je, kdo má co na starosti, jakým způsobem bude intervence vedena, protože jsou dramaterapeuté na intervenci dva. Často pojmenovávání v rozhovorech jako Terapeut a Koterapeut.

V tomto prostředním celku kódů, který je vyobrazen na schématu výše, je přidružen ještě kód **Doladění projektu**. Bývá často v přepisech ve stejné oblasti jako kód Dojíždění, proto, že bývá v časové linii v den před uskutečněním intervence a také s kódem Ladění se na sebe, který nabývá důležitosti s přibližující se intervencí. U doladění vnímají participanti domýšlení úvodní warmupové aktivity, pilování detailů, přemýšlení, zda se naplánované techniky stihnou v určitém čase nebo shrnutí celého programu. Připravoval-li projekt jen jeden člověk, přibývá k doladění ještě samotné představení programu svému kolegovi. Pokud participanti mluvili o **Dojíždění,** bylo to vždy ve smyslu vnímaného času a dopravního prostředku. Pokud jedou autem, může být výhoda, že mohou jednoduše převést potřebné pomůcky a na konci lekce mít dost času na Reflexi pro zařízení. Pokud jedou autem, pak nemusí vyjíždět tak brzy a celková doba cestování bude kratší, než kdyby jeli hromadnou dopravou. To však jedna participantka uvedla jako možný limit, protože se tím zkracuje čas na Naladění se na sebe a také vůbec možnost ladění se, protože se řidič soustředí na řízení auta.

Dva participanti ze stejného týmu a stejného zařízení popisovali v rozhovoru jev **První kontakt s klienty**. Protože u nich dochází přesun na místo intervence, popisují tento čas jako možnost „neoficiálně" oslovit druhou stranu. Jak pro klienty, tak pro dramaterapeuty. Odehrává se v duchu neformálního rozhovoru, který však neproběhne vždy. Jeden participant uvedl, že vědomě používá tento proces k tomu, aby si „zaháčkoval" jednoho či dva klienty a to mu později pomáhá na intervenci ve vztahu s celou skupinou.

5.3.3 Organizování

V této kategorii, jak už název napovídá, jde o organizaci. Na otázku organizaci čeho, odpovídá tato kapitola a v ní uváděné kódy. Všechno to začíná **Rolemi v týmu**. Jeden dramaterapeutický tým v rozhovorech uváděl, že mají vědomě určené různé role v týmu. Že je tam člověk, který zaštiťuje organizaci. Viz ukázka:

1:77 [Jo tak taky je tam důležité kd..] (90:90)

„… Jo tak taky je tam důležité když máš ten tým tak někdo ten tým koučuje nebo ho vede a zaštituje různé organizační věci tak si myslím že i ty role v týmu je důležité si jako dobře rozdělit …"

Participanti ze zbylých dvou dramaterapeutických týmu existenci takové role neuváděli, tazatel se na ně v rozhovoru záměrně nedoptával, takovou roli tedy buď nemají, nebo ji v momentě rozhovoru nevnímali.

Plánování času na tvorbu projektu se váže s **Místem setkání**. Jde v nich tedy o to, kdy a kde se tým sejde na případnou schůzku či přípravu projektu. Na otázky „kdy" a „kde", společně s přidaným „jak", odpovídají také úseky kódů s označením **Organizace způsobu dojíždění**.

Dále přichází otázka: Kdo? Jde tedy o **Výběr dramaterapeutů pro intervenci**. Výběr probíhá na základě Časových možností dramaterapeutů, o kterých se více pojednává v kategorii OSOBNOST. Další podmínkou, která se objevovala v rozhovorech při výběru dramaterapeutů na intervenci je navazování. Jde o to, že někteří dramaterapeuté vnímají jako důležité, aby některý z členů týmu udržoval návaznost, tzn. aby byl na aktuální intervenci vždy alespoň jeden člověk, který byl i na intervenci minulé. Participanti uváděli že výběr probíhá vždy předem, ale že může být pro některé limitující, pokud je to například jen jeden den dopředu.

Participanti uváděli tako **Prostředky komunikace**, mezi které řadili email, telefon, messenger, watsup nebo ústní formu předávání informací. Ve vztahu s organizováním uvedla jedna participantka možnost takové rychlé komunikace jako plus pro její flexibilitu. Výpověď jiného participanta se zase dotýká Práce s citlivými informacemi v kategorii OSOBNOST.

3:11 [To domlouvání s kolegy je větš..] (20:20)

„… To domlouvání s kolegy je většinou verbální protože se s nima často potkám nebo ten wastup což je pro mě osobně jednodušší než email. Watsup vlastně to je jenom jako chat za použití internetu nebere to jako svůj majetek což je jakoby dobrý k citlivým informacím kdyby náhodou padly. Takže todle jako podle nějakého toho prostředku."

5.3.4 Osobnost

V podkapitole OSOBNOST najdeme jevy a procesy, které se týkají osobnosti terapeuta primárně v jeho individualitě. Tím se liší od kategorie VNITŘNÍ PROCESY V TÝMU, kde jde primárně o jevy a procesy které probíhají mezi dramaterapeuty a také od kategorie VELKÁ SPOLUPRÁCE, která se zabývá procesy mezi dramaterapeutickým týmem a zařízením.

Motivace dramaterapeuta byla popisována ze dvou základních hledisek. Jakou motivaci dramaterapeuté vnímají a co by mohlo vést k větší motivaci práce. Jako motivaci vnímají dramaterapeuté užitek intervence pro klienty a pozitivní zpětnou vazbu od klientů na intervenci. Vnímají také užitek „pro nás", tedy pro dramaterapeuta ve smyslu osobnostního růstu, možnosti učit se novým věcem a získávat zkušenosti a také finanční

ohodnocení. Zároveň s tím však participanti mluvili o tom, že by pro zvýšení motivace uvítali větší finanční ohodnocení, větší projevy vděku od zařízení, protože žádné ze zařízení nedává dramaterapeutům v aktuální době žádné finanční ohodnocení a pokud jsou dramaterapeuté nějak finančně ohodnoceni, je tato odměna spojená s jejich aktuálním studiem na univerzitě, s projekty a s výzkumy. A jako další možnost s tím spojená je, kdyby byla dramaterapie v zařízení jejich plnohodnotnou profesí. To, že chybí vděk, bylo také v rozhovorech samostatně okódováno názvem **Nedoceněnost**.

To, co ovlivňuje motivaci dramaterapeuta je také kondice a nálada dramaterapeuta. **Kondice** je vnímaná jako energie, dostatek odpočinku nebo spánku. **Nálada dramaterapeuta** je s kondicí přímo spojená a doplněná o faktor počasí a o to co se děje v životě dramaterapeuta. Jedna participantka vnímá i to, že její samotnou náladu dokáže zvednout dobrá nálada kolegy, se kterým jde na intervenci. Dokáže jí ovlivnit, je to tedy spojeno i s kódem Naladění se na sebe.

Vzdělávání, které se objevilo i v souvislosti s motivací, je samostatně okódovaným jevem, kdy participanti vnímají možnosti naučit se něco od kolegů v týmu a získat tak nové zkušenosti, či techniky. Aktuální studium na vysoké škole v oboru Speciální pedagogika – dramaterapie byla také uváděna jako místo, ze kterého dramaterapeuté čerpají vzdělání pro svou praxi a jedna participantka uvedla také limit to, že už studentkou není a není tedy v živém procesu sbírání zkušeností a technik. Participanté také hovořili o tom, že by jim pomohl dramaterapeutický kurz či výcvik. Výcvik byl spojován také v souvislosti se zkvalitněním intervence. Celkově bylo v rozhovorech tazatelem zaznamenán jev **Snaha o kvalitu** jako důležitý, participanti často hovořili o jednotlivých částech právě s nádechem toho, že jim záleží na zkvalitňování intervence. V tomto smyslu se jednotlivé kódy velmi překrývají. Ve spojitosti se snahou o kvalitu se objevovaly procesy jako intenzivní příprava, mít na ni dost času a dbát na pravidelnost. Snaha komunikovat s oddělením, intervize a schůzky, reflexe a zpětná vazba či zavedení emailu, na který mohou klienti psát se svou aktuální zakázkou. To, co bylo uváděno, že by se mělo zlepšit, je větší důslednost v týmu a častější dramaterapie v zařízení. S takto velkou paletou nebude překvapením, že je ve výzkumném šetření i kód **Nároky na profesionalitu dramaterapeuta**. Vnímán byl participanty ze třech úhlů. Nárok sám na sebe, od zařízení a nároky na kolegy. Profesionalita mezi členy týmu pak byla vnímaná i jako limit i jako výhoda, v závislosti na vnímání konkrétních dramaterapeutů konkrétními dramaterapeuty.

5:38 [že jako kolikrát se ti něco po..] (76:76)

„… že jako kolikrát se ti něco posere a člověk se musí jako spolehnout na toho koterapeuta a on musí zareagovat jako profík. Víš že se stane že někoho musí odvést. Mě se to už třeba stalo že jsem musela někoho odvést, že se tam něco rozesralo, někdo se rozbrečí, někdo se nasere jdou se tam pobít, tak ten koterapeut musí toho člověka odvést a musí vědět jak s ním dál pracovat tam jako vzadu. Takže jako toto vlastně funguje u nás.“

3:61 [A je to nějaká profesní zdatno..] (54:54)

„… A je to nějaká profesní zdatnost která je pro mě důležitá. Ačkoliv vlastně nikdo z nás nemá vlastně dramaterapeutický výcvik, tak ale vím že ti kolegové mají cit, myslím že je to svým způsobem talent vnímat ostatní lidi, poslouchat, naslouchat. Spíš než poslouchat tak naslouchat. Nějakým způsobem reagovat, kolegovi dávat prostor a zároveň umět si to slovo vzít. Být schopen občas mlčet, být schopen sebereflexe, sebekritiky, sebehodnocení. Takže ta profesionalita. Že vím že se o toho člověka můžu opřít, že je to profík.“

Snaha o kvalitu a zkvalitnění sebou nese **Časovou náročnost**, která při tomto vnímání kvality intervence dramaterapeutů vzniká a participanti v rozhovorech uváděli jak časovou náročnost mimo-intervenčních procesů, tak i na to navázanou časovou náročnost svých ostatních aktivit, která je úzce spjatá s **Časovými možnostmi dramaterapeutů**. Ty jsou uváděny výlučně jako limit, který má největší vliv na výběr dramaterapeutů, kteří pojedou na intervenci. V nejkrajnější podobě se stává i to, že pokud dva lidé z celého týmu nemají čas v termín intervence, intervence se musí zrušit.

Posledním procesem, o kterém bude autor hovořit v této podkapitole je **Práce s citlivými informacemi**. Pět ze sedmi participantů se o práci s citlivými údaji zmiňuje. Objevují se v různých prostředích. Participanti se zmiňovali o tom, že dbají na bezpečí a soukromí klientů v komunikaci mezi sebou po a před intervencí, na přípravných schůzkách a jeden participant uvedl to, že s týmem o dramaterapii přes internet komunikuje výhradně po aplikaci WhatsApp, kterou vnímá jako nejbezpečnější pro rychlé chatování.

5.3.5 Velká spolupráce

Podkapitola a kategorie VELKÁ SPOLUPRÁCE byla nazvána autorem právě tímto označením proto, aby se vyčlenila od kódů spoluprací, které probíhají v menším měřítku, a protože tento pojem zahrnuje a spojuje všechny kódy v této kategorii.

Nejvíce kódovaným jevem v kategorii je **Komunikace se zařízením** a to proto, že tento kód prostupuje napříč mnoha jinými kódy v kategorii. Přes největší počet (35) okódovaných úseků se může zdát, že mohly být úseky okódovány menšími kódy. Autor však záměrně zvolil komunikaci se zařízením, protože výpovědi participantů nesly často jen toto docela abstraktní pojmenování bez možnosti nalézt více vhodnějších kódů. Tak

vysoké číslo také autor přisuzuje tomu, s kolika úseky i jiných kódů vnímají participanti dohromady s komunikací se zařízením.

Participanti hovoří o tom, že mají snahu komunikovat a zároveň se často objevuje limit slabé komunikace. To znamená že by chtěli, aby komunikace probíhala ve větším či kvalitnějším měřítku. Autor zde vnímá spojení s kódem Snaha o kvalitu z kategorie OSOBNOST.

1:94 [Do: Tak je to že ta komunikace..] (104:106)
„Do: Tak je to že ta komunikace by mohla být daleko větší aby to pro ty klienty mělo větší smysl ta samotná intervence. Jako sdílení s tím oddělením by mohlo být intenzivnější než tak jako když probíhá v našem případě.

Ta: Teď probíhá...

Do: no jako v podstatě jenom tím stylem že adiktoložka nám teda napíše tu informaci o tom co se děje a pak probíhá bezprostředně před a po dramaterapii.“

Zkvalitnění komunikace vnímají participanti tak, že by emaily posílané od zařízení předem mohly přicházet pravidelněji a včas. Jedna participantka uvedla také přání, že by jí vyhovovalo, aby od zařízení dostávala informace o tom, jaké dopady na skupinu intervence měla. Tento jev byl označen kódem **Zpětná vazba od zařízení**. S tím se nám pojí to, kdy a v jakých částech komunikace se zařízením probíhá. Uváděná je komunikace, která probíhá předem před dramaterapií v rozmezí 3 dny předem až několik hodin předem, komunikace těsně před dramaterapií a komunikace těsně po dramaterapii. První zmiňovaná probíhá v různých dramaterapeutických týmech různě, buď s jasně danou pravidelností nebo bez ní. Komunikace probíhá buď ústně, emailem nebo po telefonu.

Informace, které jsou předávány rozdělil autor podle toho, zda je komunikátor zařízení nebo dramaterapeut. Jeli komunikátorem zařízení, vnímali participanti tak, že probíhá komunikace o klientech, o skupině jako celku, o zakázce a o časovém harmonogramu, tedy o tom, jestli může dramaterapie proběhnout v daný den, jestli tam není jiný důležitější program v harmonogramu zařízení. Tyto jevy jsou označeny kódy, které najdeme v jiných kategoriích, převážně v PŘÍPRAVĚ INTERVENCE. To, co zde ještě autor přidává, patří pod kategorii VELKÁ SPOLUPRÁCE a komunikátorem u tohoto jevu je primárně zařízení, je **Domluva účasti personálu**. Jedna participantka popisovala, že občas hovoří o tom, zda bude na dramaterapii přítomný adiktolog zařízení.

Informace, které proudí primárně od dramaterapeutů, je informace o cíli a o tom co se bude dělat, a reflexe proběhlé intervence pro zařízení. **Návrh projektu pro zařízení**

uváděli dva participanti ze stejného dramaterapeutického týmu. Posílají tento plán psychologovi, který se k tomu vyjádří a podle toho také vybírá klienty, kteří se dané intervence zúčastní. **Reflexe pro zařízení** z proběhlé intervence probíhá různými styly. Jak ústně po intervenci, tak písemně ihned po intervenci ještě v daném zařízení nebo písemně posíláno zpětně emailem.

Vztah s personálem je také dramaterapeuty vnímán. Avšak každý dramaterapeut jej vnímá různě na pestré škále.

2:15 [Ale musím říct že se ten perso..] (34:34)

„ Ale musím říct že se ten personál snaží a je na nich poznat na tom přístupu, že jsme tam chtění. Že je ten vztah jakoby takový sympatický, kladný.“

5:45 [Jako ona je to taková blbost a..] (84:84)

„Jako ona je to taková blbost ale už jen když si potřebuju něco vytisknout a vždycky si řeknu že si to vytisknu v práci a může se prostě stát že si to zapomenu vytisknout a stane se mi to už se mi to stalo. Tak tam musím od nich někoho otravovat. "Můžu si to vytisknout?" "ježišmaria a to máte jako kolik papíru tak deset?" "No jako tolik kolik máte pacientů" čtrnáct no ježišmarja jako vidím tam tu ochotu že potřebuju něco vytisknout. Ježišmarja pardon že jsem sem vůbec přišla.“

7:10 [A potom když tam přijdeme tak ..] (20:20)

„… potom když tam přijdeme tak je to takové jako v rámci těch sester... nevím jak to mám říct... je tam takové jako trochu napětí. Že to není jako úplně pročištěné. Že vím že jsme uvolnění když tam jdeme ale potom když tam vejdeme a potkáváme ty sestry tak jenom "ahm jo" a je to hrozně zmatené. A nevím jestli je to to co jsi chtěl slyšet.“

To, co ovlivňuje tyto jevy a také komunikaci je **Časová vytíženost personálu**, která je vnímaná participanty jako limit.

Dalším limitem je i kód s označením **Systém zařízení**. Participanti zde vnímali limit prostoru nebo vybavení místnosti. To, že pokud je zařízení státem placené, je to za obsazené lůžko, a to má dopad na filozofii vedení. Někde bylo vnímáno limit také to, že se příliš často mění klienti nebo to, že participant vnímá časovou dotaci pro dramaterapii jako malou. Vznikala pak u jednoho participanta i úvaha, že to má dopad na vyčerpanost nebo vyhoření zaměstnanců zařízení.

Posledním kódem, který měl stejný nádech limitu u všech participantů, kteří se o něm zmiňovali, je **Pozice dramaterapeuta**. A tedy to, že vnímají, že by přineslo zlepšení, kdyby nebyli v daném zařízení jako dobrovolníci, nebo alespoň kdyby tak na ně zařízení nenahlíželo.

1:99 [Teď by to určitě zkvalitnilo k..] (112:112)

„Teď by to určitě zkvalitnilo kdybychom byli jako uznávání jako profese a byli součástí toho oddělení jako týmu. Že bychom tam fungovali jako dramaterapeuti a ne formou takovou jakou tam jako jezdíme.“

Spolupráce se zařízením jako kód, který se také prolíná s ostatními, je dvěma participanty uváděn tak, že by uvítali zlepšení spolupráce. Zároveň je také participanty vnímán i pozitivně. Tedy tak že se zařízení snaží vyjít vstříc.

5.3.6 Doprovodné jevy

Poslední kategorií jsou DOPROVODNÉ JEVY. Jsou to ty věci, které nejsou participanty vnímané a popisované tak, že by jasně patřily do jiných již zmíněných kategorií, jsou ale vnímány jako součást mimo-intervenčních procesů.

První dva budou Supervize a Intervize. **Supervize** je vnímaná jako potřebná, pokud neprobíhá. Pokud probíhá, je vnímaná jako potřebná pravidelná supervize.

5:43 [No potřebovala bych určitě toh..] (84:84)
„… No potřebovala bych určitě toho supervizora.“

Participanti také jmenovali proces, který často nazývali **Intervize**. Jako týmovou komunikaci na schůzkách, kde můžou probírat cokoliv co se dramaterapie týká, od osobních věcí, přes vnitřní procesy v týmu, napříč i organizováním.

Prostor byl vnímán participanty jako něco, co je, je to mnohdy limitující, uvítali by lepší, je ale jimi spojován se Systémem zařízení jako něčím, co se dá těžko změnit.

Podobně jsou vnímány i **Finance**. Participanti uvádí že by přivítali adekvátní ohodnocení nebo že by se to hodilo. Opět autor vnímal v rozhovorech spíše smířlivý tón, jako by to byla pro participanty spíše utopie.

Jako další docela neutrálně vnímanou částí je **Zápis**. Napsaná zpráva některým z dramaterapeutů s časovým odstupem po intervenci, uváděna zejména pro interní účely týmu. Jedna participantka si v průběhu rozhovoru uvědomila, že by uvítala, kdyby se v dramaterapeutickém týmu častěji k zápisům vraceli a více je využívali.

Jeden ze tří dramaterapeutických týmu má podle výpovědí participantů také část mimo-intervenčních procesů, kterou je **Možnost kontaktování pro klienty**. Dramaterapeutický tým vytvořil emailovou schránku, na kterou mohou klienti kdykoliv napsat se svou zakázkou či potřebou. Participanti také uvádějí, že byla tato možnost klienty využita pouze jednou za celou dobu své existence, tedy přibližně za jeden rok.

Posledním kódem, o kterém se bude autor v analýze a interpretaci dat zmiňovat, je **Výzkum**, který je také participanty vnímán jako součást mimo-intervenčních procesů. Mluví o něm také v souvislosti s publikováním výzkumných článků a příspěvků na konferencích, které probíhají a kterých jsou součástí.

5.4 Zodpovězení výzkumných otázek

Jaké jednotlivé procesy vnímají členové dramaterapeutického týmu v kontextu dramaterapie mimo dramaterapeutickou intervenci?

Členové dramaterapeutického týmu vnímají širokou škálu mimo-intervenčních procesů. Tyto procesy byly pomocí analýzy rozhovoru s participanty popsány. Autor výzkumného šetření s pomocí otevřeného kódování a techniky vyložení karet sjednotil vnímané procesy, přiřadil jim kódy a zjednodušené pojmenování. Výsledkem je seznam 63 vnímaných procesů a jejich deskripce, rozčleněná do 6 kategorií.

- Příprava intervence
- Vnitřní procesy týmu
- Osobnost
- Velká spolupráce
- Organizování
- Doprovodné jevy

Jaké limity a funkční procesy spatřují členové dramaterapeutického týmu v mimo-intervenčních procesech dramaterapie?

Limity i funkční procesy jsou členy dramaterapeutického týmu často vnímány různě. To, co jeden participant uvedl jako limit, si buď sám v průběhu rozhovoru uvědomil, že není tak úplně limitem, nebo ten samý jev popsal jiný participant jako funkční. Jsou to tedy záležitostí individuální.

Často se také ukázalo, že to, co je pro participanty limitující, například Vzdělávání, je v jiné sféře tohoto kódu také přínosem. Participanti touží po větším vzdělávání a profesionalitě. Skrze dramaterapeutickou intervenci nebo své studium na vysoké škole vnímají možnost se učit.

Přesto autor v analýze dat našel některá shodná data. Objevila se v kategorii OSOBNOST, kde jsou to časové možnosti dramaterapeutů. Zde členové dramaterapeutického týmu hovořili o časové vytíženosti a náročnosti. Buď byla vnímána časově náročná dramaterapie, nebo byly časové limity vnímány v jiných záležitostech života dramaterapeuta, a to má vliv na dramaterapii i její mimo-intervenční procesy.

Jako limitující pak byla vnímána kategorie VELKÁ SPOLUPRÁCE. V té bylo celkově nalezeno více limitujících procesů. Jako limitující byla spatřována komunikace se zařízením, časová vytíženost personálu a pozice dramaterapeuta, tedy to, jakou pozici dramaterapeuté v zařízení mají a jak jsou zařízením vnímání. Jako poslední limitující v řadě byl vnímán systém zařízení jako zdravotnické.

6 Diskuze

V této kapitole autor podává souhrn poznatků tohoto výzkumného šetření, zamýšlí se nad limity studie a doporučením pro praxi. V poslední řadě také porovnává výsledky výzkumného šetření s výsledky prací na podobné téma.

Získané poznatky jsou v daném oboru nové a obohacující. Zejména pak v kontextu první výzkumné otázky, v oblastech mimo intervenci. Výsledkem studie je datová banka mimo-intervenčních procesů, které dramaterapeuté vnímají. Tyto procesy jsou rozděleny do šesti kategorií. Je zřejmé, že některé takové procesy byly pro dramaterapeutické týmy vědomé, a přesto je možné, že některé oblasti se pro ně staly vědomými až při realizaci rozhovorů v závislosti na pokládání otázek výzkumníka. Předmětem druhé výzkumné otázky bylo zkoumat možnosti a meze mimo-intervenčních procesů v dramaterapii. Výsledkem je především fakt, že každý z jednotlivých procesů může být limitem i přínosem. Záleží, z jakého úhlu je na procesy pohlíženo.

Doporučením pro další postup ve výzkumném šetření by tedy bylo zopakovat proces studie i v jiných dramaterapeutických týmech. Další možností, jak by se dala zvýšit hodnověrnost výsledků, by bylo zpracovat výsledky výzkumného šetření a spojit s kvantitativní metodou. Autor navrhuje sepsat jednotlivé oblasti (kódy). Upravit či doplnit jejich název tak, aby byl srozumitelný pro respondenty a nechat je, aby každou oblast ohodnotili podle škály jako znesnadňující v procesu, či naopak usnadňující.

Zkoumaná oblast se ukázala velmi širokou i přesto, že do ní nebyla začleněna samotná dramaterapeutická intervence, na kterou je zaměřená většina studií v daném oboru. Pokračující studie, která by se zaměřila například na jednu z šestí kategorií, která je výsledkem studie, by mohla být dalším obohacením pro obor.

6.1 Limity studie

Autor je členem studentem oboru Speciální pedagogika – dramaterapie a také členem jednoho zkoumaného dramaterapeutického týmu. Setkává se tedy se všemi participanty na budově univerzity či jinde, se všemi si také tyká. To mohlo mít za následek zkreslení výpovědi participantů.

Limitem na straně zkoumaných osob je zcela určitě únava a vyčerpanost. V úvodu rozhovorů se dva participanti zmiňovali o tom, že jsou unaveni.

U jednoho rozhovoru nebylo možné rozpoznat některá slova z audiozáznamu. Autor uvádí tuto skutečnost jako limit na straně terénu.

Přestože byla naplněna teoretická saturace, není vyvratitelný fakt, že by sběr dat od dalších participantů přinesl nějaká nová data. Dalším limitem z oblasti metodiky je nízká validita výzkumného šetření z hlediska triangulace. Jediným typem triangulace ve studii je triangulace respondentů. Autor zde musí jako limit uvést také to, že nemá dřívější zkušenosti s kvalitativním výzkumem a také to, že je jeho názor subjektivní a mohou existovat limity, na které nepřišel.

6.2 Doporučení pro praxi

Hlavní doporučení pro praxi vycházející z výzkumného šetření směřuje autor členům dramaterapeutických týmů. V průběhu rozhovoru si několik participantů uvědomilo, jaké všechny oblasti mimo intervenci existují a dotýkají se jejich určené dramaterapie. Někteří dokonce sami v průběhu přišli na doporučení, které by mohlo zefektivnit jejich práci. Není tedy od věci znát všechny mimo-intervenční procesy, vědomě se nad nimi zamýšlet nebo je konzultovat s týmem.

Konkrétně autor doporučuje nebrat intervizní či supervizní schůze na lehkou váhu. Je třeba nezapomínat ani na komunikaci, a to jak v týmu, tak i komunikaci se zařízením. V neposlední řadě zmiňuje autor také naladění se na sebe mezi koterapeuty a na to navázanou hlavně důvěru terapeutickém týmu.

Doporučení, kterým by se to vše tedy dalo shrnout zní: Dramaterapeutická intervence je důležitý proces. Stejně, ne-li více důležité, jsou však i procesy, které se odehrávají mimo intervenci, a měli bychom k nim přistupovat se stejnou zodpovědností, s jakou přistupujeme k samotné intervenci.

6.3 Komparace výsledků

Málo výzkumníků, kteří zkoumají dramaterapii z pohledu dramaterapeutů se přitom zaměřuje na mimo-intervenční procesy. Důkazem je pouhý fakt, že autor při hledání výzkumu na podobné téma ani při vytváření teoretického rámce nenašel nikde podobný

pojem jako mimo-intervenční procesy. Většina autorů knih zabývajících se dramaterapií (Jennings, 2014; Jones, 2007; Valenta, 2011; Landy, 1996), jak je možné sledovat v teoretické části této práce, se dívá na podobné procesy odděleně. Věnují se odděleně například studiu, výcviku, zdrojům dramaterapeuta pro práci atd. Při komparaci výsledků této diplomové práce s teoretickým rámcem je vidět, že poznatky participantů jsou s teoretickým rámcem ve vzájemné shodě. Pokud jde o mimo-intervenční části, popisovali je participanti svými slovy, a po analýze dat a komparaci výsledků je zřejmé, že jsou to tytéž procesy, o kterých se zmiňují i některé zdroje teoretické části.

Existují i mimo-intervenční procesy, které byly v literatuře autorem nalezeny, ale o kterých se nikdo z participantů nezmínil. To může být zapříčiněno tím, že mohly být pro participanty příliš jasné, než aby se o nich zmínili nebo na ně zapomněli. Třetí možností neméně pravděpodobnou je limit na straně výzkumníka a metody. K těmto opomenutým mimo-intervenčním procesům patří výběr členů do dramaterapeutického týmu, o kterém se zmiňuje například Yalom (1999) nebo Bridbord a DeLucia-Waack (2011). Je to však proces, který někteří participanti v době členství v dramaterapeutickém týmu nemuseli vůbec zažít.

Za zmínku určitě stojí výzkum, který provedli Valente a Fontana (1994). Tento výzkum byl podobný, byl však specifičtěji zaměřen na vlastnosti a schopnosti dramaterapeuta. Valente a Fontana vytvořili seznam nejdůležitějších schopností a vlastností dramaterapeutů. Učinili tak podle výsledků dotazníků, na který odpovídalo přes dvě stě britských dramaterapeutů. Zjevné a společné položky mezi seznamem a výsledky této práce jsou **Motivace**, **Humor**, **Kontakt s vlastními emocemi**, **Energie**, **Otevřenost**, **Reflexe**, **Podpora**, **Supervize**, **Důvěra** a **Vedení**. Výzkum vlastností a schopností, který provedli Valente a Fontana (1994) nebyl primárně zaměřen na mimo-intervenční procesy ale jejich respondenti odpovídali na dramaterapii obecně. To je důvod, proč jsou v jejich seznamu i vlastnosti a schopnosti, které se týkají procesů přímo na intervenci. Takové procesy se ve výsledcích výzkumného šetření této diplomové práce nenachází.

Závěr

Tato diplomová práce je zaměřena na mimo-intervenční procesy a na to, jak je vnímají jednotliví členové dramaterapeutických týmů. Specifičtěji tedy jaké oblasti a procesy členové dramaterapeutických týmu spatřují mimo samotnou intervenci a jaké v nich vidí možnosti a meze.

Cíl výzkumného šetření byl naplněn zodpovězením obou výzkumných otázek za pomocí kvalitativní metody rozhovoru a následně techniky „vyložení karet“. Výsledkem je identifikace a pojmenování 63 mimo-intervenčních procesů sdružujících se do 6 kategorií: příprava intervence, vnitřní procesy týmu, osobnost, velká spolupráce, organizování a doprovodné jevy. Meze a možnosti mimo-intervenčních procesů přitom záleží na zvládnutí těchto procesů. Většina mimo-intervenčních procesů může představovat jak možnost pro zefektivnění dramaterapeutického procesu, tak jeho limit.

Několik oblastí bylo dramaterapeuty vnímáno čistě jako limit. Při analýze dat z rozhovorů se takto vyprofilovaly následující procesy: komunikace se zařízením, časová vytíženost personálu, pozice dramaterapeuta, systém zařízení a časové možnosti dramaterapeutů.

Přínos práce spatřuje autor v rozšíření teoretické základny pro obor dramaterapie a jako základ či inspiraci pro možnost navazujících či nových výzkumů. Důkladnějším prozkoumáním mimo-intervenčních procesů může dojít k zefektivnění celého dramaterapeutického procesu, včetně samotné intervence.

Autor sám si díky této diplomové práci zodpověděl spoustu otázek a budou mu přínosem v příštích studiích i v praxi.

Seznam bibliografických citací

ANDERSEN-WARREN, Madeline a Roger. GRAINGER. *Practical approaches to dramatherapy: the shield of Perseus.* Philadelphia: J. Kingsley, 2000. ISBN 9781853026607.

BAŠTECKÁ, Bohumila, Veronika ČERMÁKOVÁ a Milan KINKOR. *Týmová supervize: teorie a praxe*. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026209409.

BLOOR, Michael. a Fiona WOOD. *Keywords in qualitative methods: a vocabulary of research concepts*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2006. ISBN 0761943315.

BRIDBORD, Karen a Janice DELUCIA-WAACK. Personality, Leadership Style, and Theoretical Orientation as Predictors of Group Co-Leadership Satisfaction. *THE JOURNAL FOR SPECIALISTS IN GROUP WORK*. 2011, **36**(3), 202-221.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 9788026208730.

HAYES, Nicky. *Psychologie týmové práce: strategie efektivního vedení týmů*. Praha: Portál, 2005. ISBN 8071789836.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

JENNINGS, Sue. *Úvod do dramaterapie: divadlo a léčba : Ariadnina nit*. Praha: Asociace dramaterapeutů České republiky v nakl. Jalna, 2014. ISBN 978-80-260-6783-2.

JONES, Phil. *Drama as therapy: theory, practice, and research*. 2nd ed. New York: Routledge, 2007. ISBN 9780415415552.

KIVLIGHAN, Dennis M., Kevin LONDON a Joseph R. MILES. Are Two Heads Better Than One? The Relationship Between Number of Group Leaders and Group Members, and Group Climate and Group Member Benefit From Therapy. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*. 2012, **16**(1), 1-13.

KRAHULCOVÁ, Kristýna. *Využití dramaterapie na detoxikačním oddělení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5275-3.

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Skupinová psychoterapie v praxi*. 3., dopl. vyd. Praha: Galén, c2005. ISBN 9788072623471.

LANDY, Robert J. *Essays in drama therapy: the double life*. Bristol, Pa.: Jessica Kingsley Publishers, 1996. ISBN 9781853023224.

LIŠTIAKOVÁ, Ivana a Milan VALENTA. *Evaluace v dramaterapii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 9788024447230.

MÜLLER, Oldřich. *Terapie ve speciální pedagogice: teorie a metodika*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1075-3.

PARROTT, Lester. *Values and ethics in social work practice*. 2nd ed. Exeter: Learning Matters, 2010. ISBN 9781844453702.

POLÍNEK, Martin D. Teatroterapie. *Rukověť dramaterapie a teatroterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, s. 11-29. ISBN 80-244-1358-2.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.

ŠILAROVÁ, Lenka a Jakub VÁVRA. Dramaterapeutické projektování u osob se závislostí. *Dramaterapeutická intervence u osob se závislostí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, s. 117-186. ISBN 978-80-244-5087-2.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

VALENTA, Milan. *Dramaterapeutická projektování*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0615-2.

VALENTA, Milan. *Dramaterapie.* 4., aktualiz. a rozš. vyd., V nakl. Grada 2. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3851-2.

VALENTE, Lucilia a David FONTANA. Drama therapist and client: An examination of good practice and outcomes. *The Arts in Psychotherapy*. Elsevier Science, 1994, 21(1), 3-10. ISSN 0197-4556.

VALENTE, Lucilia a David FONTANA. Research into Dramatherapy Theory and Practice. *Handbook of inquiry in the arts therapies: one river, many currents*. Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 1993, s. 56-67. ISBN 9781853021534.

YALOM, Irvin D. *Teorie & praxe skupinové psychoterapie*. Hradec Králové: Konfrontace, 1999. ISBN 8086088057.

Internetové zdroje:

BADth: The British Association of Dramatherapists [online]. Cheltenham, 2011 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: http://badth.org.uk/

Univerzita Palackého v Olomouci: Studijní obory pro akademický rok 2018/2019 [online]. Olomouc: UPOL, 2018 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: https://obory.upol.cz/nc/obor/detail/specialni-pedagogika-dramaterapie/?tx_vlkstagobory_katalog%5Bcontroller%5D=Obory&cHash=294e65c83ef8199a6019d82c8350e822

Seznam příloh

Rozhovor č. 1

Rozhovor č. 2

Rozhovor č. 3

Rozhovor č. 4

Rozhovor č. 5

Rozhovor č. 6

Rozhovor č. 7

Seznam použitých zkratek

tzn.	to znamená
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
BADth	The British Association of Dramatherapists

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Tomáš Lakota
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Kristýna Krahulcová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Možnosti a meze dramaterapeutického týmu v procesu přípravy, realizace a následné reflexe skupinových intervencí
Název v angličtině:	Possibilities and limits of dramatherapeutic team in the preparation, implementation and following reflection in group interventions
Anotace práce:	Práce se zabývá zkoumáním procesů v dramaterapii, které se neodehrávají na intervenci s klienty. V dané problematice autor analyzuje, jaké tyto procesy existují z pohledu členů koterapeutického týmu. V práci se autor soustředí také na to, jaké možnosti a meze v takových procesech dramaterapeuté spatřují. Autor se při tom zaměřuje hlavně na přípravu a reflexi dramaterapeutické intervence.
Klíčová slova:	Dramaterapie, příprava, reflexe, koterapeutický tým, mimointervenční procesy
Anotace v angličtině:	The thesis examines the processes in the dramatherapy, which do not take place on intervention with clients. In this issue, the author analyzes which processes exist from the point of view of co-therapists. In this work, the author also focuses on the possibilities and limits of such dramatherapy processes. The author focuses mainly on the preparation and reflection of the dramatherapeutic intervention.
Klíčová slova v angličtině:	Dramatherapy, preparation, reflextion, team of co-therapists , non-interventional processes
Přílohy vázané v práci:	7
Rozsah práce:	67
Jazyk práce:	Český Jazyk

Přílohy

rozhovor č. 1

Tazatel: Souhlasíš s účastí v uvedeném výzkumném projektu a s poskytnutím výzkumného materiálu?

Dotazovaná: Ano

Tazatel: Kde děláš Dramaterapii?

Dotazovaná: Dramaterapii dělám na psychiatrickém nemocnici u osob se závislostí. Jedná se o drogovou závislost. Mám říkat i třeba oddělení nebo...?

Tazatel: Nemusíš. Kolik je vás tam v týmu?

Do: V týmu jsme tři. Takže já a pak dva kolegové a ještě máme jednoho, který s námi jezdí občas ale není jako stabilní součást toho týmu co se týče příprav a nějaké týmové konzultace intervizí a ani supervize není součástí.

Ta: Tak v tom případě se na něj v tom rozhovoru nemusíš zaměřovat a spíše se budeme zaměřovat na ten aktivní tým a chtěl bych se tedy zeptat. Zkus mi říct, co všechno se uděje před tím, než proběhne dramaterapie. Tedy všechny části, všechno ostatní, kromě té samotné intervence.

Do: No tak nevím, jestli teď to mám rozdělit, jestli než se vůbec začne jako ten celkový dramaterapeutický proces a ta sezóna než tam začneme jezdit, nebo jestli chceš jako bezprostředně před tím co třeba před tou jednotlivou lekcí se koná.

Ta: Před lekcí jednou a druhou to znamená všechno od...

Do: jo.

Ta: Mezi jednotlivými lekcemi

Do: My se domlouváme dopředu kdo z nás pojede. Jezdí vždy jen dva takže je tam nějaká domluva o tom, kdo tu další lekci pojede. Protože jsme tři tak se domluvíme kteří dva pojedou a pak je tam svolání nějakého společného termínu kdy se můžeme sejít na společné schůzce. Dopředu před tou schůzkou bychom měli mít nějaké informace z oddělení o tom jak je nalazená skupina

Ta: byste měli mít?

Do: no někdy máme jako přitom když to jako plánujeme tak máme ty informace o tom co se děje na oddělení aktuálně od adiktologa z toho oddělení. No a sejdeme a pak plánujeme teda tu danou lekci podle toho nalazení a podle informací z předešlé lekce o tom co se událo na té dramaterapii před tím.

Ta: Ty informace co se událo před tím, ty získáváš jak? když tam třeba nejsi?

Do: existuje zpráva z DT kterou můžu využít a která se po každé lekci zapisuje takže do té můžu nahlédnout a načíst si ty informace případně si to předáváme ústně nebo po telefonu nebo je tam vždy jeden který na té lekci předtím byl a ten to může těm ostatním zprostředkovat. Teď nevím jestli se mám jako zastavovat u té přípravy?

Ta: ještě než se tam dostaneme tak mi ještě řekni jak to teda probíhá to zprostředkování pokud třeba není zpráva? je ještě nějaká jiná cesta kromě té zprávy jak si to zprostředkováváte?

Do: hm. Jiná cesta jako jinej zdroj komunikační?

Ta: no jak to děláte..

Do: jo tak máme skupinu na watsupu takže nějaká sociální síť dá se říct kde si můžeme spolu kontaktovat a píšeme si tam různé organizační a informační věci ohledně dramaterapie takže skupina na takové sociální síti. Mail jako prostřednictvím počítače internetu. Pak si telefonujeme a nebo se osobně setkáme všichni tři nebo minimálně dva z toho týmu a předáme si ty informace ústně.

Ta: Aha, dobře děkuji. Chtěla ses dostat k nějaké přípravě...

Do: Já teď nevím jestli přímo potřebuješ abych řekla jaké části má ta příprava nebo?

Ta: klidně ano. Jestli to vnímáš tak že má nějaké části tak určitě ano.

Do: Tak je taky rozdíl s kým jsem v té dvojici protože s každým s těch kolegů je to trochu jiné ale vždycky je tam nějaká diskuse o tom co vvímáme jako hlavní téma té dané dramaterapeutické lekce. Co jsou možná i potřeby klientů, na co bychom měli reagovat vzhledem k tomu co se událo minule nebo podle těch informací od adiktoložky. Někdy je tam přímo ta zakázka už uvedená například: Potřebujeme stmelit skupinu, potřebujeme aby zažili něco společně v komunitě je špatná nálada potřebujeme zvednout náladu. Někdy ta zakázka přijde takhle takže už máme to dané téma a pak můžeme tu dramaterapii od toho odvíjet ale někdy je potřeba abychom si to hlavní téma nebo cíl té lekce stanovili spolu. Co tím chceme jako sledovat. Takže tohle takhle nějak si sesumírujeme a pak jdeme na ty jednotlivé části. Většinou vnímám to tak že většinou je to tak že se prvotně vymyslí ta hlavní aktivita nebo ta stěžejní akce té celé

lekce. To co tam bude jako gró té dramaterapie a potom se k tomu přidává to ostatní jako warmupy, nějaký následný a návodný otázky v úvodním kolečku ale většinou to jde od toho že se vymyslí hlavní aktivita která se váže na ten cíl a pak se k tomu přidává ten zbytek. Možná při těch přípravám často se bavíme i o tom co se celkově děje na tom oddělení. Že se nezaměřujeme jen na tu dramaterapii ale bavíme se vůbec jako: co minule, co spolupráce s personálem, jaká je tam teď nálada, jak bychom s tím mohli něco udělat.

Ta: Ještě tě něco napadá k téhleté přípravě? Chápu to dobře že je to příprava s kolegou se kterým se sejdete přímo na nějakém místě?

Do: Jo. Scházíme se jak na formálních tak na neformálních místech, samozřejmě pokud je to na neformálním místě tak neuvádíme žádné osobní údaje těch klientů nebo jména ale většinou protože je to otevřená skupina těch klientů tak si ty jména spíše nepamatujeme, nepracujeme s příjmení těch klientů, nepracujeme s jejich přímo nějakýma diagnózama a osobníma příběhama takže v podstatě jsou pro nás anonymní takže tam není riziko toho že bychom někde něco prokecli.

Ta: Aha.

Do: No pak je nějaká domluva o tom kdy se sejdeme těsně před tou lekci podle toho jakým způsobem se tam dopravujeme a ta příprava tímto většinou končí.

Ta: A co se teda děje, vím že ses ptala na začátku jestli se máš spíše zaměřit na tu přípravu nebo těsně před tím, tak mi teď klidně popovídej o tom jak to vypadá těsně před tím, když se teda sejdete na nějaký vlak nebo auto...

Do: Dopravujeme se buď vlakem nebo autem, takže se scházíme v určený čas který si většinou domluvíme na té schůzce kdy tu dramaterapii připravujeme případně zase máme tu skupinu na které komunikujeme a máme na sebe i osobní číslo tak si třeba napíšeme večer před tím v kolik přesně se sejdeme na nádraží nebo u toho auta a pak cestujeme teda do toho zařízení. Probíhá tam jakési ladění se na sebe. Někdy je tam dolaďování detailů toho programu. Nebývá to tak že by se přímo jako v tom vlaku nebo při té cestě vymýšlela celá lekce té dramaterapie ale dolaďují se spíše nějaké detaily.

Ta: například...?

Do: třeba nemáme zvolený úplně tak warmup, jako nějakou rozehřívačku a na přípravě si řekneme: Doladíme to ve vlaku a to co už nás pak nás napadne tak doděláme v tom vlaku. Jsou tam jako různé části. Někdy se celou cestu bavíme o těch klientech a o té dramaterapii a někdy vnímám že se potřebujem spíše naladit sami na sebe takže si jako povídáme o běžných věcech. Protože jsme kamarádi tak víme i osobní věci některé svoje takže si jako povídáme spolu a...

Ta: takže to ladění na sebe bys mi popsala jako...

Do: Myslím že není jako důležité v našem případě se ladit na sebe pomocí dramaterapie ale že tam jde i o tu osobní rovinu jako naladit se na vlnu toho člověka. A už je jedno jakou formou, jestli mlčíme a jen spolu cestujeme v tom dopravním prostředku, nebo si děláme srandy nebo si říkáme o osobních záležitostech o tom co jsme zažili nebo se bavíme o té dramaterapii.

Ta: aha

Do: Je taky rozdíl že s každým to mám jako jinak. Že třeba s jedním to mám tak že pokud fakt se jako bavíme o... ne blbostech ale každý o svým jako příběhu co nás teďka štve a stěžujeme si, tak pak na sebe nejsme tolik nalazení. Že s ním mám potřebu se víc jako bavit o těch klientech a zvědomovat si to že bude dramaterapie ale třeba s druhým kolegou zas mám pocit že tím že už se bavíme jako...nevím... o čemkoliv. O tom co se nám zdálo, o tom co teď jako prožíváme že to je to lazení že nás to jako nevytrhává z kontextu. Kdežto s tím jedním jsme měli hodně momentů kdy jsme si zpětně řekli že nám to tolik při té intervenci neladilo kvůli tomu že jsme se o ní nebavili předem. Taky si myslím že je rozdíl to, že ta cesta vlakem je delší a je to takovej jako nějakej rituál. Nebo beru to tak jako rituálně. A má to takové pozvolné tempo, jedeme delší dobu, pak máme čas jít spolu do bufetu než začne ta intervence takže je tam větší čas na to se naladit kdežto tím autem je to takové rychlejší. Vyjíždíme později, dojedeme přímo těsně před tou intervencí takže je tam kratší doba na to se naladit.

Ta: Aha. Děje se ještě něco potom příjezdu těsně před tou intervenci, před tím shledáním s klienty, před oficiálním začátkem dramaterapeutického sezení?

Do: Jo tak my docházíme přímo na to oddělení do té komunity kde ti klienti nás teda jako už vidí jak tam většinou přicházíme takže tam proběhne nějaké vzájemné pozdravení se ale my to směřujeme že jdeme za adiktoložkou nebo za psychologem se kterýma si podáváme aktuální informace o tom co se teďka aktuálně děje v komunitě, jaká je tam nálada, pozdravíme se… možná je to nějaké ladění se na sebe ale nevnímám tam jako prostor proto že bysme jako s nima se na sebe nějak jako ladili tak jak je to třeba s těma kolegama dramaterapeutama.

Ta: aha

Do: A taky se tam bavíme o tom jestli s námi adiktoložka půjde přímo do té intervence nebo ne. Pak už teda se potkáváme formálně s těma klientama a odcházíme společně na jiné oddělení kde probíhá dramaterapie, takže tam probíhá jakási cesta kdy oni mají možnost se s náma nějak neformálně v rámci jako jejich pravidel bavit. Někdy se nás ptají jaká byla cesta ale je to takové jako fakt na úrovní běžného rozhovoru. Někdy mlčí a neptají se na nic a probíhá ta cesta na místo kde se odehrává dramaterapie

Ta: aha. Děkuji. Napadá tě ještě něco k oblastem všem možným kromě samotné intervence kromě samotného dramaterapeutického sezení?

Do: hm. Jako v rámci týmu?

Ta: Je nějaká oblast která... ano hlavně v rámci týmu

Do: jo já vnímám že tam je jako důležitá ta spolupráce a naladění se na toho člověka se kterým tu lekci vedeš. Ten styl vedení to už asi patří spíš do té intervence?

Ta: ano

Do: tak...

Ta: Tak já se zeptám, děje se něco po? Ihned po ukončení dramateraputické intervence?

Do: Jo, zase spolu cestujeme domů takže probíhá nějaká zpětná vazba, reflexe toho co se tam dělo. Bavíme se o tom jaký kdo z toho měl pocit, co se odehrálo na úrovní jednotlivých klientů, čeho si ten druhý všímal a co třeba nestihl zpozorovat. Povídáme si o tom tak jak jsme spolu jako fungovali na té dané dramaterapii. Zároveň reflektujeme krátce i adiktolože. Tam je taky pak rozdíl toho že někdy máme tu společnou potřebu reflektovat hned a někdy si musíme tu dramaterapii nechat z nás slehnout a dáme si chvíli čas, než třeba dojdeme na nádraží a až tam se pak jako bavíme přímo o té dramaterapii. Že to někdy jako potřebujeme spláchnout trochu. A to je různé to si myslím že se nedá nějak jako paušalizovat že jednou... že s tímhle to je vždycky tak a s tímhle tak, že to je pokaždé jiné.

Ta: Když se bavíme o nějakých částech nebo oblastech, které nespadají do samotné intervence, vím že jsi už zmínila, že je tam nějaké psaní zápisu, to jsi říkala v části kdy jsme se bavili o přípravě.

Do: jo.

Ta: Že je možnost. Je tam ještě nějaká část která třeba ani nesouvisí tak s týmem nebo i souvisí s týmem kterou jsi zapomněla? Která není přímo intervence ale je spojena s tou danou dramaterapii, s tím daným dojížděním do daného oddělení?

Do: No tak jestli jsou to nějaké schůzky mimo tu intervenci, jako nějaká naše intervize toho týmu. Pak je to supervize týmu, jestli i to do toho spadá?

Ta: určitě, aha

Do: no a pak psaní teda té zprávy. Nebo nevím jestli chceš slyšet ještě trochu něco...*ticho*

Ta: jestli tě nenapadá nic víc... mě teď taky v tomto momentě nenapadá nic víc.

Do: Jo pak taky samozřejmě protože to nemáme jako klasickou terapii a naše zaměstnání tak jsme pak součástí nějakých konferencí a tak dále kde přicházíme s příběhy z toho oddělení a s nějakýma výzkumnýma záměrama na které se ta naše práce váže takže i na této úrovní se tým setkává, je tam možnost psaní nějakých článků, publikování tohoto tématu to co tam jako řešíme. Takže jako úroveň která se neváže přímo k té intervizi ale zároveň z ní jakože čerpáme a i v té mezi toho týmu. Tohle je fakt jako specifikum toho co jsme jako za skupinu že... nevím jestli klasicky dramaterapeut tohle považuje do té práce svoji zároveň si myslím že může jako psát články.

Ta: Teď se bavíme o té dané tvé intervenci. Můžu se ptát dál nebo chceš pauzu?

Do: Ne ne můžeš.

Ta: Tak teď bych se rád zaměřil na nějaké limity v těch částech všech ostatních kromě samotné intervence. To znamená: je něco co omezuje? něco co brzdí? něco co znesnadňuje?

Do: aha. Tak já si myslím že konkrétně v našem případě je to limit a zároveň velká výhoda ta spolupráce tří lidí. Myslím si, že kdyby byli dva tak třeba i to lazení je daleko intenzivnější nemusíš se neustále přeladťovat na někho dalšího, že dva lidi si daleko líp sednou a můžou spolu dlouhodobě pracovat znají se víc co od sebe očekávat než tři lidi. A zároveň tři lidi v rámci našeho týmu jsou velkou výhodou na tu flexibilitu časovou když někdo nemůže tak máš oporu v tom třetím.

Ta: aha. V oblasti té časové, to znamená že pokud nemůžu zrovna jet tak neriskuju to, že by se dramaterapie zrušila.

Do: Ano. Pak s tím počtem zase jako limit který vnímám zároveň jako výhoda je to že i při té přípravě, při té koordinaci a organizaci je daleko těžší koordinovat a organizovat a plánovat se třemi lidmi než s dvěma. Tři lidi se daleko hůř domlouvají na nějakých společných termínech. Tři lidi při přípravě mají různé úhly pohledu, názoru na tu věc a slaďují se daleko hůř než dva. Zároveň to přináší velkou inspiraci a kreativitu do toho týmu.

Ta: To je plus?

Do: Jo. Že to co by třeba nenapadlo ty dva když už jsou zacyklení v určitém problému té skupiny tak přijde ten třetí a vnese tam nějaký kreativní nápad který je skvělý v tu danou dobu.

Ta: aha děkuji. to jsme se bavili v podstatě o počtu.

Do: Jo takže to je limit třeba co se týče toho počtu. Pak, nevím jestli to je... to je asi aktuálně jako moje nebo nevím jestli to do toho patří ale jako nějaká časová náročnost toho všeho. Přípravy, psaní zápisu, že to nese jakýsi balík sebou který není tolik vidět... jde vidět ta samotná intervence která trvá dvě hodiny ale to všechno co se jako váže okolo ta cesta, ta příprava, psaní zprávy atd je jako časově náročné a nese to sebou ta práce.

Ta: Takže pokud rozumím chce to nějaký čas a pro tebe je to limit, protože...

Do: protože v té pozici co jsem teď já, jakože studentka a nejsem přímo jako dramaterapeutka která by se věnovala jen tomu a bylo by to její zaměstnání tak to je časově náročné pro mě. Věřím tomu, že kdyby to byla moje profese tak si to uzpůsobím tomu, že je to náplň mojí pracovní doby.

Ta: Aha takže to není profese takže to znamená že...

Do: že je to jakási dobrovolná báze v rámci projektu teď jak to mám já nebo...

Ta: Mluvíme o nějaké peněžní stránce nebo o nějaké jiné? o úvazku nebo jak to mám vnímat?

Do: Jo jestli narážíš na to že limit spatřuji v tom, že to není jako adekvátně ohodnocené tak si to taky myslím no.

Ta: Aha. Nechtěl jsem tě na to navést to jsem nemyslel přímo.

Do: No tak to tam upravíš. *smích*

Ta: Ha ha *smích*... tak to je teda nějaká další oblast napadá tě ještě něco co omezuje nebo co brzdí? Co znesnadňuje proces?

Do: No spíš co se týče té intervence tak jako jakákoliv krizovka v té intervenci. Možná nám znesnadňuje že musíme reagovat jako... nejde to naplánovat na rok dopředu ty lekce. Je to práce z jedné DT do druhé. Musí tam být vždycky ta intenzivní příprava před tím.

Ta: Před každou dramaterapií?

Do: jo. No vlastně v tom procesu se vždycky něco změní, takže ty na to musíš jako adekvátně a rychle reagovat.

Ta: A proč to teda brzdí nebo proč to omezuje? proč to znesnadňuje? Musí se rychle reagovat...

Do: no a musíš mít neustále zásobárnu jako nápadů a té inspirace.

Ta: Takže chápu dobře že nějaký nárok na sebe sama?

Do: jo. A na to být profesně připravený. Být kreativní, Vymýšlet i nové věci. Není to tak že si jako někde něco přečteme a to vezmeme a pak to s těma lidma jako děláme. Jde o to jako pružně reagovat na to co se děje a vymýšlet nové věci. Nebo brát ty ověřené ale dávat to tak aby to přímo sedlo na tu danou oblast které se zrovna teď věnujeme. Není to jako práce kde bys přišel a věděl co tě čeká jako těch šest hodin tak jak je to v běžném zaměstnání. Musíš jako neustále být na něco připravený.

Ta: aha

Do: Limit si myslím že může být ale není to jako v našem případě, že si nesedneš s těma lidma se kterýma to děláš. Že ten tým si jako nesedne.

Ta: Jak?

Do: osobnostně a profesně. Že má každý jako jiný styl práce. Nebo ti nesedne jako člověk a pak tě sere a pak jako s ním něco dělej jakože... není to tak že dva lidi vedle sebe sedí na počítači a je vlastně jedno jaké spolu mají vztahy a odvedou si nějakou práci. Tady si myslím že to ti klienti a to okolí pozná. A co mi teď ještě naskakuje jako limit, limit byl i to dokud jsme neměli supervizi.

Ta: Bez supervize to byl limit?

Do: Jo. Je potřeba to nějak jako ventilovat to co se děje v tom týmu. Takže supervizi a intervizi vnímám jako výhodu.

Ta: aha. Promiň že se v tom ještě tak hrabu ale když si vzpomeneš na nějaké intervize týmové nebo já nevím nějaké nadávání v hospodě napadá tě ještě něco k těm limitům, jestli tam teda ještě něco je? Věřím že možná ano.

Do: Jo tak taky je tam důležité když máš ten tým tak někdo ten tým koučuje nebo ho vede a zaštituje různé organizační věci tak si myslím že i ty role v týmu je důležité si jako dobře rozdělit. Když máš třeba nějakého šéfa týmu tak limit může být ten, že ten šéf nemá jako zrovna vůdčí schopnosti a ty mu nedůvěřuješ a on má třeba komunikovat různé věci přímo s tou organizací kde probíhá ta dramaterapie a když to nefunguje tak si myslím že je to limit.

Ta: aha. Ještě něco k limitům když si vezmeme, když si představíš nějaké oblasti? Byla tady ta příprava, nějaká ta zpráva, nevím co ještě tam bylo cos mi říkala. Že posílá email adiktoložka, že je rozhovor těsně před intervencí, nějaká reflexe... vidíš tam nějaká limit někde?

Do: jo limit je že ta adiktoložka by nám ty informace mohla podávat daleko dřív než se do teď jako děje, ale zároveň jako když ona přednáší tu aktuální náladu v komunitě tak kdyby to poslala čtyři dny dopředu tak se ta nálada může stejně změnit. Takže pak tam vnímám jako daleko víc stěžejnější ten rozhovor těsně před tím. Limit může být že na nás nemá tolik času, že dojedeme později, my se teda snažíme vždy si na to ten čas vyhradit a můžou se tam stát nějaké různé nepředvídatelné situace, že se třeba stane něco na oddělení s těmi klienty, musí řešit aktuální stav a ne si s námi povídat o tom jaká je nálada. Limit může být i že pro nás je třeba nekomfortní to cestování, jako možná nějaké prostředky pro to jak cestovat lépe jo jako nějaké společné auto ale to já zase nevnímám jako úplně limit. Já mám zároveň raději ty cesty vlakem co se týče toho naladění jak už jsem o tom mluvila před tím.

Ta: Takže i cesta autem může být limit? Chápu to dobře?

Do: Pro mě je limit asi čas v tom naladění se na sebe.

Ta: Aha.

Do: Že čím víc času je a takového prostoru pro to fakt jako vědomě být spolu.

Ta: S kolegou?

Do: Jo. Mám pocit že když jedeme tím autem tak jeden řídí, soustředí se na tu jízdu a do toho když si ještě povídáme každý své příběhy tak tam není prostor proto než jako když se jede tím vlakem a nemusí se řešit tady ty věci okolo řízení a bezpečnosti a můžeme být daleko více vědomě spolu. Si myslím.

Ta: aha. Už toho spoustu zaznělo i z poslední oblasti na kterou se chci ptát. Tou oblastí jsou možnosti které spatřuješ. To znamená jaké jsou plusy, co bys potřebovala k tomu aby se ti pracovalo lépe nebo co chybí, co by ještě mohlo být aby se ti pracovalo lépe. Takže nějaké plusy nebo nějaké možnosti.

Do: Tak plus a velký komfort vnímám v tom, že máme jako tu možnost a chuť na to dávat do té přípravy tolik kolik dáváme. Že se opravdu jako scházíme, trávíme nad tím poměrně dost času a mám pocit, že ta příprava z naší strany je kvalitní většinou. Takže to je velký plus, pro mě. To že v tom týmu jste dva i při té intervenci mě přijde dobré v tom že to neleží na bedrech jen jednoho člověka, že v té samotné intervenci se může stát tolik věcí že já si teď bez výcviku a tak dále netroufám na to že bych je vždycky dokázala adekvátně vyřešit nebo okomentovat takže tam máš oporu v tom druhém člověku a ten druhý člověk ti zároveň poskytuje další úhel pohledu. i při té reflexi zpětné. Takže to mi přijde jako velké plus.

Ta: Takže nejen při intervenci ale i při reflexi?

Do: I při přípravě. Mnohdy ti chybí nápady, že sám prožíváš různé věci, že fakt máš třeba týden kdy bys tam jezdil sám by tě třeba nic nenapadlo, možná bys vytáhnul něco ze starších zdrojů z těch lekcí protože píšeš ty zprávy ale s tím druhým člověkem je vždy nějaká možnost že vás společně něco napadne nebo že tě ten druhý i něčím inspiruje. Plus vidím i taky v tom že nějak jako se snažíme komunikovat s tím oddělením, že i když... teď bych vlastně mohla říct i jako ten limit ještě před tím jestli ho tam pak zařadíš.

Ta: určitě

Do: Tak je to že ta komunikace by mohla být daleko větší aby to pro ty klienty mělo větší smysl ta samotná intervence. Jako sdílení s tím oddělením by mohlo být intenzivnější než tak jako když probíhá v našem případě.

Ta: Teď probíhá...

Do: no jako v podstatě jenom tím stylem že adiktoložka nám teda napíše tu informaci o tom co se děje a pak probíhá bezprostředně před a po dramaterapii.

Ta: Aha

Do: A při samotné práci na příběhu toho klienta jednotlivého jak se jako posunuje v té léčbě si myslím že by to stálo za to prohloubit tu komunikaci. A ta otázka byla?

Ta: Co je plusem a zároveň co by mohlo být plusem. Co chybí.

Do: jo jo. Co by mohlo to zkvalitnit. Hm tak teď v aktuálním případě si myslím že to zkvalitnit jako nějaký důslednější vedoucí našeho týmu, nebo celková důslednost v tom týmu. Podrobnější důsledné psaní jako zápisů a zpráv z těch jednotlivých dramaterapií.

Ta: Podrobnější a důslednější? jsi říkala?

Do: jo. Pak si myslím že by to zkvalitnilo nějaké vzdělávání pro nás jako třeba nějaký DT výcvik nebo kurz. Nebo něco co bysme mohli jet jako jednotlivě nebo i týmově spolu zažít z čeho bychom pak mohli čerpat pro ty lekce. Myslím že i dramaterapeut se musí neustále vzdělávat, protože ta věda se posouvá a klienti se posouvají takže si myslím že by to jako zkvalitnilo tu práci kdybysme měli nějaký dramaterapeutický zážitek nebo na sobě jednotlivě víc makali. Teď by to určitě zkvalitnilo kdybychom byli jako uznávání jako profese a byli součástí toho oddělení jako týmu. Že bychom tam fungovali jako dramaterapeuti a ne formou takovou jakou tam jako jezdíme.

Ta: Jakou formou tam jezdíte?

Do: Tak je to v rámci projektu pod univerzitou a vlastně jak jsem už říkala my se nedostáváme k těm příběhům klientů a k těm diagnózám a nejsme zdravotnický personál, nemůžeme s těmi klienty být denně když by bylo i třeba potřeba. Jezdíme tam jednou za týden.

Ta: Takže kdybyste jezdili častěji tak by to bylo lepší?

Do: Jo myslím že ti klienti by tam dramaterapii potřebovali častěji. A vůbec dramaterapie jako taková by měla být podle mě součástí nějakých psychiatrických nemocnic a těch oddělení tam. Teď nevím jestli vůbec jako odpovídám na to, co se...

Ta: ano. Odpovídáš na mé otázky.

Do: no...pak jako ta supervize kvalitní. Konzultace mezi náma. To jako vpodstatě probíhá nějak.

Ta: Supervize kvalitní?

Do: No myslím že je potřeba jako supervidovat pravidelně a supervidovat jak ten tým, naše role v tom týmu tak taky jednotlivé příběhy těch klientů jako formou nějakých třeba kazuistik.

Ta: Takže jak týmová tak případová?

Do: jojojo. A to jako teď tolik neprobíhá no. *ticho*

Ta: Ještě ti běží myšlenkové pochody nebo už spíš ne?

Do: ne. Ale jestli na tom co říkám je něco co tě třeba zajímá tak se doptej nebo...

Ta: Tak já se ještě zeptám teda jestli jsou, když jsme se bavili co kdyby, tak se ještě chvilku vrátím k té oblasti: Co je aktuálně plusem. Ne co kdyby, ale co už teď je, co vnímáš jako funkční jako dobré. V kontextu těch oblastí o kterých jsme se bavili na začátku.

Do: Myslím že funguje ta příprava té lekce v té dvojici

Ta: aha, proč to tak vnímáš?

Do: No tak pokaždé když mám dvojici tak se nějakým způsobem sejdem, proběhne tam ta příprava s těma všema částma.

Ta: Takže sejdete se a ta příprava proběhne.

Do: Jo. o si myslím že teď funguje. Funguje i to nalazování na sebe, ta cesta. Pak probíhá vždy ta reflexe nás dvou společně, když ten jeden do toho nemá chuť tak vždycky to ten druhý chce okomentovat takže to tam taky je. Předávání info o klientech trošku hapruje si myslím jako v té formě když píše adiktoložka tak že ten vedoucí té skupiny ne mnohdy jako vždycky předá a nebo z odstupem času takže je třeba ho upozorňovat ale to se týče všechno, to je limit vůdčí osobnosti toho týmu.

Ta: Aha bereš to do té oblasti?

Do: Jo.

Ta: Tak jo, děkuju, ještě se zeptám nakonec jestli bys chtěla zdůraznit nějakou oblast o které jme se bavili?

Do: Myslím si že každý limit může být jako přínos při té práci tak jak jsem to jako říkala a jedno z nejdůležitějších toho vnímám tu přípravu. Bez toho bych si netroufla tam jako jet. Jako improvizovat čistě na místě bych si ve své pozici si myslím nedovolila. Takže připravit se jakoukoliv formou nějak, to je podle mě zásadní a naladit se. Myslím že kdyby nám to společně nefungovalo tak ta intervence nepošlape. A pro mě je důležitá i reflexe klientů od toho druhého. Ještě něco chceš?

Ta: To bude asi všechno.

rozhovor č. 2

Ta: Chtěl bych tě na začátku rozhovoru ujistit o tvé anonymitě, v přepisech rozhovoru nebudou uváděna žádná jména lidí. Rád bych tě také požádal o souhlas k participaci na výzkumu a o souhlas rozhovor nahrávat. Mám ho?

Do: Ano

Ta: Děkuji. Chtě jsem se zeptat kde děláš tu dramaterapii?

Do: Na dvou místech. Detox a dětské oddělení psychiatrické oddělení.

Ta: Dobře, takže v tomto rozhovoru se zaměříme na tvoji působnost na detoxu. Kolik je vás aktivních členů v týmu?

Do: Tři.

Ta: Tři. Tak hned přejdu k první oblasti na kterou bych se chtěl ptát. Jak dloho trvá vaše intervence na detoxu?

Do: hodinu až hodinu a půl.

Ta: Zkusil bys mi prosím popsat, co všechno se uděje mezi jednotlivými lekcemi, tzn. co jsou všechny ostatní části, kromě té samotné intervence té hodiny a půl?

Do: V prvé řadě dostáváme informace o pacientech, které nám pošle staniční sestra.

Ta: Na email?

Do: Na email. Bohužel tyto informace nám posílá ve čtvrtek ve dvě hodiny, přičemž ve čtvrtek zhruba od čtvrt na pět máme mít tu lekci, takže ty informace si přečteme v rychlosti a mnohdy si ani nestihneme přečíst a velmi velmi často se stává že nám ty informace nepošle takže ty informace nemáme a musíme tam jít s tím, že to nějak dopadne.

Ta: Aha.

Do: Jinak mezi intervencemi probíhá to že si v týmu rozdělíme, chodíme tam po dvojicích, jsme teda tři takže takže se vždycky střídáme a rozdělíme si kdo je T a kdo K kdo je terapeut a kdo koterapeut. A koterapeut...

Ta: Jak si to rozdělujete, když se u toho zdržím?

Do: Na střídačku.

Ta: Jakým způsobem si to... kde a jak si to rozdělujete.

Do: Sejdeme se vždycky neformálně v nějakém restauračním zařízení popřípadě v parku nebo někde tak, vytáhneme diáře a zapíšeme si že v ten a ten čtvrtek jsem já káčko a příští čtvrtek Téčko, abychom se prostřídali.

Ta: Rozumim.Takže to je ta domluva na tom kdo bude terapeut a kdo koterapeut.

Do: S tím že terapeut má za úkol si připravit program a ten program vlastně spolu sdílíme až těsně před tou intervencí.

Ta: V ten den kdy probíhá?

Do: ano. Trošku je tam čas pro diskusi jestli je to vhodné nebo není vhodné, některé techniky, s tím že není problém říct že se dneska na to necítím tak to převezme někdo jiný akorát předá program. Vlastně používám etechniky které jsou dost podobné nebo se opakují, protože se nám střídá skupina, takže to co použijeme dejme tomu tenhle čtvrtek tak za čtyři týdny můžeme použít znovu protože tam jsou už úplně jiní lidé.

Ta: Rozumím

Do: Takže v tomhle je to super že se to klidně prostřídá jenom si vyměníme role a koterapeut má vlastně po té lekci za úkol akorát udělat zápis s tím že vlastně pacienti neví že se dělá zápis, oni akorát ví o tom že se sepíše seznam technik které jsme použili a ten se posílá výhradně ošetřujícímu lékaři.

Ta: Já se ještě zastavím k tomu času co je těsně před tím kdys mi říkal že tam těsně před tím se teda terapeut předává info co bude teda probíhat a předáváte si info. Rozumím tomu dobře?

Do: jo. S koterapeutem. Terapeut říká co má v plánu co by chtěl, popřípadě se může se jako domlouváme na tom jestli je to vhodné není to vhodné jak se na to dívá ten druhý. Je tam jako čas pro tu, sice malý, pro tu diskuzi.

Ta: Probíhá tam ještě nějaký proces těsně před tím než to proběhne?

Do: Procesy mezi K a T nebo i mezi personálem třeba?

Ta: To i to. Pokud můžeš postupně.

Do: Tak mezi K a T ... *ticho

Ta: Můžeš mi popsat třeba jak to funguje. Kde se sejdete...

Do: sraz máme před zařízením. Tam se sejdeme a cestou než vlastně projdeme skrz bránu, skrz druhé dveře tak máme čas vlastně to ještě sdílet, odložíme si věci na sesterně, takže tam taky můžeme ještě vklidu prodiskutovat o tom programu a ještě se vlastně rozhodujeme jestli půjdeme nebo nepůjdeme ven když se udělá pěkně a ten terapeut s tím nepočítal že se půjde ven takže je tam ta možnost jakoby rychle vymyslet program na ven a...

Ta: Takže se sejdete a mluvíte čistě jenom o tom co bude probíhat?

Do: Jo. S tím že jakoby mluvíme o těch klientech pokud se stačíme dostat k těm informacím pokud je vůbec pošle tak o některých se bavíme že už tam byli nebo tam teprve je uvidíme poprvé nebo už tam byli třeba před rokem a teď jsou tam znovu, takže si dáváme jakoby takhle informace o těch pacientech. A co se týče personálu tak oni se nám vždy jako snaží říct jakože, ten kdo má aktuálně službu, že dneska je to napohodu a nebo řeknou: tam byl trochu konflikt s tím a tím. Že nám ty informace jako by doplní. Že to jsou čerstvější informace, hnedka vlastně těsně před tím než tam jdeme. Někdy jsou ti zaměstnanci jakoby hovornější, záleží člověk od člověka. Někdo řekne jako jo, tamten a tamten dobrý nebo tamto dobrý. Někdo zase řekne: dneska vám to snad vyjde. Nebo tak. Záleží to fakt jako na člověku. Ale musím říct že se ten personál snaží a je na nich poznat na tom přístupu, že jsme tam chtění. Že je ten vztah jakoby takový sympatický, kladný. *ticho

Ta: Co třeba po skončení? Jak to vypadá po tom, co probíhá?

Do: Po skončení se nás ptají jak to bylo, jestli to bylo dobrý nebo špatný jestli tam proběhl nějaký konflikt aby o tom mohli třeba podat nějakou zprávu těm co mají službu po nich aby věděli že tam třeba něco proběhlo, takže na to se jakoby ptají. A my jim akorát prostě řekneme jestli tam něco proběhlo nebo neproběhlo. Většinou je to na pohodu takže řekneme: jo dobrý. Sbalíme se a odcházíme. S tím že máme jedno takové pravidlo, že o tom co tam proběhlo se bavíme až když vylezeme z vrat. Že do té doby se můžeme bavit o čemkoliv jiném ale jakmile vylezeme z vrat tak teďka se bavíme...jako když se něco nepovede nebo je tam nějaký rušivý element nebo pacient který nás rozčilujeme tak si to řekneme až když vylezeme z toho zařízení. Což je pro nás takové dobré že dobrý zaklapnou se dveře a teď začneme jakoby nadávat nebo si jakoby dáváme tu zpětnou vazbu a tak dále.

Ta: A tak dále? Co tam třeba ještě... dáváte si zpětnou vazbu...

Do: Mě se třeba často stává že se omlouvám že jsem byl na hovno terapeut že to kolikrát za mě někdo musel převzít, což třeba já s holkama ještě nejsem na takové vlně že stačí prostě pohled a ony už ví. Že si o to vlastně musím říct. COž je vlastně otázkou času ony spolu pracujou už docela dlouho já jsem tam teprve druhým rokem. Takže vlastně je to ještě ve vývinu. Ale holky už jsou na tom tak že stačí když si vymění pohled a druhá už ví že musí třeba navázat protože ta první ztratila nit. Já si o to musím třeba říct. Tak třeba to bývá potom že si řekneme že se za to omlouvám nebo že děkuju za to že to převzala nebo že jsem tam viděl že bylo třeba zasáhnout a utnout nějakou konverzaci mezi pacienty, která byla rušivá.Tak tohle všechno si říkáme až když vylezeme z těch vrat. Ještě mě napadá... *ticho

Ta: Nějaká část která se neodehrává přímo na intervenci?

Do: Říkáme si jakoby jak jsme to cítili my že prostě během té lekce s holkama sdílím tamten mě prostě sral tady tím a tím, nebo bylo vidět že to má fakt na hovno, nebo že má psychiatrickou diagnózu nebo něco takového nebo si říkáme: typickej pikař typickej pikař to je prostě jasný adeháďák jak vyšitej. Tak prostě takové neformální věci si sdílíme potom. *ticho ... A ještě si třeba ohledně těch technik jakože sice už několikrát je máme prožité ale občas tam vneseme něco nového tak si říkáme: jo ta byla dobrá, tu bysme mohli použit víckrát. A bylo vidět že ten a ten se chytal a nebo naproti tomu že tahle technika jim moc nesedla. Takže si říkám jestli je to tou skupinou nebo tou technikou nebo třeba tím zadáním, že když jsme ji použili nově jestli ta technika byla dobře vysvětlena. Tak to to jako sdílíme čím to mohlo být. Jestli se povedla nebo nepovedla a čím a proč.

Ta: Dobře. Zmínil ses o nějaké schůzce kde se třeba sejdete s těma diářema a říkate si kdo bude T a K. Probíhá tam ještě něco jiného kromě toho že si říkáte tohle rozdělení? *ticho... A nebo jak to vznikne že se na takové schůzce domluvíte?

Do: Vždycky si jako naplánujem schůzku, většinou je to v nějakém restauračním zařízení,

Ta: V těch třech?

Do: v těch třech ano všichni tři. A první a nejdůležitější je bod říct si kdo má čas a kdo nemá čas abychom se zároveň prostřídali ale zároveň někdo ve čtvrtek nemůže protože holky chodí do práce takže si říkáme že kdy to nebude nebo bude. Stává se že to musíme v ten čtvrtek odvolat protože třeba nemůžou. Zároveň si tam rozhodíme T a K a říkáme si novinky ohledně nějakých článků o závislostech. Třeba na poslední schůzce co jsme si tak rozhazovali tak jsem holkám ukazoval knížku co jsem sehnal: Psychofarmaka v medicíně. Je tam i kapitola o závislostech. Takže i takové věci na té schůzce probíhají že se informujeme o článcích v knížkách. Ale jako nejdůležitější část je naplánovat ty termíny. Potom už je to ta že se třeba bavíme co o víkendu, co je nového, nějaké dovolené, kde všude byly.

Ta: Jo bavíte se i takhle?

Do: Jo. Ještě si třeba říkáme koho jsme potkali z detoxu v cyvilu: Potkal jsem tamtoho a toho, měl se ke mně zdravil mě, říkal že všechno dobrý. Tak ještě tohle si jako říkáme. *ticho ... Přemýšlím co všechno ještě probíhá na té schůzce. Téčka, káčka, termíny, kdo může, kdo nemůže, nějaký novinky, koho jsme kde potkali...

Ta: Neoficiální nějaké rozhovory jsi říkal a tak.

Do: Jo kde jsme všude byli. Teda já moc ne holky většinou jezdí někam *smích *ticho

Ta: no to klidně stačí a zkus přemýšlet ještě jestli tě napadá nějaká další část, jaká by ještě probíhala mimo intervenci.

Do: Ještě mimo probíhá to že si posíláme, když někdo má nějakou zajímavou techniku, ke které je třeba potřeba nějaká tabulka nebo nějaký speciální papír, tak si třeba posíláme to. Což je asi jako jasný ale probíhá to jakoby mimo intervenci. Že si přeposíláme přes email přes messenger přes cokoliv materiály. S tím že teda když vnese někdo nějakou novou techniku, tak ji potom může kdokoliv jiný použít. *ticho

Ta: Mám tady napsanou otázku jakým způsobem se přímo chystáte na dramaterapii ale to smi vlastně odpověděl že to vlastně chystá ten terapeut a pak to konzultujete?

Do: Jo. Jakoby program chystá terapeut s tím že přes telefony když někdo zjistí že ho fakt nic nenapadá nebo tak, což se moc neděje protože z těch zápisů vlastně které máme k dispozici prootže si je přeposíláme tak můžeme čerpat. Ale občas se jako stane že někdo nemůže neví tak si prostě nějakým způsobem dá vědět a on řekne: jo dobře v pohodě já teď něco mám tak to vypust z hlavy já budu T a ty K jestli teď nemáš čas.

Ta: Takže chápu to dobře že vlastně když připravuješ pokud jsi T tak když připravuješ tak buď pouíváš nějaké nové techniky na které sis přišel sám nebo jste si předali a nebo čerpáš z nějakých těch minulých...

Do: Jo jo jo přesně tak. Zápisů.

Ta: Dobře, kdyby tě něco ještě v průběhu napadlo tak klidně doplň. A já se zeptám na další otázku z další oblasti. Je něco co omezuje, co brzdí nebo co znesnadňuje?

Do: *ticho* ... já si myslím že trošku prostor kde probíhá intervence. Ale teď nevím jestli to patří k tomu na co se ptáš.

Ta: No...máte možnost mít nějaký lepší prostor?

Do: ne

Ta: Vypadá to že se ten prostor vztahuje k intervenci.

Do: No

Ta: Jakým způsobem byste mohli mít lepší? dalo by se to nějak udělat?

Do: Máme 2 možnosti. Buď jsme vevnitř a to je denní místnost a jídelna dohromady a nebo máme když je pěkně máme možnost jít na zahradu kde je pingpongový stůl a lavička a prostě téměř velké pole působnosti. Je tam i dráha na petang.

Ta: A víc možností není?

Do: Je tam ještě jakoby taková tělocvična kde ale nemáme možnost být. Jako pokud tam chceme hrát pingpong na lekci dramaterapie tak můžeme jít tam. Ale ty lekce probíhají buď v denní místnosti a nebo na zahradě. S tím že pokud je velmi ostré sluníčko tak někteří pacienti mají takové medikace kde dlouho na tom sluníčku nemůžou být. Což je taky jedna z komplikací. Takže jsou dvě varianty. Buď denní místnost a nebo venku.

Ta: A s kým to domlouváte kde byste mohli být a nebo v jaké místnosti. Kdo vám vlastně říkal že můžete mít tu dramaterapii ale jenom když budete hrát ten pingpong nevíš jak to vzniklo?

Do: To nevim. Vzhledem k tomu že jsem tam jakoby nejmladší člen ať už věkově tak i služebně, tak tuhle informaci nevim. Myslím si že to je hodně z bezpečnostních důvodů protože dole jakoby ono je to jako ve sklepě takže je tam rychle vydýcháno a není tam denní světlo. Což si myslím že je taky jeden z hlavních aspektů že není příliš dobré mít DT někde kde není denní světlo a taky je to z toho důvodu že kdyby se něco stalo tak se o tom jakoby nikdo nedozví.

Ta: No a když si ještě vybavíš ty oblastni o kterých jsme se bavili, které probíhají mimo tu samotnou intervenci, tak napadají tě nějaké limity když myslíš tady na to?

Do: limity mimo intervenci...*ticho*

Ta: Nebo co znesnadňuje proces. *ticho*

Do: Mě asi osobně znesnadňuje proces to že holky chodí do práce.

Ta: Co to znamená?

Do: Že sice téměř vždycky si ten čas najdou ale ony jsou prostě limitovány tím že chodí do práce tím pádem to částečně limituje i mě.

Ta: Když teda domlouváte kdy se máte sejít?

Do: Když se máme sejít nebo když se sejdeme a řešíme ty termíny tak prostě drtivá většina důvodu proč nemůžou je skrz práci

Ta: aha rozumím. A ještě něco co tobě osobně znesnadňuje?

Do: *ticho* teď už asi tolik ne ale dřív to byla škola, zkoušky a *ticho*... asi jako teď nevím jestli je to limit jako z naší strany těch externistů a nebo ze strany personálu ale že v tom cítím jakože cítím že tam jsme chtění, že jsme tam vítáni a že nám vyjdou vstříct téměř v čemkoliv. Téměř protože je to zdravotnické zařízení a jsou limitování třeba tím že mají smlouvy s pojišťovnama takže tam nemůžeme vymyslet oheň uprostřed místnosti to je jasný. To je teďka mě napadá to mě taky limituje. Že je to zdravotnické zařízení a má pravidla které musí dodržovat.

Ta: Nějaký příklad?

Do: Příklad toho že tam není pořádná místnost pro dramaterapii protože je to zdravotnické zařízení které má jen omezený počet, patří to pod vojenskou nemocnici která má určitý rozpočet a zároveň ten detox aby mohl fungovat tak musí mít podepsané smlouvy s pojišťovnama které si určují to že tam budou mříže ve voknech. Kteří určí různé věci které limitují ty pacienty a někdy i nás. Ale co se týče těch pojišťoven tak je to hodně limitované pro pacienty ne tak pro nás. No abych se vrátil k tomu stavu s tím personálem tak cítím že jsme tam chtěni ale zároveň cítím že nejsme stoprocentně zapojení do toho chodu. Ze oni nás tam chtějí, my tam chodíme rádi ale není to stoprocentní spolupráce. Je tam spoustu prostoru pro to jak by se to dalo zlepšit. Ať už v komunikaci, práci, v čemkoliv, ale dalo by se to. Chodit na supervize, s nimi. Protože oni nějaké mít musí a my s nimi na supervize nechodíme, nebo nějakou komunitu všech pacientů s veškerým personálem tak na ten taky nechodíme. A myslím si že to je jakoby důvod proto to zlepšit a zároveň věc která mě jako limituje protože nejsem jakoby vtažen do toho vztahu, který by měl být podporující a pro nás jakoby začleňující do toho procesu pro ty pacienty. *ticho*

Ta: Ty ses v první části zmínil o jedné věci ale já bych se chtěl raději ujistit. Znělo to jako limit ale já bych se chtěl raději ujistit jestli to tak opravdu vnímáš, když jsi říkal že posílají nějaký email o tom jak to tam je a že to přichází ve čtvrtek a že občas je to tak že si to nestihnete předat nebo něco... tak nějak to bylo?

Do: No je to tak že je nám to posíláno ve čtvrtek, když je to posíláno tak většinou kolem druhé hodiny a to už v té době je program hotový. V drtivé většině takže už se to jakoby těžko přizpůsobuje těm informacích. Nebo ten program se těžko přizpůsobuje těm pacientům. Kdyby to bylo posíláno dřív je to lepší, zase na druhou stranu chápu že ten čtvrtek, je to prostě uplně jiné než den před tím. Někdo přijde někdo odejde něco se změní. Takže by ty informace mohly být posílány každou hodinu jo?¨Ale bylo by lepší kdyby byly posílány dřív třeba ve čtvrtek dopoledne a bylo by fajn kdyby byly posílány každý čtvrtek.

Ta: Rozumím že ne vždycky jsou posílány.

Do: Ne vždycky jsou posílány.

Ta: Dobře

Do: Ale co se týče těch informací tak jsou velice detailní. Jsou jako dobrý.

Ta: Tak to já hned přeskočím do poslední oblasti a když jsme teď byli u těch limitů a co znesnadňuje tak teď pojdme do toho opaku právě. Co je plusem? Co probíhá dobře? Tys mi teď řekl že ty informace jsou detailní.

Do: Informace jsou detailní takže ty jsou super ale problém je že jsou posílány pozdě ale když už jsou tak jsou dobré. Člověk si díky těm informacím dokáže udělat obrázek, popřípadě si díky těm informacím řekne: Jasně takže tuhle techniku nemůžu použít protože... a to co se dozvěděl. A co nám pomáhá tak personál který se nám snaží vyjít vstříc, dále to že ti pacienti vlastně kteří tam jsou tak jsou motivováni k lečbě sami o sobě jinak by do té léčby nemohli přijít takže to je super pro nás. Ty se asi teďka ptáš co je pro nás dobrý ale není to součást intervence.

Ta: ano. Můžes si zase vzpomenout na ty oblast které jsi říkal v první části. Tys tam říkal myslím že zápis, někdo se připravuje, občas...

Do: Je super že jsme tři a že se můžeme střídat. Že není to tak že každý čtvrtek já chodím jako, nebo že se střídáme ob. Vzhledem k tomu že jsme tři tak se to točí ve třech týmech. S tím že vlastně když jeden vypadne tak může ten druhej což je dobrý. Myslím si že kdyby nás bylo ještě víc tak že by to bylo ještě lepší ale zatím jsme v těch třech a fungujeme dva roky a vyhovuje nám to. Takže to je super. *ticho*. Mě třeba z začátku hodně pomáhalo to, že jsem se mohl na cokoliv zeptat ostatních členů týmu. A nebo že když jsem tam byl a nevěděl jsem tak prostě někdo z členů týmu si to jako převzal protože věděl že jsem teď jakoby ztratil nit. To mě jakoby pomáhá že ti ostatní členové jsou jako chápaví a dobří. to mi ze začátku hodně pomáhalo. A taky mi pomáhala jejich zpětná vazba. Když jsem začal po nějaké době být Téčko jako terapeut a vedl jsem to a potom jsem se zeptal tak jaký to bylo? bylo to dobrý nebo špatný tak mi dávaly zpětnou vazbu což bylo super a dost mě taky posunulo. Taky možná díky tomu že to byly dva názory a ne jeden. Taky mě pomáhá to že, jak už jsem zmínil že když vždycky vylezeme z toho areálu a zabouchnou se dveře že ze sebe můžu zpustit cokoliv. Že se můžu vynadávat nebo vychválit nebo něco prostě, ale můžu říct úplně cokoliv a holky to prostě vezmou. Což je pro mě jakoby super že to nemusím v sobě dusit nebo nemusím se přetvařovat nebo nemusím vynechávat sprosté slova že prostě jak to přijde tak to je a hotovo. Jde to ven. *ticho*. Přemýšlím co ještě mimo intervenci... hm dál mě asi nic nenapadá.

Ta: Tak já se ještě zeptám, co bys potřeboval k tomu aby se pracovalo lépe? *ticho* jestli něco takového je.

Do: Lepší prostor, *ticho*, lepší prostor a lepší vybavení toho prostoru. Ikdyž oni nám dost jdou vstříc ale i tak je to nemocniční zařízení takže prostě místnost s kobercem a s takovýma věcma tam prostě není a to by mi pomohlo ale chápu fungujou tímhle stylem je to prostě psychiatrické oddělení Ok musíme se s tím prostě srovnat. Takže to je asi prostor a vybavení, dále by mě asi pomohlo když bychom víc jakoby zapadli do toho personálu... ale to už jsem zmiňoval jako v těch limitech. Ale můžu to říct i teďka...

Ta: můžeš říct určitě.

Do: Mě by třeba pomohlo zúčastňovat se supervizí nebo komunit kde jsou členové personálu a členové pacientů.*ticho*

Ta: V čem si myslíš že by to pomohlo?

Do: *ticho*

Ta: co by tam bylo jinak. Je to domněnka protože jsi to nezažil ale...

Do: *ticho* asi, asi byli byjsme si jako jistější. Tím nechci říct že bychom si nebyli jistí tím co děláme ale bylo by to jako lepší. Kdyby se jako pracovalo byla by tam lepší atmosféra...*ticho*

Ta: Dobře. Tak já už přejdu k poslední otázce jestli bys chtěl nakonec ještě zdůraznit nějakou oblast o které jsme se bavili?

Do: *ticho*

Ta:...za celý ten rozhovor...

Do: *ticho*. Možná to že tam chodíme jako dobrovolníci, což se vlastně neřeklo že tam chodíme dobrovolně ve svém volném čase a pokud si chceme připravit nějaký materiál tak je to na naše náklady.

Ta: Aha.

Do: Je teda pravdou že, to asi nepatří do rozhovoru, ale přes IGU nám posílají nějaké peníze to je pravda ale z toho nemocničního zařízení nemáme jakoby peníze nebo tak jako je tam jako možnost si tam naskenovat okopírovat různé materiály a pokud si to chci nachystat dopředu a vytisknout si tak si to vytiskneme. Ale co by z toho rozhovoru vyzdvihnul...*ticho* Asi prostě vidím v tom smysl má to cenu, je to na mnoha pacientech je to poznat že se jim to líbí že jsou za to rádi a že to některé pacienty občas někam posune kupředu, výš, pozitivním směrem. Což je asi jakoby pro nás daleko jako lepší než nějaký prachy ale, ... ale.

Ta: Ale co?

Do: Asi finanční odměně bych se jako nebránil. Ale když by mě to nebavilo tak bych to nedělal.

Ta: Aha.

Taky vlastně k tomu přispívá to že ostatní členové týmu chodí do práce a dělají to ve volném čase že, protože je to baví a protože je živí něco jiného. Ale třeba jako do budoucna bych se tomu nebránil za finanční odměnu vlastně je jako náplň práce by to bylo fajn. *ticho* Asi tak.

Ta: Tak jo, děkuju za rozhovor.

Do: Vlastně jedůležité ještě říct že před rokem jsme byli zapsáni jako stážisti, do té doby jsme byli jako dobrovolníci, takže se nám ten level o něco posunul s tím že vlastně teprve před rokem nebo je to možná rok a něco, navázala univerzita jak kdyby přímo spolupráci s tím jednotlivým oddělením. Do té doby to bylo tak jako nejasné v tom kdo může nemůže. Takže před tím rokem a něco to bylo jasně navázáne že tihle a tihle lidi chodí sem a sem. Takže v rámci projektu je nám tam umožněno dělat různé věci do výzkumu. Takže i vlastně garant oboru přes nás si nechává posílat informace z dotazníků nebo z nějakého jiného šetření

Ta: Pro výzkum?

Do: Ano. To jakoby tam taky děláme.

Ta: Tak jo díky.

rozhovor č. 3

TA: Chtěl bych tě ujistit o anonymitě, v přepisech rozhovoru nebudou uváděna žádná jména konkrétních lidí. Rád bych tě požádal o souhlas k participaci na výzkumu a o souhlas rozhovor nahrávat. Mám ho?

DO: Ano.

TA: Děkuji. Kde děláš dramaterapii?

DO: Dělám individuální dramaterapii pro kluka s raným traumatem pro neziskovou organizaci pracující v sociálních službách a pak dělám dramaterapii na toxikorehabilitačním oddělení s prvky terapeutické komunity v psychiatrické nemocnici.

TA: Tak já bych rád řekl že pro výzkum bych potřeboval právě tu část v psychiatrické nemocnici a na tu ab ses zaměřil.

DO: Ok

TA: Zkusil bys mi prosím popsat co všechno se děje, jaké jednotlivé části jsou v té vaší dramaterapii mimo samotné intervence s klienty?

DO: Tak. Jedna část je vlastně organizační, která zahrnuje nějaké menegování toho týmu, domlouvání termínů, domlouvání spolupráce s oddělením, zprávy a tady ty věci.

TA: Aha. Já tě asi budu postupně zastavovat a rád bych se u těch částí konkrétněji zastavil. Takže to domlouvání, kde to probíhá? Nebo spíše jak to probíhá?

DO: Jednak ústně, jednak po emailech, jednak po watsupu

TA: Mluvíme o domlouvání se zařízením a nebo s kolegy.

DO: V rámci týmu probíhá domlouvání jednak ústně, jednak po emailu jednak po watsupu. V rámci domlouvání se zařízením to probíhá v rámci emailu. V některých případech to bylo telefonicky nebo sms a to když to bylo akutní a potřebovali jsme vědět nějaké informace teď doptat se nebo tak. A jinak vlastně email pro mě osobně je taková formální věc jak se domlouvat s tím oddělením. Můžeš archivovat, oni to můžou archivovat, v případě průseru to můžeš doložit. Já osobně si emaily archivuju.

TA: Co je to to domlouvání se se zařízením.

DO: Eh. Domlouvání se se zařízením je jednak: Přijedeme. Jakoby ano platí daný čas, aby tam byla vzájemná shoda a nějaká spolehlivost. A největší část je vlastně to že se ptám na to jak je na tom komunita, co se dělo, jaké jsou dozvuky, co je vlastně aktuální potřeba komunity. Což se svým způsobem odráží i do plánování nebo do nějakého dramaterapeutického settingu a naladění toho týmu s čím tam jakoby vlastně jedem, co je aktuální zakázka, na co je potřeba myslet, co mají za sebou a tak.

TA: Tys říkal že ty se ptáš?

DO: já se ptám.

TA: To znamená že ty jakoby vždycky napíšeš tomu zařízení?

DO: Já píšu první no, snažím se vždycky v pondělí, ve středu máme dramaterapii takže mám normálně upomínku v kalendáři v pondělí ve čtyři napsat do komunity. Občas píšu i v úterý ráno. Vlastně tak aby ty informace byly co nejčerstvější. Tam se může stát během hodiny hrozně moc to znamená že to co bylo třeba v úterý večer platné už ve středu platné nemusí být. Ale je to tak nějaké orientační. Hodně se to týká počtu členů, přání jestli chtějí jít ven nebo chtějí být vevnitř, jestli se tam hodně obměnilo lidí, což je také hodně odvislé od toho jak ta dramaterapie...nebo jako vždycky to člověk žejo bere to co je na tom místě ale nějakej ten setting právě, to nalazení se a přemejšlení kam by to mohlo směřovat, co jsou myšlenky.

TA: A co to domlouvání s kolegy?

DO: Tak domlouvání s kolegy je jednak nějaký rozpis že jo, občas se to mění protože do toho přijdou nějaké situace kdy potřebuješ...To domlouvání s kolegy je většinou verbální protože se s nima často potkám nebo ten wastup což je pro mě osobně jednodušší než email. Watsup vlastně to je jenom jako chat za použití internetu nebere to jako svůj majetek což je jakoby dobrý k citlivým informacím kdyby náhodou padly. Takže todle jako podle nějakého toho prostředku.

TA: Co obsah toho domlouvání?

DO: Se zařízením nebo s kolegy?

TA: s kolegy

DO: Tak je asi stejnej jako vždycky. Kdy se potkáme, sladit nějak čas kde se potkáme, místo

TA: na co?

DO: Na domlouvání, na pobavení se o tom jaká bude dramaterapie nebo tak. Já osobně to potkávání dost často vnímám nebo... bývalo to jiné teď je to taky jiné, vnímám když jsem začínal že jsme jako jeli projekt, pevnou strukturu a tak, teď mám pocit že ja už to nějakou dobu dělám tak se občas s tím kolegou rád potkám třeba u nějakého pití třeba se jenom jako spolu naladit, říct si že... pro mě osobně jak to bude vypadat už není tak důležité protože těm kolegům věřím a vím že... věřím jednak jim a věřím sobě, v tom že... ne že dokážu improvizovat ale přestože člověk dělá nějaké věci s pevnou strukturou se dostane do toho že vlastně má nějaké zkušenosti a nemusí už

mít tolik pevnou strukturu, pro mě osobně si myslím že tak by dramaterapie měla bejt, nebo so jsou různé přístupy ale že reaguješ na aktuální potřeby takže to domlouvání...občas se domlouvá pevný projekt občas se tak jenom potkáš, nahodíš nějaké téma třeba jenom který si myslíš že by bylo dobré na základě toho co se stalo minule, toho jak je na tom ta komunita. Liší se to v závislosti na tom: co se stalo minule vzhledem k tomu že jezdíme tři a střídáme se takže jestli jsem s tím kolegou jezdil a teď nejezdil tak třeba se už potřebujem znova spolu naladit na to, dlouho jsem tam nebyl, třikrát čtyrykrát. Takže zeptat se jaký to bylo, co se stalo a tak.

TA: Pověz mi ještě víc o tom naladit se. Už jsi to dvakrát zmínil. Co to pro tebe znamená?

DO: Naladit se tak že jo... člověk funguje na principu jako terapeut koterapeut což si myslím že je ideální v počtu skupiny 15, 16 lidí si myslím že v jednom člověku je strašná darda to utáhnout. Ono se to i doporučuje aby v dramaterapii byli dva, aby byl terapeut a koterapeut. A naladit se pro mě znamená potkat se s tím člověkem ne jako místně ale v myšlenkách nějakým způsobem. Naladit si myšlenky, přístup jakoby...prostě potkat se s tím člověkem ve smyslu ne místa a času ale osobnosti.

TA: Jak si to můžu představit? je to pro mě takové abstraktní. Jak to teda vypadá prakticky, o čem se bavíte?

DO: Bavíme se o všech možných věcech. Prakticky kdybych to měl shrnout tak je to jako by vyladění osobnostního přístupu na podobnou vlnu. To znamená nalezení jakoby společných věcí a myslím že se to váže z každým z nás že má ještě i osobní život, prožívá nějaké věci, to znamená posdílet nějaké osobní věci, potkat se a jakoby se i ujistit nebo vidět že máme stejnej směr myšlení, stejnej směr kterým chceme jít a zároveň a zároveň je to proces který s děje v terapeutickém týmu to znamená že jako by chytat ten proces chytat ty momenty které se dějí, ladit se sám na sebe. Co se týče jakoby humoru třeba, protože humor je důležitá věc. Co se týče osobnostního nalazení. Přístupu. Smýšlení. Vědět že oba tam jedeme s nějakým podobným záměrem, že oba máme podobný cíl kam chceme jít, že oba posdílet ten proces co se teď děje: jak to vnímáš ty, jak to vnímám já? Případně říct si hele jak jsme spolu minule dělali ta tohle mi nesedlo nebo tohle mi nesedlo. Moct si i říct jakoby intervizi lehce co fungovalo co nefungovalo. vyčistit vzduch.

TA: Říkal jsi že se domlouváte na nějaké to přímo plánování. Co tady to plánování přímo, co to obnáší jaké to má části?

DO: Jsem říkal, někdy to je plánování, někdy to plánování není. V případě, že se plánuje opravdu dramateraputický projekt, to znamená naplánovat to od začátku do konce. Ta session jedna nebo ta lekce, mám raději slovo session, myslím že to víc vystihuje, lekce je taková školská. Má to nějakou strukturu že jo, na začátku se povídá jak se měli, co si přinášejí z minulé dramaterapie, co v nich doznívá. Pak je rituál, pak nějaké warmupy že jo rozehřát si tělo, zpřítomnit se tady a teď, trochu odfiltrovat to co bylo tam jakoby zpřítomnit se, zároveň naladit ten embodyment. Naladit se na to že se bude pracovat, no a pak už se přichází k nějaké jakoby k tomu tématu který je zároveň dost často se děje že to jako měníme v průběhu že se něco naplánuje a pak se to změní podle potřeby nálady toho celého co se tam jakoby děje. Ale nějaký ten záměr a zároveň na konci je nějaká jakoby krátká reflexe a ukončení.

TA: Zkus se zamyslet nad otázkou, pokud teda opravdu děláte nějaký projekt, jaké části má to plánování? Ne o čem to je a co je výstupem ale jaké části má to plánování, jsou nějaké?

DO: Části toho plánováni jsou nějaké potkání se...já bych vlastně řekl že to docela kopíruje ten samotný projekt s těmi klienty nebo tu samotnou práci. Řekl bych že to je potkat se, posdílet si nějaké věci na osobní rovině: jak se máš, jak s daří, hele co se ti stalo nebo tak. Posdílíš nějaké takové věci dostaneš se k tomu. Nějaké důležité věci co se ti třeba staly, pak je to dost často nějaké nalazení „hele poďme k tomu kromclu“ vlastně přijde i přirozeně, že nejdřív to je nějaká ta osobností rovina, která trvá různě dlouhou dobu. Občas máme daný jasně stanovený čas na to něco naplánovat občas to je volné, to bych řekl že to je ta nejlepší varianta, když třeba víme že máme dvě hodiny, že vlastně tam můžeme být. Takže je to nějaké potkání se na osobní rovině, posdílení osobních věcí nebo co se nám stalo a tak. Pak nějaké: „hele co minule?“ takže nějaké shrnutí reflexe evaluace toho co se stalo. Myslím si že ta evaluace je skoro vždycky to co jsme dělali minule. Že se zevaluje ten minulý a na základě toho buď už někdo má téma, které si myslí že by bylo dobré tak ho tomu druhému řekne nebo ho hledáme spolu to téma a vlastně pak je to o tom hledání toho tématu co si myslíme že bylo jejich téma co jsme viděli, pozorovali, co třeba řekli, vzpomenutí si, nalezení toho tématu a pak na to navazování co by bylo si myslíme vhodné za téma pro tuhle dramaterapii kam jedeme. Pak je to nějaké naplánování jak to bude vypadat nebo jaká bude struktura popřípadě dovysvětlení jak to myslíme. Většinou se vymýšlejí jako by úplně nové věci. Někdy se něco opakuje, opakují se třeba techniky, třeba se to nějak pojmenuje aby se to víc vázalo k tomu tématu. Já nevim naposled to téma co nás napadlo bylo jakoby piráti, všichni na jedný lodi, kdy vlastně vezmem tuhle hru kterou už sice hráli, ale nějak ji přejmenujeme aby to tématicky jakoby ladilo, takže nějaké slazení do toho tématu. Pak je nějaké shrnutí na konci: Takže budeme dělat tohle tohle tohle, podívání se na to jestli nám jakoby vyjde čas, jo jestli jakoby časově zvládáme. Na konci se vrátíme zase k nějakým osobním tématům které jsme třeba na začátku nestihli. Doprobrání nebo naplánování organizačních věci nebo takovéhle věci.

TA: Hm. Děkuju. Co tě napadá dál? Co je tam dál kromě té samotné intervence?

DO: Kde?

TA: V procesu dramaterapie.

DO: V procesu dramaterapie samotné tam v tom zařízení?

TA: V kontextu toho že tam dojíždíte. Jo řekl jsi mi nějaké domlouvání...

DO: Jo ja vím co myslíš. No tak jedna věc je instituce samotná. To znamená jaký typ instituce to je. Další věc jaký máme vztah s týmem který tam pracuje, jak jsme vnímaní že tam pracujem. Zakázka, jaká je jejich zakázka, jaký je náš cíl a pak je to osobnostní rovina stoprocentně. V jaký fázi života se nacházíš, co řešíš, kolik máš energie. Za mě osobně kolik mám energie a času moct na to přemejšlet a moct se vyladit je důležitá věc. Že to vlastně když je mimo tohohle dalšího je hodně moc, tak mám pocit že i když člověk jakoby nechce, tak třeba lehce trochu ošulí, protože to je jakoby ochrana sama sebe před tím abych nezkolaboval. Člověk tomu pak ale nedá sto procent. Bohužel ale nežijeme v ideálním světě, kde bychom pokaždé mohli dát sto procent. Nežijeme v chráněném prostředí. Myslím že se to vždycky snažíme udělat tak nejlépe jak můžeme ale prostě každý člověk má nějaké limity. *ticho* Ale co se týče samotné dramaterapie tak pro mě pozice v tom zařízení, to znamená my tady fungujeme na principu dobrovolnické smlouvy jezdíme

díky tomu že je na pedagogické fakultě projekt ze kterého jsme placení, což je možná i další věc která mě k tomu napadá a pro mě osobně jsou to peníze. Kdybych to měl dělat zadarmo, tak to dělat nebudu asi.

TA: Já bych teď ještě víc potřeboval jakoby. Jaké všechny procesy tam jsou, například: děje se něco před tou samotnou dramaterapií než ta samotná intervence začne? Ten den?

DO: Ten den je vždycky nějaké potkání se. Buď jedeme autem nebo vlakem. Pokud se jede vlakem tak máme takový rituál že se jde před tím do bufetu protože máme poměrně dost času, kde si dáme chlebíček a třeba kafe a pobavíme se a tak. V případě že se jede autem, což mám osobně raději, já třeba hodně rád řídím a mě to pomáhá k soustředění se nebo tak. Takže to ráno vždycky...zas mám pocit že je to podobné jako u toho plánování. Vždycky se jakoby nastoupí a bavíme se jak jsme se měli co se nám třeba zdálo rozebíráme tady ty věci a jak se blížíme tak už tak jakoby se člověk jakoby ladí a říkáme si: tak co dneska, zrekapitulujeme si to ještě jednou ať jsme v tom jistí a pevní ať se nenecháme vykolejit. Pak vždycky chodíme na oddělení, zeptáme se adiktoložky jaká je teda teďka opravdu nálada co se děje za nima. Pro mě osobně jsou důležité okamžiky nebo věci které mám rád že vlastně je vyzvedáváme na oddělení a pak s nimi jdeme do terapeutické místnosti.

TA: Proč je to pro tebe významné?

DO: Protože tam ty lidi potkám v takové neformální atmosféře: Jé Kubo jak se máte? Jo super zdál se mi sen. Že vlastně nejsme v pozici dramaterapeut - klient ale jme v pozici lidi. Potkáváme se víc v lidské roli. Takže si můžu dovolit se víc trošku odvázat nebo udělat pár džouků. Což mám pocit že jakoby docela pěkně příjemně občas připraví atmosféru na tu samotnou dramaterapii. Zaháčkuju si aspoň dva lidi, kdyby ta komunita, kdyby ta skupina neměla třeba dobrou náladu. To že si takhle zaháčkuju dva lidi mi pomůže k tomu že se na mě víc navážou a na to se vážou další lidi. Takže já si je háčkuju aby se mnou spolupracovali. Je to vědomý proces který vím že dělám, dělám ho záměrně, není to manipulace ale je to záměrný proces který vím že funguje a zároveň je to přirozený proces který vyplynul, já si uvědomil že funguje a proto ho dělám protože jednak funguje, jednak je mi to příjemné a myslím že je to super potkat se na té lidské úrovni.

TA: Co potom když daná intervence skončí?

DO: Většinou máme čas na to si chvíli povídat s adiktoložkou co se stalo a událo. Bud tam s námi na dramaterapii je, pokud ne tak přijde a téměř vždy si s ní povídáme. Pak se vlastně jede zpátky domů. Zase vlak nebo auto, každý to má jinak. Kolegyně to má hnedka že reflektuje co se dělo a já třeba to mám tak že mám nějaký čas kdy mi to trvá než mi to doteče. 20 minut třeba nebo půl hoďky. Jsem rád že se bavím úplně o jiných věcech a postupně to zpracuju, rozleží se to a pak teprve jsem schopný se o tom jakoby bavit. Co ta bylo pro mě a tak dále. Potřebuju nějaký čas. Krátký. *ticho*

TA: Děje se ještě něco v kontextu toho dojíždění na tvou dramaterapii? co nepatří do té intervence?

DO: Určitě. Energie.

TA: CO to znamená, jak to myslíš?

DO: Energie v otázce toho ne jenom kolik toho člověk má a tak ale vlastně se vstává. Musíš vstát...pro někoho brzo, pro někoho pozdě. Když jedu autem tak to pro mě znamená že pro to auto musím nejdřív dojít protože si ho půjčuju od kamaráda, to znamená že musím vstávat v sedm. Já třeba nerad ráno vstávám já rád spím. Ale vím že si musím dávat pozor na to nebýt dlouho vzhůru, jít brzo spát abych měl aspoň sedm a půl hodiny spánku abych byl odpočinutý. Jednak mysl, jednak tělo. U mě to závisí i na počasí. Když je prostě hezké a teplo tak mám automaticky daleko víc energie a daleko lepší náladu. Když je zima a zataženo tak prostě ta nálada u mně jde jako rapidně dolů.

TA: Máte ještě nějaké... setkáváš se s týmem ještě někde jinde než na samotném plánování před lekcí a po lekci a patří to do kontextu té dramaterapie?

DO: Patří to, je to vlastně jakože... říkáme KMcrew kde vlastně jako s tím týmem sdílíme věci které s jinýma lidma jakoby nesdílíme. To znamená jednak díky té dramaterapii víme že si můžeme věřit že to nepustěj dál a říkáme si třeba i intimní věci jako myšlenky, něco co se nám děje v osobním životě které s ostatníma lidma třeba vůbec nesdílíme. Protože zároveň je to nějaký sebezkušenostní a sebepoznávací proces že jo. Ty ovlivňuješ klienty, klienti ovlivňují tebe, tvůj kolega ovlivňuje tebe a ty ovlivňuješ kolegu to znamená že tadyty nějaké selfexploring procesy tam fungujou jako podpora takže já jsem vlastně ani nikdy nezažil a nedělal bych dramaterapii s člověkem se kterým si nesednu jakoby lidsky. Jako osobnost. Že máme podobný světonázor, podobné hodnoty. Nebo třeba v něčem se lišíme ale jsme schopni to vydiskutovat, zajímá nás proč to má jinak nebo tak. takže je to pro mě asi hodně jako o důvěře hodně. V rámci toho týmu vlastně velká věc je pro mě důvěra. Vím že tomu kolegovi můžu věřit že mě nepodrazí. Vím že přijde vždycky. To je taky důležitá věc. Jo že se nestane že by zaspal. Ještě se mi to nikdy nestalo. V jiné práci se mi to stalo, tady se mi to nikdy v životě nestalo. Jako myslím ani mě ani kolegovi se nestalo že by někdo z kolegů zaspal. Takže tam je pro mě hodně ta důvěra. V rámci přátel jsou to mí vlastně...spíš bych teda řekl že na první rovině mám že jsou to mí blízcí přátelé hodně a pak až jsou to kolegové. To je pro mě důležité.

TA: Je něco co pro tebe co omezuje, brzdí či znesnadňuje...

DO: Počkej ještě mám k tomu jednu věc. A je to nějaká profesní zdatnost která je pro mě důležitá. Ačkoliv vlastně nikdo z nás nemá vlastně dramaterapeutický výcvik, tak ale vím že ti kolegové mají cit, myslím že je to svým způsobem talent vnímat ostatní lidi, poslouchat, naslouchat. Spíš než poslouchat tak naslouchat. Nějakým způsobem reagovat, kolegovi dávat prostor a zároveň umět si to slovo vzít. Být schopen občas mlčet, být schopen sebereflexe, sebekritiky, sebehodnocení. Takže ta profesionalita. Že vím že se o toho člověka můžu opřít, že je to profík.

TA: A je to i v kontextu těch věcí které se dějí mimo intervenci?

DO: To spolu naprosto souvisí. Nešel bych dělat intervenci s člověkem o kterým bych nebyl přesvědčený že je profík nebo třeba každej z nás se učí a každý z nás se posunuje to znamená že nemusí být profík na začátku ale vidíš že to myšlení tam jakoby má a že víš že si ho třeba vycvičíš. A zároveň si myslím že je tam taková ta věc že vidíš že ten člověk má tobě co dát. Že víš že se od něj můžeš něco naučit. Že ti má co dát. Tak. *ticho*

TA: Tak já se teda přesunu do další oblasti. Je něco co pro tebe co omezuje, brzdí či znesnadňuje tu dramaterapii ale ne v té části intervenční? to znamená v těch ostatních částech mimo intervenci.

DO: Postavení.

TA: Čeho?

DO: To znamená že jsme tam jako dobrovolníci, nejsme součást terapeutického týmu. To znamená že v tom zažízení bych řekl že tou adiktoložkou nebo psychologem jsme jistým způsobem vnímáni jako součást ale nejsme tam zaměstnanci, nemáme přístup do zpráv těch klientů, nemáme možnost s nimi to reflektovat. To je jedna věc. Jsme element z venku který nám dává jistou výhodu a zároveň nám dává jistou nevýhodu. *ticho* V ohledu toho bych řekl že je to výcvik, ačkoliv prostě děláme dramaterapii a říkáme že jsme dramaterapeuté, snažíme se dělat to nejpoctivěji jak můžeme, tak nikdo z nás vlastně nemá terapeutický výcvik. Máme zkušenost nějakou ze školy, sebezkušenost, máme za sebou něco ale... já osobně vnímám že to není dostačující a tohle bych řekl že je důležité pro nějaké sebevědomí. A je to pochopitelně i tlak z pohledu asociace nebo z těch co tohlencto zaštiťují nebo... je tam takový nějaký...něco tam je. Takže fakt jakoby ta profesionální stránka. A pak to občas je to že třeba tě ten kolega naštve no, nebo v nějaké osobní rovině naštvu já jeho, von mě. To se pochopitelně do toho nějak promítá ale řekl bych že jsme docela schopni si říct hele, teď jsi mě naštval, tohle se mi nelíbilo. Jsme schopni si to vyříkat.*ticho* Nevim. *ticho* Nevim no, co to může ovlivňovat je věc že jak jsem říkal já naštvu kolegy, protože toho mám třeba hodně nebo něco zazdím, zapomenu. Něco je naštve. Takže tak. *ticho*

TA: Chceš ještě popřemýšlet nad tím co znesnadňuje, co omezuje, nebo se mám posunout do další oblasti?

DO: Třeba mě ještě něco napadne v průběhu, teďka už mě nic nenapadá.

TA: Dobře. Tak když jsme byli teď u těch limitů a co znesnadňuje a omezuje tak mi řekni ten opak toho.

DO: CO pomáhá?

TA: Co pomáhá. Co je plusem.

DO: Vo tom už jsem vlastně mluvil.

TA: Trochu ano.

DO: To že jsme přátelé...

TA: tak to můžeš shrnout nějak.

DO: Důvěra. To že těm kolegům věřim a myslím že oni věří mně. Možnost se opřít. To že si sedíme jako lidi. Jako osobnosti, protože sdílíme podobnej světonázor nebo stejné nebo podobné hodnoty. To že se potkáváme i mimo tohle že to není jenom jakoby v práci ale že jsme i jakoby přátele a potkáváme se i ve volném čase. Což za mě jednoznačně velký plus. *ticho* Důvěra. Nemám k tomu jakoby víc co říct.

TA: A dál? Co ještě?

DO: Profesionalita.

TA: Koho?

DO: Kolegů. *ticho* Víc k tomu asi nemám. Důvěra na pozici první druhý třetí čtrvtý pátý šestý sedmý osmý devátý desátý jedenáctý dvanáctý až nevím kam.

TA: Teď jsi mluvil hodně o týmu a o svých kolezích. A co ostatní osoby nebo... v kontextu třeba já nevím... zařízení? Jsou tam nějaké limity nebo naopak možnosti a plusy?

DO: Jako limit je jakoby způsob nastavení zdravotnictví, který je jaký je ale dle mého názoru je trošku jako... děje se nějaká transformace, podle mě už měla být dávno ta transformace. Je to způsob jakým to zdravotnictví funguje...

TA: v kontextu dramaterapie?

DO: V kontextu dramaterapie to je naprosto number one věc že neexistuje pozice dramaterapeuta v české republice. Není to zaměstnání. To znamená nemůžeš tam fungovat na pozici zaměstnance. Jinak bych řekl jako zaplať pánbůh za našeho pana profesora který ten projekt vypíše, který ty peníze vždycky sežene, to znamená že víme že dostaneme zaplaceno za to, ačkoliv ne od nich ale naše práce bude ohodnocena, bude zaplacené jízdné, to znamená že to nejde z našich prostředků. Je tam nějakým způsobem nějaká podpora, je tam to že nám nechává volnou ruku že nám věří že to budeme dělat dobře a kvalitně. Z hlediska toho zařízení to už jsem říkal no, zdravotnictví je podle mě takové lehce zkostnatělé, lehce zamrzlé. Neexistuje pozice dramaterapeuta no. Zároveň abych nebyl jenom u těch negativ tak na to že jsme tam jako dobrovolníci tak mám pocit že nás ten terapeutický tým což je adiktoložka a psycholog, bych řekl že nás berou víceméně jako odborníky, profesionály, jednají s námi tak a v rámci svých mezí a možností se nám snaží docela vyjít vstříc. Komunikují s náma, ačkoliv k tomu mám nějaké výhrady a tak dále ale to má člověk asi vždycky, tak bych řekl že to funguje momentálně nejlépe jak to kdy tam fungovalo.

TA: A máš výhrady?

DO: Mám výhrady k fungování toho zařízení no. Nebo fungování zdravotnictví. Respektive psychiatrická nemocnice.

TA: Jaké jsou to výhrady v kontextu vaší dramaterapie?

DO: Asi organizační věci hodně. Je to placené za lůžko takže tam musí být nějaký počet klientů. Jsou tlačeni k tomu že nemůžou dodržovat tak přísně pravidla které by chtěli protože musí mít určitý počet "pacientů" klientů na lůžku aby se to finančně vlastně...aby to bylo rentabilní. Je to pořád jako psychiatrie to znamená uzavřený svět. Je to státní že jo. Když si vezmeš nemocnice které jsou dost často soukromé tak tam se musí otáčet aby měli klienty že jo. Tohle je státní, to znamená že oni mají prachy jisté. Takže nějaká zkostnatělost, jisté prachy, tlak na ně samotné. Nedostatečná podpora jich.

TA: A na tebe to v konečném důsledku působí jak?

DO: Tak na mě to v konečném důsledku působí tak že vlastně je ten systém, ačkoliv tam nastupujou s nějakou dobrou vizí, že ten systém je semele, vyždíme. Nedává jim jako by moc zpátky. To znamená že jim nedává podporu takže oni vyhořej prostě.

TA: A pak jaký to má důsledek na vaší dramaterapii?

DO: To že věci které se tam otevřou nebo tak úplně třeba tak neřešej protože na to nemaj energii a sílu, jsou vyhořelí prostě a zase je to nějaký způsob sebezachování zdravého rozumu.

TA: Co by potřeboval k tomu aby se pracovalo tobě lépe.

DO: *ticho*

TA: V kontextu ne na intervenci ale v těch části mimo.

DO: Nastoupit do výcviku. To znamená že je to nějaká moje osobní etická, hodně etická zodpovědnost. Zároveň se to váže k nějakému jako sebevědomí. No v ideálním případě budu mít výcvik nebo půjdu do výcviku dramaterapeutického, kdy mám zajištěnou dramaterapeutickou supervizi, protože ať chceš nebo nechceš tak supervizor který není dramaterapeut ti může dělat supervizi ale není to dramaterapeut. To znamená že nemá tu zkušenost co máš ty. A pak je to pozice jakoby dramaterapeuta, to znamená státem uznaná profese. Státem uznaná profese která bude dobře placená, bude mít nějakou hodnotu v rámci jako společnosti. Už jsem několikrát zmínil ty peníze ale já si myslím že je to nedílná součást jakoby práce. Pořád je to práce. Práce která tě naplňuje která tě baví, chceš ji dělat protože sis ji vybral, proto se ji snažíš dělat dobře ale ta práce musí být dobře ohodnocena.

TA: A když jsi mi vykládal o těch částech v dramaterapii které ale nejsou součásti té intervence, v první části rozhovoru, tak potřeboval bys tam něco k tomu aby se ti pracovalo lépe?

DO: čoveče asi ne hele já mám pocit že to je jako téměř jako ideálka. Že když jsem vlastně potkal nějaké jako další kolegy kteří taky dělají dramaterapii tak mám pocit že vlastně kromě tady těch věcí které by byly naprosto ideál tak vlastně máme luxus jako. Co se týče týmu tak si asi nemůžu přát víc jako. Nebo jako je tam věc jako že jsem dělal dlouhou dobu s jednou kolegyní a teď mám nové kolegy a dělám s nima strašně rád a zároveň ona mi chybí jako člověk protože jsme spolu toho hodně prožili a tu dramaterapii jsme spolu dělali hodně dlouho takže s ní bych... a to se ale neváže k té dramaterapii ale že s ní bych jako rád ještě pracoval někde. Protože si hodně dobře sedíme jako lidi.

TA: Dostáváme se ke konci našeho rozhovoru a já bych se tě rád zeptal jestli bys chtěl nakonec zdůraznit nějakou oblast o které jsme se bavili.

DO: Můžeš mi to jenom projet ty oblasti?

TA: ano. Bavili jsme se nejdřív o nějakých částech které existují mimo samotnou intervenci, pak jsme se bavili o nějakých limitech v těch částech a pak jsme se bavili o nějakých možnostech a pozitivech.

DO: Já si myslím že všechny ty části jsou jakoby téměř rovnoměrně důležité. Co asi nejdůležitější část pro mě je osobnost kolegy, to znamená nalazení se v rámci toho jací jsme lidi. Jak se říká, sednout si jako lidi. A na to navázaná profesionalita. To znamená nebýt jenom kolegové být i jako přátelé. Myslím si že člověk nemůže dělat dramaterapeuta s někým s kým není jako přítel. A zároveň mám pocit že to že spolu dělají dramaterapii tak ten přátelský vztah prohlubuje. A pak je to humor, to se váže k té osobnosti a už bych se asi dostával k nějakým věcem co tady vlastně nejsou... co jsou ultimátně důležité pro dramaterapeuta kreativita, představivost, nestydět se, umět být trochu šoumen, umět se občas trošku stáhnout ale t už jsou takové...asi bych zabíhal k nějakým osobnostním rysům dramaterapeuta.´

TA: Já ještě zaběhnu k té první části kde jsme se bavili o oblastech a částech. Povídal jsi mi...

DO: a důvěra. Jo o tom jsem mluvil to je jako top.

TA: Povídal jsi mi kdy se sejdete na to abyste dělali projekt a nebo abyste se sešli, povídal jsi mi o tom že se sejdete před tím než jedete, potom také probíhají samozřejmě nějaké věci. Máte ještě nějaké setkání jako intervize nebo supervize nebo něco takového?

DO: Máme supervize, dramaterapeutické až teďka teda, dlouho vlastně vůbec nebyly. A děláme si takové vlastní intervize které jsou součástí výzkumu který je spojený s tím že tam můžeme jezdit tak potřebujeme nějaký vědecký výzkum. Takže to je součástí.

TA: Vážou se k těm intervizím nebo supervizím ještě nějaké možnosti nebo meze? Jak jsme se bavili o těch limitech a...

DO: už jsem asi o všem mluvil bych řekl.

TA: Dobře, děkuju...

DO: no ještě přemýšlím. Teď jsem to chtěl říct a už jsem to asi zapomněl. Jo už vím co jsem chtěl říct. V rámci toho procesu nějakého plánování co se děje před dramaterapií tak vlastně pro mě je asi důležitější než naplánovat samotnou dramaterapii tak i kdybychom se s tím kolegou měli na hodinu jenom sednout ke sklence vína nebo k pivu, tak je pro mě důležitější se s ním potkat než to naplánovat. To je pro mě důležitější. To naladit se. Protože pak já si jsem jistej, mám tu důvěru v něj a pak to vždycky půjde proto víme že to budem chytat, dávat to co je potřeba, dávat to tam. Nedokážu si představit že bychom se měli sejít, naplánovat a jít pryč. Jenom. Že by to bylo okleštěné od těch osobních věcí. To je podle mě jako nesmysl. Ale asi se to jakoby v čase taky nějak proměňuje. Ale pro mě je důležité naladit se na sebe. Úplně nejvíc. Hawk.

TA: Děkuju

rozhovor č. 4

TA: Chtěl bych tě na začátku rozhovoru ujistit o anonymitě, v přepisech rozhovoru nebudou uváděna žádná konkrétní jména lidí. Rád bych tě požádal o souhlas k participaci na výzkumu a o souhlas rozhovor nahrávat.

DO: Ano souhlasím s tím je to zcela v pořádku.

TA: Děkuji. Kde děláš Drmaterapii?

DO: Dělám dramaterapii na detoxu.

TA: Kolik vás je asi v týmu?

DO: tři tam jsme.

TA: Výborně to byly jenom takové úvodní otázky. Tak já se tě zkusím zeptat. Mohla bys mi prosím popsat co všechno se děje mezi jednotlivými lekcemi dramaterapie? To znamená všechno ostatní části kromě samotné intervence s klienty. Vím že toho asi bude moc tak můžeš postupně co tě začne napadat.

DO: Jako v našem týmu?

TA: V kontextu vaší dramaterapie. Napadá tě první tým tak můžeme klidně začít ve vašem týmu.

DO: Já si to jenom potřebuju ujasnit. Co se děje mezi jednotlivými dramaterapiemi takže dramaterapie jeden čtvrtek dramaterapie druhý čtvrtek takhle myslíš?

TA: Dramaterapie poslední čtvrtek, prázdniny... všechno. V čase všude kolem jenom ne v čase intervence s klienty.

DO: A co se děje jako...

TA: Jaké části tam spatřuješ, jaké tam jsou v kontextu vaší dramaterapie.

DO: Já tomu asi nerozumim.

TA: Vpohodě, doberem se k tomu nějak. Tak já pudu po přímých otázkách.

DO: Asi jo.

TA: Co děláte když se sejdete před tou dramaterapií, tak co děláte od momentu kdy se sejdete až do chvíle kdy začne dramaterapie?

DO: Jako v tom týmu?

TA: Ano.

DO: Je to tak že si dopředu přes facebook napíšeme kdo kdy jaký týden jde, to znamená že někdy chodíme po dvou a střídáme se a někdy chodíme ve třech a přes facebook se domlouváme kdo bude vést lekci kdo bude terapeut a kdo bude koterapeut. potom se setkáme patnáct minut před tím než začne dramaterapie, pozdravíme se a ten kdo má vést lekci tak řekne tomu koterapeutovi co ho dneska čeká, pobavíme se taky jak se máme navzájem, nebavíme se jenom o dramaterapii ale pobavíme se taky jak se máme jak to dneska vidíme. Bavíme se taky o těch pacientech protože nám vždycky posílá dva dny dopředu hlavní sestra informace o těch pacientech takže trošku tušíme kdo tam bude takže se bavíme o pacientech, mezi sebou jak se máme a co nás čeká na té dramaterapii. A pak přijdeme a zazvoníme, to znáš. Otevřou nám dveře, přivítáme se s personálem, personál nám někdy řekne co se třeba ten den dělo, něco významného mezi těma pacientama a potom jdeme za pacienty do hlavní místnosti.

TA: Co třeba významného mezi pacientama? abych měl představu.

DO: Třeba ten den oni jednou za 14 dní tam mají skupinovou terapii myslím a někdy se stane že na té skupinové terapii se třeba rozhádají nebo se tam stane něco mezi nima takže mají třeba napjatou atmosféru takže nás upozorní na to že je třeba napjatá atmosféra a že s tím máme počítat. Nebo nám řeknou tydle pacienti jsou noví, ti nemůžou na sluníčko. Takže když chceme jít třeba ven dělat dramaterapii tak nemůžeme protože někteří pacienti kvůli medikaci nemůžou na sluníčko.

TA: A pak už to teda začne?

DO: Pak jdeme do místnosti, posadíme se na židle a začneme. Nebo začíná teda hlavní terapeut.

TA: Super. Krásně to popisuješ.

DO: No protože to je věc kterou znám a o které jsem psala takže to mám hrozně v hlavě. Trošku tam to.

TA: A když skončí dramaterapie?

DO: Když skončí tak to končí tím že se s nimi rozloučíme, odcházíme do sesterny, čekáme na lékaře který nám potom otevírá hlavní vchod a někdy se lékaři ptají jestli se stalo něco významného tak většinou ne. Nestalo se nám nikdy že by se něco stalo. A rozloučíme se s personálem, jdeme ven a máme takový rituál, že když procházíme tím náměstíčkem, které tam je, tak spolu moc nemluvíme a nebo mluvíme ale jen o takových obecných věcech mezi sebou . A pak až za těma vratama za tím náměstíčkem se rituálně od toho očistíme a začneme mluvit o těch pacientech.

TA: Jak se od toho rituálně očistíte?

DO: Jakože až za těma vratama si řekneme tak uf už nás nikdo nemůže slyšet, nejsme v tom prostředí, teďka můžeme rozebírat dramaterapii. Takže potom za těma vratama rozebíráme pacienty a tak. Tam je totiž nebezpečí že má někdo otevřená okna a že by nás slyšel. No a tam potom nadáváme na ty pacienty třeba *smích* protože jsou třeba hrozní ten den takže si tak jako ponadáváme, řekneme si navzájem jestli to bylo vpohodě nebylo, jestli... no. Co bychom doplnili dopříště, kdy se třeba příště sejdeme a tak. A pak se rozejdeme každý svou cestou s tím že po dramaterapii jsme spolu třeba 20 minut jakože ne moc dlouho. Ale, snažíme se jednou za měsíc potkat v hospodě a strávit spolu třeba hodinu a půl s tím že se bavíme o té dramaterapii co bychom tam mohli zlepšit a řešíme jakoby tu dramaterapii i jinde.

TA: Co tam řešíte všechno?

DO: Řešíme tam naše životy samozřejmě že ze zeptáme nejdřív jak se máš co děláš a ta dále co je nového. Až si řekneme jak se máme tak naplánujeme detoxy, to znamená že naplánujeme kdo bude terapeut kdo koterapeut, jakej čtvrtek. To naplánujeme na celý měsíc abychom dopředu vlastně věděli kdo kdy jde. Potom si řekneme něco o pacientech kdo nás třeba zaujal kdo nás nezaujal, kdo se choval hrozně a tak nějak řešíme ty pacienty. pak někdy řešíme interakce mezi pacientama jak třeba na nás působili, jak mezi sebou navzájem reagovali a pak řešíme i nějaké třeba krizové situace které se nám staly na tom detoxu. A pak řešíme i technické věci to znamená že my jsme jim dali na nástěnku totiž náš email kam nám třeba můžou psát tak řešíme technickou věc jestli třeba ten email funguje, jestli ho někdo navštěvuje. No, jo. Všechno.

TA: Dobrý.

DO: No, s tím že bychom hrozně chtěli se třeba sejít se známou, která je náš jako supervizor, ale my jsme se s ní potkali naposledy asi před rokem. Nebo před půl rokem. Bychom chtěli navázat asi nějaký užší kontakt ale nikdy se k tomu nedostaneme. Že máme takovou intervenci mezi sebou a vlastně tu známou máme pořád v plánu ale ještě jsme se jí neozvali.

TA: Intervenci mezi sebou jako nějakou intervizi?

DO: Jo intervizi ne intervenci.

TA: Ta intervize to je vlastně ta schůzka jednou měsíčně chápu to dobře?

DO: Jo, v té hospodě.

TA: Dobře.

DO: No máme takovou kratičkou intervizi hnedka po té dramaterapii a pak v té hospodě.

TA: Ještě něco tě napadá?

DO: Jo! Ještě jsem zapomněla říct že po každé dramaterapii ten, kdo byl koterapeut tak píše zprávu hlavní sestře. Píše jaké techniky se používaly, kdo byl přítomen, a pak každý pacient jak se při dramaterapii zachoval, jestli se zapojoval, o čem třeba přemýšlel. Takže ještě podáváme zpětnou vazbu z dramaterapie. To jsem zapomněla. To je asi všechno.

TA: Jsou třeba nějaké procesy ještě které by tě napadly, které tam jsou důležité?

DO: Mimo tu dramku?

TA: Ano. a souvisí to s ní.

DO: Já si myslím že by, že je hrozně důležité se vzdělávat v té oblasti, jako myslím závislosti, že někdy v závalu práce, nebo školy, tak vlastně třeba úplně nezkoumáme ty závislosti. Že trochu víme co od těch lidí očekávat ale třeba sestra když nám píše tu zprávu tak ona tam třeba píše jaké medikace ti pacienti používají a pro nás to je uplně neznámy pojem a různě tam píše pro nás neznámé pojmy nebo nějaké psychiatrické diagnózy a tak třeba uplně nevíme co to vlastně obnáší tak si myslím že je důležité se v tom vzdělávat abychom byli víc připraveni i na ty pacienty, což jsme si už mnohokrát shodli že by bylo jako fajn ale záleží na každém individuálně jak se k tomu postaví. Společně jsme to zatím nijak neřešili. Pak si myslím že je důležité i pro nás že se vůbec potkáváme a že vůbec rozebíráme to co se tam děje protože cítím jakože to je pro nás všechny důležité, aby se tam pacienti cítili dobře aby ten program pro ně byl kvalitní abychom to dělali, aby to prostě mělo nějaký užitek. I pro ty pacienty i pro nás. A ještě si myslím že je super že tam vůbec chodíme z důvodu že tím že to studujeme nebo máme to vystudované tak ne třeba každý pracuje v té specce. Třeba já konkrétně dělám ve školce a pro mě je hrozně fajn když můžu chodit na detox a udržovat se v tom co jsem vystudovala v té dramce. A určitě je super i to že se tam naučíme jak pracovat s dospělými lidmi protože vlastně ty tam sedíš před tebou je třeba patnáct těch pacientů a ty musíš umět před nima se zapojit, řešit nějaké krizové situace když se nechtějí třeba všichni zapojovat, když třeba někdo na sebe nevím tam po sobě štěkají nebo jsou na sebe nepříjemní a tak tak myslím že je to taky dobrý osobní růst, že tě to vlastně nutí pořád být v nějaké interakci s těma pacientama. Nevím jestli ti správně odpovídám na tvé dotazy.

TA: Asi ano.

DO: Když tak se ptej víc.

TA: Já se zeptám, jestli je něco, co tě v těch procesech a částech které nejsou přímo daná intervence v těch ostatních, jestli tě tam něco omezuje, brzdí, nebo znesnadňuje tu práci.

DO: Často je to komunikace s vedením té nemocnice protože někdy oni mají v rozvrhu třeba napsáno že ta dramaterapie je až od půl páté ale my tam chodíme už na čtvrt. Takže to je taková komplikace že pacienti tam mají návštěvy a čekají že přijdeme až o půl, takže kvůli nám ty návštěvy musejí jako vyhnat. To se nám párkrát stalo. Nebo naopak v té komunikaci že s námi třeba nepočítali a my jsme přišli, takže lékaři řekli že dramaterapie bude protože jsme přišli takže všechny návštěvy pryč tak potom byli třeba někteří pacienti

naštvaní. Tak to v tom procesu v té komunikaci která se děje mimo tu dramaterapii to vidím jako omezení.*ticho* Možná je trošku...no to těžko říct jestli to jako... no jak jsi to pojmenoval? Jsi říkal omezení nebo?

TA: omezuje brzdí nebo znesnadňuje.

DO: Co znesnadňuje aha. *ticho* Určitě někdy je to jako hodně práce, že třeba jseš v práci celý týden od rána do večera a teď vůbec nemáš chuť na tu dramaterapii jít že bys tam třeba nejraději nešel takže i nějaká moje vlastní pohoda, nebo naopak když ta pohoda není tak to často. Takže ty jiné povinnosti které mám, když ty povinnosti jsou náročné. hm... Pak ještě teď mě napadla jedna věc. Tím že já třeba v té specce nepracuje a tu dramku mám jenom na detoxu a ani už nechodím do školy tak už si ani nepamatuju přesně ty techniky které jsme třeba dělali. Že mi to znesnadňuje v tom smyslu, že když jsme třeba ještě studovali a šli jsme na detox a zjistili jsme že techniku kterou máme připravenou nemůžeme použít protože je tam nějaká složitá situace, tak jsme hned věděli: tak dáme tohle dáme tohle dáme tohle. Ale teď jsme si s kolegyní uvědomili že jsme přišli třeba na detox, zjistili že musíme uplně překopat program který jsme měli připravený a najednou jsme nevěděli jakoby co s nimi udělat. Takže možná i to že už nedělám školu tak je to takové těžší že nejsem flexibilní v tom programu v tom vymýšlení. To je asi všechno. Zatím proto máme nadšení takže je to v pohodě, takže mi tolik nevadí že za to nedostávám peníze ale věřím že třeba časem, že ty finance může být taky co mi to omezuje nebo znesnadňuje. Teď už ale vymýšlím jako to...

TA: Tak ty už tak jako začínáš přesunovat do té oblasti poslední a kterou se stejně budu ptát, a já teďka chci opak toho co jsem se ptal teď. Co jsou plusy, co ti to usnadňuje.

DO: Aha

TA: Co vnímáš jako funkční a dobré.

DO: Já už jsem možná teďka pochopila ten tvůj pojem mimointervenční systémy.

TA: Fakt?

DO: Jako jestli to správně chápu. Takže ty plusy jo? Určitě je plus ta komunikace mezi náma v týmu že jsme všichni hned na internetu a že si flexibilně odpovídáme to je plus. Velký plus to už jsem tam myslím někde říkala bylo to že tě to nějak vlastně realizuje nebo vyvíjí tě osobnostně, protože si musíš připravit nějaký program, musíš umět jednat s lidmi. Takže i když se mi tam mnohdy nechce tak jsem ráda že tam chodím protože mě to třeba udržuje v nějaké... jakože se nutím do něčeho abych něco dělala abych se nějak realizovala. Jo. Že to není jakože mám práci a jsem vpohodě a klidu ale že se nutím do něčeho co je mi třeba trošku i nepříjemné. Pak teda ten další plus že mě to nějak udržuje v té dramaterapii, kterou jsem studovala a která mě bavila, tak jsem ráda že v tom můžu ještě pokračovat. Potom určitě zkušenost je velký plus protože dělám ve školce takže najednou je to uplně jiná cílová skupina takže vůbec zkušenost s lidma se závislostí. Pak je vlastně plus trošku i ta komunikace ve smyslu že nám ta sestra posílá ty informace o pacientech. Že se nám snaží vycházet v tomto vstříc. Pak je samozřejmě velký plus že máme v týmu lidi kteří tu dramaterapii mají nebo studují a mají vystudovanou že jsou ze stejné školy a navzájem se známe. velký plus je i ta známá, že můžeme jít vlastně kdykoliv na supervizi kdybychom potřebovali. Myslím si že i plusem jsou ty zpětné vazby, zprávy které píšeme těm sestrám. Nebo té sestře ale je škoda že se k tomu třeba nevracíme. Že ji napíšeme, ale že pak zpětně se k tomu třeba nevracíme. Že když chceme třeba ten program zopakovat, tak se nepodíváme zpátky do zprávy jak na to kdo třeba reagoval a tak.

TA: Nahráváš mi tím do poslední otázky. Protože se tě chci zeptat, co bys potřebovala k tomu aby se ti pracovalo lépe.

DO: Tak určitě...*ticho* hmmm. já tam mám v hlavě jako víc myšlenek a potřebuju si je jenom roztřídit jakože těch věcí je víc. *ticho* Jako úplně nejlepší by bylo kdybych mohla docházet na nějaké kurzy dramaterapie a udržovat se v té dramce. Jakože na sobě zakoušet nové techniky, chodit na přednášky jak pracovat s lidma se závislosti a fakt jako nějaké to vzdělávání to by bylo super, protože jsme teďka třeba řešili že opakujeme ty stejné techniky a že vlastně minimálně rok jedeme ty samé a že často jsme nedali, nebo že jsme dlouho nedali nějakou novou a vlastně už je to takové monotónní trošku. Ale zase je to dané tím že máme hodně práce, nebo byly ty státnice a tak dále takže jsme neměli kapacitu vymýšlet nebo hledat nějaké nové techniky takže určitě nějaké to vzdělávání v tomhle nebo nějaké sebezkušenostní ty kurzy. Nemyslím přímo výcvik ale něco takového. Potom kdybychom společně měli třeba víc času a mohli se vracet více k tě zprávám a více se nad tím zamýšlet třeba. Že myslím že kdybychom si dali po té dramaterapii že bychom věděli všichni tři že když půjdeme na dramaterapii tak po dramaterapii spolu budem ještě hodinu abychom třeba tu zprávu napsali společně, to by bylo úplně něco jiného, protože bychom oba spojili ty svoje podněty dohromady a věřím že bychom se nad tím i společně více zamýšleli což by bylo moc fajn. Což se ne často úplně... nebo my už to vlastně vůbec neděláme, jednu dobu jsme to dělali a teď už vůbec tak to by bylo určitě super. A ještě by bylo fajn kdyby třeba s náma víc ten personál komunikoval víc ve smyslu o těch pacientech že my vlastně od personálu nemáme žádnou zpětnou vazbu. Jestli třeba jsou nadšení z té dramaterapie nebo jestli je to k ničemu a tak. Že tu zpětnou vazbu máme vlastně jen díky výzkumu který jsme tam s pacienty realizovali takže jinak nemáme vlastně ani žádnou zpětnou vazbu. A ještě by bylo lepší samozřejmě kdyby nás zato třeba platili, tak to určitě, to by taky bylo lepší. Což teďka ještě, tím že jsme ve škole ta dostáváme z tý igy nějaké peníze ale pak to asi úplně nebude. a to je asi všechno.

TA: Tak jsme na konci a ty už jsi na to co se chci zeptat vpodstatě odpovídala trochu mi ta otázka ujela trochu rychleji než jsem ji chtěl dát ale chtěla bys nakonec zdůraznit nějakou oblast o kterých jsme se tady bavili? Zdůraznit ve smyslu co je pro tebe důležité.

DO: Jo třeba co jsem si uvědomila během rozhovoru?

TA: klidně

DO: Třeba teď během rozhovoru ja jsme si povídali jsem zjistila že by bylo hrozně fajn kdybychom se potom detoxu, vždy po dramaterapii měli čas v té dvojici si jako sednout a rozebrat to v tu chvíli kdy jsme skončili. že jsme to tak udělali jednou před X lety a bylo to hrozně fajn a teď už to vůbec neděláme a asi nás to ani nenapadlo. Vlastně na základě tohodle rozhovoru jsem si uvědomila že bych jim to asi navrhla, že bychom tu zprávu mohli psát společně a víc se na tom podílet. Že věřím že by nám to jako víc pomohlo. A už nevím na co ses ptal.

TA: To je vše, to je ono.

DO: Jo? Tak fajn.

rozhovor č. 5

TA: Chtěl bych tě ujistit o tvé anonymitě, v přepisech rozhovoru nebudou uváděna žádná konkrétní jména lidí. Rád bych tě požádal o souhlasil k participaci na výzkumu a o souhlas rozhovor nahrávat.

DO: Ano, souhlasím.

TA: Děkuji. Kde děláš dramaterapii?

DO: V nemocnici.

TA: Kolik je vás v týmu?

DO: Tři.

TA: Přijdu rovnou na velkou otázku. Zkusila bys mi prosím popsat, co všechno se děje v oblasti která přímo nespadá do samotné intervence s klienty. mohla bys mi prosím popsat ty oblasti nebo procesy které tam jsou? Nebo také říkám části jaké tam jsou.

DO: Tak ty myslíš práci týmu třeba?

TA: I to bude naším tématem já možná začnu přímou otázkou která tě na to postupně navede. V momentě, v den vaši dramaterapie. Co se děje, od doby kdy se sejdete s kolegou až po ten moment kdy začne dramaterapie.

DO: Tak to vlastně neprobíhá v jeden den ale probíhá to vždy v takových intervalech, jednou za měsíc máme střetnutí týmu takovou jako intervizi my tři. S tím že vlastně na dramaterapii docházejí dva, jeden má jako volno. A vždycky se dohodneme podle diáře kdo kdy půjde a kdo bude terapeut a kdo koterapeut. Takže v ten den, v den D už vlastně každý z nás ví jaká bude jeho úloha a stává se že občas to ještě konzultujeme přes nějaké zprávy, přes messenger, ale většinou ne. Většinou jsme tak zesynchronizovaní, že já už jakoby vím že budu koterapeut, tak ani nepotřebuji ráno ale budu před tím vědět co ten člověk chystá. Protože my to máme vlastně tak, že já mám třeba... snažíme se udržovat takový koloběh. Já mám třeba volno, na další týden jdu jako koterapeut, seznámím se s těmi klienty kteří tam jsou a je pravděpodobné že tam budou i ten další týden, takže já jsem jakoby vlastně koterapeut, oťukám si je a na ten příští týden jsem vlastně terapeut. Takže zhruba už vím jaká je to skupina, jak jsme na sebe naladění a vím co si můžu dovolit, co si můžu pro ně nachystat a vlastně můj koterapeut bude ten, který měl "volno" týden před tím. Takže on pojede vlastně jakoby nový, jen se tak rozhlíží a bude mi nápomocný. Takže přijdem už většinou nachystaní, střetneme se před tím takových nějakých 15 minut a jako prohodíme mezi sebou co se bude dít, většinou terapeut obeznámí koterapeuta co se bude dít případně ho poprosí o nějakou pomoc. Většinou je to že chce od něj pomoc když zvolíme nějakou náročnou techniku tak chceme od toho druhého aby byl jako teď nevím jak se to přesně říká, volavka. Když máme například techniku "jsem jediný kdo". A máš strach že nikdo do toho nebude chtít jít první tak jsme dohodnuti s tím koterapeutem že on prostě půjde první aby probořil ty ledy, překročil ten stud a potom ostatní už do toho jdou, to máme jakoby ošéfované. A třeba když máme třeba nějaké díla a něco vyrábíme...

TA: a kdy si to řeknete tady to?

DO: Před tím cestou. My se jakoby střetneme před zařízením a tou cestou se o tom bavíme, jako koterapeut se nemusí zapojovat do technik, když třeba vyrábíme knihu ale někdy terapeut toho koterapeuta požádá aby se zapojoval když je to nějaká náročnější technika a terapeut si jakoby myslí že by tam byl... že je tam ta možnost že se nikdo nebude chtít prezentovat veřejně. Takže máme vyzkoušené že když koterapeut si vytvoří nějaký ten příběh nebo něco co se vytváří tak už potom to jde lehčeji když je ten první. Trochu to tak jakoby vzbuzuje tu důvěru že se tam otvírá někdo z těch terapeutů. Což je jakoby důležité, protože to je skupina kde si tu důvěru potřebuješ vybudovat okamžitě protože některé vidíš třeba jen jednou, Takže tak.

TA: Co se děje ještě před tím? To je všechno že si jen řeknete co bude následovat a řeknete si nějaké ty role a kdo co bude dělat?

DO: Ještě se děje to že vlastně dostáváme nepravidelně ale tak většinou dostáváme informace o pacientech na mail. Ale dostáváme to někdy jakože fakt ten den třeba ve tři. Takže se stane že já jedu busem z práce tak si to vytisknu v práci a pročtu si to cestou v buse ale jsou to takové třeba na dvě A4 že...fakt se potřebuješ soustředit jméno, představit si toho člověka, takže to je jakoby hodně náročné se soustředit v tom buse za těch deset minut když tam jsou lidi a čumí na tebe a člověk si tam čte nějaké citlivé info, tak ještě jakoby probíráme to jaká bude skupina. A může se vlastně i stát že změníme ten příběh. To se jakoby stává hodně často protože terapeut má něco nachystané protože ví zhruba kdo tam bude ale potom zjistí že tam jsou třeba tři lidi kteří jsou tam dva dny a ta skupina se změní protože si přečteš že jsou tam lidi úplně z jiné sféry s jinou závislostí a že ti to tu skupinu rozhodí. Takže vlastně týden před tím když se loučíš s těmi odcházejícími tak víš kdo odejde a kdo zůstane. Takže tak trochu počítáš s těmi co zůstanou ale nevíš jací přijdou noví. A mlže se stát že ti noví budou úplně jako nějací... můžu být i vulgární?

TA: Ano.

DO: Máme prostě i nějaké sráče kteří tam rozmrdají celou skupinu. Takže i to se stává že dochází ke změně plánu. To se stává. A ještě se stává to že my to vlastně dostáváme od staniční sestry a že každý kolektiv je jedna velká drbárna tak ještě dostáváme názory od personálu od zdravotních sester. Takové informace velmi velmi aktuální jakože "teďka byli na cígu tam se pohádali" jakože v tom smyslu jakože úplně nejaktuálnější info. Takže to se taky může změnit plány na poslední chvíli. No. A to je asi všechno.

TA: Bavíte se tam ještě ani o něčem jiném nebo jsou tam nějaké pocity předtím?

DO: Jsou tam někdy jako naše subjektivní pocity a my máme jako tu možnost všichni že když je někdo terapeut tak může tomu druhému říct že fakt se nemá dobře, fakt to nedává a aby to vzal ten druhý máme takovou dohodu už od začátku mezi sebou. Že jsem byl naplánovaný jako terapeut a necítím se dobře tak si to prostě vyměníme a terapeut bude koterapeut. Ale mě se to ještě nestalo protože když jsem byla jako... prostě jsem tam nemohla jít z nějakého důvodu, tak jsem to raději tak jsem raději zrušila celý detox. Jsem byla před tím jako na nějaké strašné kalbě že? Já jsem byla fakt ráda že jsem to vydržela v práci, jako jednou se to stalo, že jsem vydržela v práci a že tam už nemůžu jít tak jsme to raději zrušili. Ale je tam jako ta možnost se jako dohodnout. Ale já to nevyužívám

raději to celé zruším. Protože sedět tam a čučet jako koterapeut... takže tak. Takže to je vlastně všechno co se děje před tím. A samozřejmě že si ještě povíme něco jako jak se máme a tak, tak na odlehčení situace. My to máme tak jako máme tam rituál že venku před bránou se bavíme o tom jak se máme a když už zazvoníme a řeknem "dobrý den dramaterapie" projdem bránou a už se bavíme o tom co se bude dít.

TA: Dobře, co potom co dramaterapie skončí jak to vypadá potom.

DO: Potom jdeme ven, zase je to jako monet že se o tom nechceme bavit v tom areálu ale až mimo areál. Takže když jsme ještě v areálu jsou to takové trapné "dneska je zima" protože ještě máme takový pocit že jsme v tom že oni ještě čumí z toho okna na nás no a je to "co máš dneska v plánu? no nic. a ty? no nic." a když až projdeme přes tu bránu zase tak začne "kuuuurva" že to z nás prostě opadne a jdou tam ty emoce. A reflektujeme to mezi sebou. Dáváme si zpětnou vazbu no. Jako je tam samozřejmě nějaká kritika že když někdo na něco zapomene tak si to připomínáme protože to máme jako fakt precizně nastrukturované momentálně ten tým který tam je. Jakoby každá jedna věc která se tam děje tak má nějaký důvod. Třeba se nám tam stalo a i ty jsi zažil že telefóny byly jako že důležité telefonáty si mohli zvednout.

TA: Ano

DO: No. a tak jsme to měli dlouhé roky, jedna paní si pak šla zvednout telefonát a dostala za to nějaký postih, nějaký zápis, protože tam byla sestřička která vyhodnotila že to nebyl důležitý telefonát ale že to byla blbost, že odešla z terapie, takže jsme si to pravidlo museli přizpůsobit. Takže jako každé pravidlo je tam pevně dané. A občas když se na něco zapomene tak se mlže stát že někomu ten telefón fakt zazvoní a ten člověk neví co má dělat. Takže si to vždycky tak jako připomeneme potom. Jako když se dá tak to ten koterapeut připomene už v té terapii ale někdy takové blbosti necháme na potom a pak si dáme zpětnou vazbu. A jako taková klasika. Zhodnotíme si to, co mohlo být lepší co bylo na hovno.

TA: Jako vy nebo techniky nebo co?

DO: Jako by celkově. Jako dáme si sami sobě osobnostem zpětnou vazbu ale ono to nějak jako nemá nějakou přesnou strukturu že třeba teď si zhodnotíme sebe, techniky, pacienty. Tak to není prostě. Možná by to bylo fajn ale nemáme to tak rozdělené. Někdy je to tak že musíme jít ještě pokračovat někde na pivo že máme potřebu to sdílet a někdy je to takové že stačí že to za tři minuty zfoukneme a každý jde svou cestou úplně vpohodě. To je individuální. A ještě se potom děje to že se píše závěrečná zprává. Tu píše vždycky koterapeut ať má nějakou práci. Když už tam jako sedí a čumí, tak on to pozoruje a hodně krát se stane že koterapeut si všimne něco co si nevšimne terapeut. To je hodně zajímavé. Jakože třeba "všimla sis těch škaredých pohledů mezi nimi" "ne" jakože ten koterapeut tam je velice dobrý článek. To ej jako takový postřeh. Dobre.

TA: Tak jaké části tě napadají dál? teď jsme měli těsně před, těsně po.

DO: těsně před, těsně po. A ještě myslíš třeba v průběhu? na to narážíš?

TA: Ne v průběhu ne. Spíš mimo. Říkala jsi že přicházejí ty emaily že to někdo čte.

DO: Ano čteme to my. Posílají to nám třem, vždycky to pošle i tomu co tam není ale..

TA: co třeba v rámci týmu setkáváte se ještě někde jinde?

DO: No setkáváme se právě jakoby jednou za měsíc kde si dáme nějaké zpětné vazby za poslední měsíc a plánujeme si budoucnost co bude, jaké techniky případně použijeme a tak. Jakože když chceme přijít s něčím novým a někdo má něco nového tak se o tom bavíme nebo si povíme tenhle měsíc je na prd, jeden má státnice, druhý třeba hodně krát nemůže, já půjdu někdy i sama tak jako ten měsíc bude ve znamení starých dobrých technik. Vždycky je to tak jednou za měsíc.

TA: Jo.

DO: No. No?

TA: Ještě něco nebo dobrý?

DO: měli jsme i snahu o supervize, protože se stala jakoby mi taková věc asi rok a půl zpátky. Takové věc s jedným pacientem jako hodně. Nevím jestli to mém tady popisovat?

TA: Můžeš jenom ve zkratce. Přibližně.

DO: On měl nějaké ručně vyrobené dárky pro dvě ženy které miluje a jeden dal mě a druhý svojí milované mamince.

TA: Ano.

DO: Nebavili jsme se už o tom někdy spolu?

TA: Nevim

DO: No a pro mě to bylo jakože co? Proč mi to dáváš jako? Týpek. No a já jsem se o tom bavila při pivě se svým známým psychoterapeutem jakože jestli se mu to někdy stalo. Jakože na jednu stranu to bylo od něj fajn a na druhé straně mi to nebylo příjemné protože toho chlapa nikdy nepotkám a vůbec jsem vlastně nevěděla jak se mám zachovat. Vůbec nevím co ode mě chtěl. On si mě prostě zavolal že mi chce něco dát. No tak jsem to řešila s tím známým a on byl úplně vpohodě, že jsi to přijala, nic po tobě nechtěl, on to tak cítil a ty to tak cítit nemusíš ale on nám tehdy doporučil že bychom si měli nechat od nich zaplatit supervizi. že když už tam chodíme vlastně jako zadarmo, tak mi známý doporučil že je máme jako požádat že když už nic tak bychom chtěli jednou za čas

supervizi aby ta terapie byla jako kvalitní. že oni mají určitě nějaké supervizory tak že my bychom si taky vzali nějakou supervizi... a to neklaplo.

TA: Proč ne?

DO: Oni tak nějak jako zamítli že prostě ne že to nejde že nejsme jako jejich zaměstnanci, takže to prostě nešlo. A měli jsme jako párkrát střetnutí se známou, která tam kdysi začínala s tou dramaterapií, no jako málo ještě v tomhle týmu který máme teď a to bylo jako... ona měla na to nějaký názor ale my jsme to viděli jinak v té situaci že ona se nám snažila jako pomoct a dala nám nějaké cenné rady ale... nebylo to až takové pro nás přínosné že bychom měli ti potřebu ji ještě někdy jí otravovat s nějakýma našima prostě... věcmi které tam řešíme. My si tak dokážeme mezi sebou posdílet že se tam nedějí až tak vážné věci které bychom potřebovali řešit s nějakým externistou. že si to dokážeme v rámci našeho týmu vykomunikovat.

TA: Tak jo.

DO: Jsi mě jako úplně zaujal co se tam ještě děje. *smích* jsem normálně zamyšlená.

TA: Dej mi jenom vědět jestli ještě přemýšlíš nad tím co by se tam ještě mohlo dít.

DO: Já si myslím že už se neděje nic.

TA: Nějaké já nevím jestli na úrovní osobní se tam něco děje?

DO: Na úrovní jako by jen mojí?

TA: v kontextu té dramaterapie no.

DO: Aha, no to určitě. Tak jasně. To je takový ten přirozený lidský faktor když máš na konci pozitivní zpětnou vazbu když ti třeba někdo i zatleská což se stane minimálně ale stane se tak samozřejmě člověk si poví že to má nějaký smysl že tam chodí a že když je to na hovno a všichni tě pošlou do prdele tak jako jsi z toho smutný ale myslím že to je přirozené. Jako jasně že to v tom člověku pracuje i u mých kolegů si myslím. Ale to jsou prostě věci jako, nenosím si to v sobě že bych z toho byla potom celý týden nasraná že mi to nevyšlo. Jako jsem z toho jako nešťastná, i když nešťastná je asi silné slovo ale, ale takový ten přirozený pocit z nějaké aktivity. Nejdu se z toho prostě posrat. No.

TA: tak jo. Přesunu se do druhé oblasti, ze tří které mám. Je něco co omezuje, brzdí nebo znesnadňuje tu tvoji práci tam?

DO: Omezuje. brzdí, znesnadňuje. Ano a to ti povím velmi přesně, je to otevřenost skupiny. To je vlastně to že nikdy nevím kdo tam bude i když se snažíme být velmi pružní a techniky přizpůsobovat i v té chvíli jako stane se že máme něco nachystané ale v té chvíli u úvodního člověka si terapeut úplně změní tu techniku. A ještě se snažíš jim tam něco přinést ale ti lidé, i ta návaznost že oni tam už potom prostě nebudou. že ty máš z toho nějaký ten dobrý pocit a to jsou prostě ty emoce: bylo to super. Ale ty nevíš jak to za ně zapůsobilo za ten týden. co si z toho oni odnesli. Víš že když vidíš celou tu supinu za celých těch čtrnáct dní tak by sis mohl dát nějakou zpětnou vazbu sám pro sebe. Ale tím že tam je prostě už úplně jiná skupina. Je to skupina 15 lidí odejdou 2 a přijdou 2 noví tak ta skupina je už úplně jiná. Takže tam je prostě ten limit že když se chceš pustit do nějaké náročnější terapeutické techniky tak je to dost jako obtížné. Takže hodně krát volíme tu pohodlnější cestu že volíme ty jednoduché techniky. že kdybychom měli skupinu jako vy, že tam máte ty lidi aspoň měsíc a je to uzavřená skupina,

TA: 3/6 měsíců.

DO: Počkej až?

TA: No.

DO: No takže to by byla jako úplná paráda ale...

TA: A je něco co tě omezuje brzdí nebo znesnadňuje vzhledem k těm částem které jsi popisovala v první části? těm mimointervenčním?

DO: že jako třeba ta spolupráce s tou nemocnicí je taková že... že se nám třeba neozvou někdy. Jako jsou to takové malichernosti že nám nepošle to info ale někdy to info je pro nás důležité, že je to to jediné od čeho se můžeme odpíchnout. Dost často se stane že nám to ta paní nepošle a my tam jdeme úplně jako

TA: na blind?

DO: jako s kůží na trh. že tam jdeš a nevíš co tě čeká. Což je jakože škoda protože my jsme lidí kteří tam ani chodit momentálně nemusí, že když jsem student a můžu tam vykonávat nějakou praxi, je mi to jedno jsem ráda že mě tam pustí, že mi otevřou dveře. Ale tím že oni už vědí že my jsme všichni jako vystudovaní, že tam nikdo z nás nemusí chodit, každý má svůj život a nechodíme tam z nějakého zištného důvodu a ona někdy, nebo někdo jiný nemá ani 10 minut aby nám napsal nějaké základní info tak jako to nás někdy mrzí. Ta spolupráce jakože... takový nevděk od nich. To to nás někdy mrzí. *ticho*

TA: Ještě něco co omezuje brzdí nebo znesnadňuje v kontextu mimointervenčních částí?

DO: Asi takové věci jako ten prostor se do to asi nevztahuje? Ten prostor ve kterém to probíhá to je...

TA: záleží jestli to vnímáš že by to mohlo být, že to není součástí té dramaterapie ale součást domluvení já nevim...

DO: No že ten prostor je tam jako malý a není tam jiná možnost jiného prostoru jako v létě je možnost jít ven ale v zimě, když je nás tam jako 15 a je to hlavně místnost kde oni tráví většinu dne co jsem tak pochopila. Mají tam všechny možné terapie a ještě i stravu. Tak jako nevím. Takže tohle ale nevím jestli to jako...je v tvém okruhu.

TA: Já ještě taky nevím, přijdu na to. Když jsme se teď bavili o tom co omezuje brzdí a znesnadňuje tak bych se tě teď chtěl zeptat a to je třetí část, na ten opak. Co je plusem, co usnadňuje tu práci.

DO: No to je přesně to že je to jakoby dvousečná zbraň. že vím že jakoby ta skupina tam je a když tam jsou lidi... my jím říkáme že sedí a čumí...takže víme že tam jsou jednou a příště už tam nemusí být. že ta skupina jakoby hodně hodně je nepovedená, špatně nám to dopadne, tak tam vždycky vidím tu vizi té budoucí lekce že to bude lepší. že zase jako třeba vy tam máte čtvrt půl roku tu skupinu. Vy to máte jiné protože ti lidi tam jsou asi protože chtějí. Kdežto u nás jsou někteří že se tam ocitnou ani neví proč. Takže u vás ta motivace je asi trochu jiná než u vás, u nás je to teda horší. Takže to to je jako ... ta otevřenost skupiny je dobrá v tom že dycky to může být lepší než to je. Jako půl roku pracovat s nějakou skupinou těch co sedí a čumí na hodiny nebo do blba a ne na tebe tak jako... to musí být teda sranda ale myslím že vy tam takové nemáte? Vy byste tam měli mít takové ty namotivované jakoby?

TA: No máme.

DO: Máte jo? I takové kteří ovlivní celou skupinu až tak?

TA: Ano. Skupinová dynamika je živoucí tvor a někdy stačí jeden.

DO: no jo no. Takže tak jakože to je to no že vždycky je tam naděje na lepší zítřek.

TA: A v kontextu těch procesů mimo intervenci? Já totiž nevím jestli tohle tam spadá ale na to přijdu později to budu analyzovat. V kontextu těch částí které jsi pojmenovala ....

DO: tak to může být že já budu mít lepší náladu, větší chuť tam jít někdy. Ne vždy tam jdu s chutí .Jdu tam jako že tam jdu ráda ale mám někdy prostě posraný den z něčeho jiného a fakt že se mi tam nechce a jde to vidět na celé té skupině. Takže tak. A možná teď jako přemýšlím jestlli tam jdu nějak jako rozdělit těch dvou. Asi ne. Jako mohla bych t říct že jsme v týmu tři a s jedním se mi spolupracuje líp než s tím druhým ale asi asi ... jako vím co od koho můžu očekávat od těch dvou.

TA: Tak to je plus?

DO: Ano že vlastně známe už svoje neverbální reakce že se dokážeme fakt jako domluvit že sedíme vedle sebe já se na jednoho z nich kouknu a už vím jaký mám dát pohled aby ten člověk pochopil že jsem v prdeli a potřebuji od něj pomoct. Ale to už máme jako naučené spolu že už jsme tam spolu dlouho. že jako může se stát že v týmu máš člověka se kterým si nesedneš a když jsi s ním v té dvojici tak se s ním necítíš tak dobře jako s tím dalším ale my to máme teď jako vyvážené. Nevím co ti řekli oni ale... a možná se k tomu ani nevyjadřovali.

TA: Jako už se mi objevilo, že někdo řekl: Mě se to nestalo, ale je možné že někdo si nesedne.

DO: ano ano ano. To je jakoby hodně blbé protože ten koterapeut jako je člověk na kterého... já si od začátku myslela když jsem tam začla chodit že koterapeut pohoda budu tam sedět a čumět ale já myslím že má koterapeut víc navnímanou tu skupinu než terapeut. že jako kolikrát se ti něco posere a člověk se musí jako spolehnout na toho koterapeuta a on musí zareagovat jako profík. Víš že se stane že někoho musí odvést. Mě se to už třeba stalo že jsem musela někoho odvést, že se tam něco rozesralo, někdo se rozbrečí, někdo se nasere jdou se tam pobít, tak ten koterapeut musí toho člověka odvést a musí vědět jak s ním dál pracovat tam jako vzadu. Takže jako toto vlastně funguje u nás. A tak už jsme jako zvyklí na sebe už. No?

TA: Co bys potřebovala k tomu aby se ti pracovalo lépe? Al ne v kontextu intervence ale zase mimo.

DO: *smích* Abych za to dostávala plat.

TA: Jo?

DO: Ano protože když jsem tam chodila jako student tak to byla pro mě strašná možnost, učím se něco nové protože nevím kde budu v budoucnosti pracovat takže jsou to pro mě zkušenosti nedocenitelné ale teď když už jsem jakoby člověk zaměstnaný, mohla bych prostě každý čtvrtek domů, vyložit si nohy, nebo jít prostě na bazén anebo někde dělat nějakou věc co mám ráda ja nevím. Ale já tam prostě jdu, jako jsem ti řekla před tím že tam někdy necítím ani tu vděčnost, jako od těch zaměstnanců kteří jsou tam s náma ti bratři a sestry tak od těch ano ti jsou jako u nich to je vidět ale od těch vyšších ten primář a ta paní staniční od nich tam vděčnost moc nechodí takže toto buď jako... Aspoň tu vděčnost od nich. Skrz to že nám třeba budou posílat ty pravidelné info anebo jako nějaký formát nevím co bych od nich chtěla. Anebo to že by nás tam prostě zaměstnali ale to je jakoby velká utopie. Ale tak jako prostě si....

TA: otázka zněla jasně *smích*

DO: Finanční motivace v životě úplně... no takže tak. Tak to je asi všechno.

TA: Klidně si vzpomeň na tu první část co jsi mi pojmenovala co se děje mimo intervenci a jestli tam bys potřebovala něco aby se ti pracovalo lépe.

DO: No potřebovala bych určitě toho supervizora. Potřebovala bych supervizora. Ikdyž co já vím jako v práci teď máme supervizora a až tak odtamtud nechodím taková naplněná ale možná ta supervize by byla fajn. Jako když je momentálně ta supervize taková moderní a proslavená tak to asi má nějaký důvod že? Takže možná by to bylo v téhle naší skupině dobré. Takže ten supervizor. Možná ten lepší prostor kdybychom tam měli a možná i materiál. Jako ona je to taková blbost ale už jen když si potřebuju něco vytisknout a vždycky si řeknu že si to vytisknu v práci a může se prostě stát že si to zapomenu vytisknout a stane se mi to už se mi to stalo. Tak tam musím od nich někoho otravovat. "Můžu si to vytisknout?" "ježišmaria a to máte jako kolik papíru tak deset?" "No jako tolik kolik máte pacientů" čtrnáct no ježišmarja jako vidím tam tu ochotu že potřebuju něco vytisknout. Ježišmarja pardon že jsem sem vůbec přišla. Takže to je prostě blbost ale potřebuješ třeba nějaké obyčejné tušky, pastelky, fixy a takové kraviny které používáš. Jako nepotřebuju dixit karty nebo nějaké taroty aby měli ale takové obyčejné věci prostě. Ten materiál klasicky kdyby tam měli. No. Ještě jsem si vzpomněla teď úplně asi k té první oblasti co se děje potom.

TA: Aha

DO: Tak vlastně potom se může stát to že vlastně v závěrečné reflexi my jim nabídneme že se nám můžou ozvat na náš společný email, na náš detoxácký mail a když by měli jako skupina nějakou potřebu něco řešit, ne konkrétní techniku ale jako typ techniky, co by chtěli řešit. Nebo to může být jako krizovka , třeba jako to se stalo, ten stůl se pohádal chtěli bychom to rozebrat a nebo chtěli bychom být venku a třeba si něco kreslit. Tak jako je ta možnost že nám to napíšou mailem. Ten mail funguje asi rok a za ten rok přišel asi jen jeden email. Jen jedna poptávka. Ale jako vždycky je tam ta možnost e nám to můžou napsat.

TA: A co to znamená že přišel nám jeden email?

DO: *smích*

TA: vztahuje se k tomu nějaký tvůj pocit?

DO: že to mají úplně v řiti prostě. *smích* ... no ale je tam jako by ta možnost s nimi spolupracovat. Protože když jsem ti říkala jak si všechno chystáme dopředu tak nám to přišlo jako dobrá možnost vytvořit ten email. Tento email ještě jakoby fungoval už strašně dávno, ještě když tam pracovala známá co tam s tím začínala ale ta nám to nedoporučovala protože ona,,, protože když tě tam někdo začne třeba obtěžovat a bude s tebou chtít řešit jako nějaké věci které nejsou v naší kompetenci... jakože vzbudíš v něm důvěru a on t prostě napíše že chce vyřešit nějaký osobní problém na terapeutické úrovní a ty prostě nejsi kompetentní to řešit. Takže nám to nedoporučovala ale nestalo se nám to přišel nám jediný email. Ale *smích*

TA: Hele a kdyby přicházely, pracovalo by se ti lépe?

DO: No určitě. Určitě. Jako myslím že jsme na to už dostatečně pružní dostatečně už jako máme za sebou toho hodně i těch technik a hodně jsme si zažili i různé skupiny, že bychom tomu dokázaly čelit, že by se nestalo jako "ježišmarja oni chcou tohle po nás tak to raději zrušme" jako to by se nestalo, my bychom se s tím poprali určitě.

TA: Poprali to znamená jako negativě že by to byla zátěž anebo

DO: ne ne ne. že by to byla celkem jako asi výzva. A to že by se to třeba nepovedlo no tak nic protože se to třeba nepovede pravidelně. Nechci říkat že pravidelně ale jako stane se že čekáš nějaké wau a vlastně jako nic nepřijde že se prostě...*ticho* takže tak.

TA: Tak jo jsme na konci rozhovoru a já se zeptám poslední otázku, Chtěla bys teď nakonec, zdůraznit nějakou oblast o které jsme se bavili v celém rozhovoru? Co ti teď přišlo na mysl když jsem řekl zdůraznit nějakou oblast?

DO: Asi ta spolupráce s týmem.je důležitá. Když se nebavíme o samotných pacientech tak je důležitá ta spolupráce v týmu.

TA: V jakém smyslu?

DO: Asi se umět...asi se umět podpořit v těch chvílích a v těch nesnázích. Asi to je u nás důležité. Jako nikdy nevíš co se ti tam může posrat. Někdy ten koterapeut tam fakt jen sedí a čumí jo ale někdy ho tam potřebuješ jako velkou podporu. Tak jako toto aby tam fungovalo. Aspoň v naší skupině. Spolupráce s tím zařízením je jako důležitá oblast která by se neměla podceňovat z jejich strany. Na to by si jako mohl apelovat jako kdyby si někdo četl tvou diplomku. *smích* Jako měli by si vážit takových dobrovolníků. No. A to je asi... tak jako se supervizemi tak jako až takovou zkušenost nemám tak jako nevím jak fungujou jestli by to bylo pro nás jako... že bychom jako terapeuti porostli kdyby přišel supervizor a pobavil se s náma... nevim jako zajímalo by mě to. }

rozhovor č. 6

TA: Rád bych tě ujistil o tvé anonymitě, v přepisech rozhovorů nebudou uváděn žádná jména lidí. Rád bych tě požádal o souhlas k participaci na výzkumu a o soulas rozhovor nahrávat.

DO: Ano souhlasím.

TA: Kde děláš dramaterapii?

DO: Na dětské psychiatrické léčebně.

TA: kolik vás je v týmu asi?

DO: šest sedm.

TA: Tak bych se tě rád zeptal. Zkusil bys mi prosím popsat nebo nazvat co všechno se děje mezi jednotlivými lekcemi, to znamená všechny ostatní části, kromě samotné intervence s klienty.

DO: Jo tak my to teď máme asi dva měsíce trochu pozměněné. V podstatě... samozřejmě se domlouváme kdo pojede, předem. S tím že máme vždycky tam musí být alespoň dva. A teďka nejpozději dva dny před lekcí musíme posílat návrh lekce psychologovi, našemu koordinátorovi, který vlastně vybírá i účastníky a ten na to vždycky pošle nějakou zpětnou vazbu no a děláme lekce.

TA: A jakým způsobem se na to domlouváte v týmu kdo pojede a tak?

DO: Většinou na facebooku s tím že se většinou střídáme, že vždycky to vychází na nějaké období kdy prostě někdo nemůže protože má státnice a tak dále a no a pak záleží na pojetí. Někteří mají takovou tendenci se střídat aby si to prostě všichni užili a pak občas se tam objevuje taková tendence že alespoň jeden ať tam pokračuje a navazuje. A já si to vždycky dělám jako úsek že tam vždycky chodím 2-3 měsíce a pak dva tři měsíce pauzu. Mě to tak vyhovuje osobně víc. Takže tak nějak.

TA: Takže to je domlouvání na tom kdo pojede. Jakou část bys tam ještě zařadil co tam probíhá ale co nepatří do samotné intervence s klienty?

DO: Tak my jsme domluveni že jeden člověk vymýšlí program

TA: Jeden z těch co jede?

DO: Ano. Většinou to pak pošle tomu druhému, hodí se nějaké nápady pak se to ještě po cestě dolaďuje, domýšlí se a... no a většinou to pak máme přímo v té lekci že jeden je víc takový zúčastněný pozorovatel a druhý drží tu lekci.

TA: Něco jako terapeut a koterapeut?

DO: no asi jo v podstatě. S tím že většinou ten pozorovatel pak píše zpětně pro nás záznam té lekce, co ta bylo, co ho zaujalo. Vlastně my tam teď píšeme třikrát. První je před lekcí kdy posíláme psychologovi a ten nám na to pošle zpětnou vazbu

TA: návrh?

DO: ano. Potom hned po lekci musíme napsat zápis který jde přímo do jejich papírů, kde prostě musíme vystihnout na co se zaměřovala lekce, nějaké hlavní body co se tam dělalo za aktivity a pak tam vždycky dáváme ještě poznámku pro psychologa kde popisujeme konkrétně jak se kteří klienti chovali. A to se musí ještě ten den takže to tam píšeme na koleni. A potom pár dnů vždycky ten pozorovatel napíše tu zprávu a to zas funguje jenom pro nás interně pro lektory, abychom věděli kdo tam je a jak to probíhalo, témata.

TA: Aha. Dobře popsal bys mi podrobně... ty ses trochu zmínil že si to jakoby ještě říkáte když tam jdete. Popsal bys mi podrobně ten proces kdy se sejdete až do té doby než začne ta intervence?

DO: Tak většinou to máme jako cestu tam, jezdíme buď vlakem nebo autem a většinou je to tak že jeden člověk to tak nějak nastíní o co by mělo jít, občas se pohádáme o to jaká tam bude warmupka, to tam jako probíhá. Minule jsme se pětadvacet minut hádali a k ničemu jsme se nedostali to byl fakt den blbec *smích*. No a potom tam prostě dojdem, uděláme lekci pak si něco málo řekneme dáme si nějakou zpětnou vazbu cestou zpátky a asi takto no.

TA: A o čem všem tam mluvíte když tam jedete?

DO: hm. Většinou si říkáme postřehy jaká byla předtím lekce pokud tam třeba ten člověk nebyl tak si tak nějak předáváme info ale je to taková věc že se tam často mění klientela takže to není zase tak směrodatné. Jako tak, upozorňujeme se na nějaká specifika klientů, kteří jakoby potřebují jiný způsob práce a tak dále. A když jedem zpátky tak si prostě jenom...to co nás tam zaujalo, co si myslíme že fungovalo nefungovalo. Asi takto no.

TA: A ještě o něčem se bavíte když jedete zpátky, po tom co skončí ta dramaterapie?

DO: O zpoustě věcech mimo tu lekci.

TA: No to mě taky zajímá.

DO: Já nevim třeba teď jsme se bavili o seriálech. Tohle tě fakt taky zajímá?

TA: Jo mě zajímá všechno.

DO: Aha. Já nevim. Prostě normální pokec.

TA: A jaké to je vlastně když se bavíte o něčem a najednou se bavíte o nějakých takových uplně jiných věcech?

DO: Ta takový relax potom, nebo i před tím. Že netrávíme všechen čas tím že bych řešili prostě to. Teď jsme s kolegou sdíleli recept co si vaříme takže taková...hm no tak no. Ja myslím že už si nic nepamatuju.

TA: Ještě nějaké pocity kromě relaxu tam bývají?

DO: Ee.

TA: tys říkal že před i po se bavíte o těch neformálních věcech?

DO: jojo rozhodně. Tak ono jde o to že už to prostě nemáme. Myslím že už nás to tolik nebaví abychom byli celou dobu v tom tématu a taky se od toho potřebujem odstřihnout a není to tak obsáhlé téma že by to stačilo na cesty a tak no.

TA: Málo kdo se baví jen o té práci a o té dramaterapii že jo.

DO: No to by bylo smutné *smích

TA: *smích* To by bylo.

DO: To jo. hm...*ticho*

TA: *ticho*

DO: Tak to jsme 45 minut stihli rychle.

TA: To jsem teď ztratil nit. Ne tak co ještě teda? je tam ještě něco co se týká té dramaterapie a neprobíhá to přímo na ni?

DO: My tam mám takový rituál že mluví ten kdo má kámen, nějaký předmět a většinou ho ztrácíme takže ho většinou hledáme tam v zahradě něco co použijeme nebo

TA: před tou dramaterapií?

DO: jo jo. Takže tak no. Nebo prostě co někdo má po kapsách a tak nějaký šperk nebo...to je teď náš takový rituál. *ticho* nevim no

TA: Klidně si vpohodě zapřemýšlej máme čas. To jsou ty věci na které já se zaměřuju a které v těch rozhovorech jsou nejcenější.

DO: Jo. Jako když jsme ještě jezdívali vlakem, teď už delší dobu jezdíme autem, tak jsme se většinou zpáteční cestou stavovali pro čokoládu.

TA: Takový rituál taky?

DO: Ano to jsme tam měli, protože naproti vlakáče je obchod takže to bylo vždycky hnedka. A hm..

TA: a pak jste ji jedli společně?

DO: jo. To jsme měli ale, no spíš dřív když tam chodila kolegyně, měla ráda oříškové čokolády. Pak ještě mě napadá že vždycky když vlezeme na tu psychiatrii tak tam máme vlastně kufr, plný věcí které můžeme použít jako papíry a bla bla bla. No a takže vlastně dojdem do té psychiatrie, vezmem si kufr, vezmem si sešit do kterého máme zapsat lekci a sestry nám nachystají klienty, s tím že občas když je tam psycholog tak ještě máme pětiminutovku před tím kdy nám třeba říká aktuální témata nebo ještě řešíme ten mail protože většinou nestíháme už odpovědět na tu reflexi. A potom jdeme do tělocvičny kde to máme, tu si musíme nachystat, to znamená že vyházeme takové skákací balony kterých je tam hromada, výhažem je na chodbu a rozložíme žíněnky po celé podlaze. No a když vlastně skončí lekce tak společně s děckama uklídíme tu místnost, dáme ji do původního stavu, jeden z nás s nima odchází o patro níž kde je předá sestrám, ostatní zatím začnou smolit zápis.

TA: Ještě tam?

DO: Jo my jim ho totiž musíme odevzdat přímo do toho ručně psaný.

TA: Jo ten sešit je tam z toho zařízení od nich.

DO: Ano. No takže tak. *ticho* No to je asi celá ta rutinní část co tam je.

TA: A to nerutinní? Je něco máte nějaká občas setkání které nejsou tak rutinní?

DO: Hm. Tak jednou za půl roku máme nějakou schůzku. Buď se můžeme přímo domluvit s koordinátorem s psychologem a nebo teď jsme měli i v září kdy jsme nabírali další lidi do týmu takovou informační.

TA: Děláte tam taky nějaký výzkum?

DO: Ne. A nejsem si jistý jestli by to šlo.

TA: Tak teda k těm částem mimo intervenci je tam ještě něco co třeba neprobíhá pravidelně ale je to?

DO: hm. *ticho*

TA: Píšete si občas třeba s tím druhým kolegou se kterým tam jedete o tom co budete dělat a tak?

DO: Jo tak záleží na tom, aspoň já to mám tak s kým jedu. Třeba teď poslední měsíc a půl nějak jsem měl většinu těch, myslím že čtyři pět lekcí jsem dělal jakože já. Ale to je tím že ten druhý kolega je jako rád že tam dojede, protože na to nemá vůbec čas teďka. No a já čím dál tím preferuji improvizaci, takže ani ty přípravy nejsou takové. No.

TA: Tak jo. To bylo první část která se týkala těch částí které jsou mimo intervenci a teď bych se rád zeptal na nějaké limity, to znamená je něco co tě omezuje, brzdí, nebo znesnadňuje práci?

DO: hmmm. Asi *ticho* asi mě štve fluktuace klinetů.

TA: fluktuace klientů?

DO: no jakože se tam hodně mění klienti, což ale vychází už z toho specifika zařízení. Teď už je to lepší ale dřív nám koordinátorka ani koordinátor nedával vědět jakože ta dojdou úplně noví lidi. Což znamená že ten program co jsme si nachystali je úplně navhouby protože musíme začínat s novou skupinou. Takže to bylo vždycky taková otrava že nám to nemohli dát vědět předem. Párkrát tam byly nějaké. Dostali jsme i možnost nahlédnout do dokumentace a zjistit si diagnózy a tak dále, jako nějaké specifika ale nemám pocit že by to bylo až tak užitečné. Jo teď je to na můj vkus až moc svázané nebo jako že musíme psát psychologovi ten návrh lekce a on tam vždycky hodí svojí kritiku a ... no aspoň já už se tam necítím tak svobodný už tam nemám ten prostor. Takže to mi tam vadí.

TA: Klidně mi o tom víc povykládej abych to mohl lépe pochopit.

DO: Ale zas myslím si... ono teď se to asi víc zprofesionalizovalo před dvěma měsíci protože máme koordinátora který se rozhodl že toho chce dělat trochu víc aby to fungovalo a aby to bylo součástí té léčby a no a chtěl aby se tomu dávala větší hodnota což v praxi znamená to že musíme psát důkladnější ty zprávy na což nemáme tolik času protože vždycky po lekci máme asi deset minut na to abych to napsali a pak musíme běžet na vlak takže je to náročné. S tím že lidi od nás říkali že budeme muset jezdit o hodinu později ale s tím já prostě nesouhlasim. To mi nepřijde OK. A taky mi přijde náročné posílat vždycky ten návrh lekce jemu předem, s tím že vždycky dostanu nějakou kritiku a ...mmm... a tím že on má jiné cíle,

TA: ten psycholog že?

DO: ten psycholog on má jiné cíle které tam chce aby se dělala než mám třeba já tak vím že se to občas naráží. A pak je vždycky taková...mmm... pak mám pocit že jsou z toho takové konflikty v týmu. S tím že jakože já jsem asi míň respektující v těchto věcech takže víc si to chci dělat po svém a ostatní s týmu víc respektují ty pravidla takže z toho mám občas takové problémy.

TA: Pravidla? nebo respektující v čem?

DO: Víc asi respektují to poslání tu zakázku od nich zatímco já si tam dávám spíš svoje. Nebo nějaké svoje etické principy si tam víc tlačím. Ono, oni mají takové ty klasické jako ústavní zařízení naučit je jak se správně chovat a já s tím jako hluboce nesouhlasim s takovýmto cílem.

TA: Je to hodně o chování? tak to berou?

DO: Jo a já to mám prostě jinak, mám tam... pro mě je tam důležitější nějaká svoboda, nějaké napojení vzájemné, prostě vést dialog než je tam prostě poučovat jak se správně chovat. A oni nás víc tlačí do toho abychom my je učili jak se správně chovat a je pro ně problémové když my dáme prostě volně: co vás napadá ke zlobení? A oni by chtěli abychom je vedli k tomu že prostě zlobit se nemá. A pro mě je důležitější otevřít celé to téma a nechci ho hodnotit. Což ale funguje teprve teďka ty dva tři měsíce kdy už jsme pod větším dohledem. Protože byly tam třeba lekce kdy jsme tak trochu museli schovávat co vlastně děláme. My jsme sochali z pohádky o třech prasátkách vlka jako prostě všechno to negativní vysokou asi metr a půl z papíru a tak dále a pak jsme řešili co s ní chtějí udělat. No a oni to chtěli hodit z okna, což nešlo protože tam byly mříže ta jsme ji pak shazovali ze schodů. A museli jsme to udělat tak nenápadně aby to prostě nikdo neviděl. Protože jsme čekali že se to nebude líbit. A já jsem přesvědčeny že to byla perfektní lekce.

TA: Já jsem nadšený momentálně z toho nápadu.

DO: Jo ale... vím že tam by to mělo jinou odezvu takže... si tam asi nosím v sobě nějaké rebelství vůči tomu systému. A beru to jako příležitost i pro ně nějak proti tomu bojovat. A samozřejmě jim se to nelíbí a chápu jako že oni jsou v té druhé pozici a je to prostě pro ně náročné. Takže to je takové znesnadňující. A to je asi hodně jako moje téma.

TA: Může ti to připadat ale je super že to říkáš protože to jsou přesně ty věci, které mě zajímají.

DO: No nebo já jako vím že mám problém s autoritama takže prostě... a vím že to tam tlačím ikdyž je to moje zakázka, tlačím do toho klienty. Což jako asi úplně není ok ale prostě mám to v tom no.

TA: Když si vzpomeneš na ty oblasti které jsi jmenoval na začátku rozhovoru a projedeš si je v hlavě, jsou tam nějaké znesnadňující věci?

DO: Myslíš v těch věcech co se dějou kolem?

TA: Ano.

DO: Určitě to že musím dělat návrh který dávám ke schválení. Což má zas souvislost že si to prostě chci dělat po svém. Takže asi tohle. Jo a pak občas domluva kdo tam vlastně pojede. S tím a já... *ticho* s tím že jsou období, většinou kolem státnic, kdy prostě nikdo nemůže. A třeba já to mám teďka ale dřív jsem to taky tak měl že když jsem pracoval že pro mě to bylo úplně vpohodě jezdit a vždycky bylo hodně náročné sehnat někoho kdo ještě pojede a vím že párkrát jsem se i pokusil sehnat si někoho mimo ten tým. Někoho kdo ale má dost zkušenosti takže jsem věřil že mě ten člověk podrží když budu potřebovat a tak dále. Což ale většinou náš týmový koordinátor

blbě nesl. Ale jako mě samotného to štve protože tím že se tam nikdy neřešily školení a dobrovolnické smlouvy a tyhlety věci, jakože to tam je dost odfláklé tak jsem v tom nikdy neviděl problém a vždycky jsem to bral tak že tam je ten jeden člověk který tam nese tu strukturu, pracuje s tou skupinou a ten druhý mu jenom kryje záda. A vždycky jsou tam fakt období kdy je prostě problém najít toho druhého a hrozí kvůli tomu že nebude lekce. Což mi přijde že je škoda. Ale to jsou taky takové vnitřní konflikty v týmu.

TA: Tak. Chceš se ještě zastavit u toho co omezuje a znesnadňuje nebo se mám posunout dál?

DO: asi dál. Nebo možná ě omezuje to že neznám toho tolik kolik bych chtěl a potřeboval. Hry prostě a techniky... a možná takové myslím že důležité že tam funguje nějaká obezřetnost, že prostě vím že se můžu dostat do nějakých situací které bych nemohl vyřešit nebo a právě to jsem hrozně rád když tam mám někoho sebou. Právě že se můžeme navzájem podpořit. No třeba kdybych otevřel nějaké větší téma a tak dále tak prostě o to jde. A hlavně to že mě se nedaří dělat reflexe. Jakože s tím dost bojuju že neumím udělat nějakou dobrou reflexi.

TA: Reflexi písemnou nebo potom s tím člověkem?

DO: Reflexi v kontextu lekce. Reflexi kde budeme s klienty probírat co se stalo na té lekci a s tím že poslední dobou fakt narážím na to že úplně nevím jak.

TA: Myslíš reflexi na té intervenci, konečná fáze té lekce?

DO: Ano, konečná fáze s klienty.

TA: Tak jo, posuneme se na poslední oblast. Když jsme byli teď u toho co omezuje, brzdí nebo znesnadňuje tak bych se chtěl zeptat na opak, co posunuje, co je plusem.

DO: Té intervence nebo?

TA: Mimo intervenci.

DO: Ne ale co je plusem nebo... ještě jednou tu otázku?

TA: Co naopak posunuje tu práci, co je tam dobře pro tebe. CO tam funguje dobře.

DO: Hm...*ticho*

TA: Co ti usnadňuje práci.

DO: Asi to že tam mám parťáka o kterého se můžu opřít. Což si myslím že je tam to nejdůležitější. A to že klienty to baví nebo jako náš cíl dlouhou dobu a pořád je že pro nás je dramaterapie odpočinek od terapie, protože na psychiatrii těch terapií mají víc než dost a prostě jsou z toho unaveni. Takže my jsme takovým odpočinkem. A to je ten důvod proč je to baví a myslím si že mi hodně pomohla lekce od jednoho učitele, kdy s náma dělal dramaťáckou lekci kterou cíleně naprosto pokazil aby byla hrozně špatná a pak to s náma reflektoval a v podstatě nám ukázal že neexistuje špatná lekce. Že vždycky se z toho dá poučit a vždycky je tam ta reflexe. Takže to si myslím že mi hodně pomohlo tento přístup. A na to se hodně váže to že vlastně nejsem pedagog, já jim nemusím nic předat. Takže když prostě klient nechce dělat tak nebude dělat. A je mi to úplně jedno, je to úplně vpohodě. Takže myslím si že tenhle přístup je tam to co mi nejvíc pomáhá. A samozřejmě od té doby co používáme tenhle přístup tak je to prostě... tak se mnohem víc klienti zapojují. Čím víc je to baví a tak dále.

TA: Co ještě když si vzpomeneš na ty oblasti o kterých jsme se bavili v první části rozhovoru, co jsou mimo tu intervenci. Je tam něco co by ti to usnadňovalo co je plusem co...co je možností?

DO: Aspoň dřív jsme tam měli, to si myslím teď tolik neplatí, že jsme měli takovou pojistku že kdyby se nám něco povedlo otevřít možná co bychom... takže prostě můžeme zajít dolů a bude poskytnuta psychologická pomoc klientovi. Čímž si teď nejsem jistý jestli to ještě funguje.

TA: A to jste si domluvili tehdy s tím psychologem z toho zařízení?

DO: No to dřívější koordinátorka to jsme domluvili před třemi lety. Ale jenom o tom myslím mluvila, nejsem si jistý jestli tam ta možnost opravdu byla, o tom mám pochybnosti. Ale pro mě to vědomí vždycky bylo takové ulehčující. S tím že ale stoprocentně minimálně den na to ráno už ??? možnost tím že ta lekce vlastně funguje od 16 hodin do 16:20 což je vlastně i to co mi to trochu znesnadňuje že bych byl rád kdyby to bylo delší, kdyby to bylo ty dvě hoďky. No a *ticho* asi tak no.

TA: Tak se zkus ještě, jestli tě napadne zamyslet co ti teda pomáhá když si vzpomeneš na ty oblasti třeba těsně před lekcí, po lekci, při tom domlouvání nebo v jiné části mimo tu intervenci je tam ještě něco co ti pomáhá při práci?

DO: Internet jako komunikační médium - facebook, gmail. Možnost sdílet takové jakoby setkání. To šetří čas. Taky je jako velkou výhodou když jedeme autem. Za prvé jednodušší převážet věci, pokud jich máme víc a za druhé ke konci jak vždycky píšeme ty zprávy tak na to máme delší čas. A šetří to prostě čas na konci v kontextu dopravy. *ticho* Přemýšlím jestli ještě něco. *ticho* Asi ne. Nic mě nenapadá.

TA: Co bys potřeboval k tomu aby se ti pracovalo lépe.

DO: Víc času na lekci.

TA: Teď máte kolik?

DO: hoďku deset, hoďku dvacet? S tím že je taková možnost přetáhnout asi o deset minut ale pak se to ???

TA: Pak se co?

DO: Pak se to jako, ostatní to špatně nesou.

TA: Kdo?

DO: Sestry a pan psycholog a tak dále. S tím jakože to já jsem měl vždycky problém s přetahováním lekcí a vím že bych se potřeboval naučit nějaký lepší způsob jak vést reflexi. *ticho* No a s tím že pomůcky teď už máme vcelku zajištěné, nicméně bylo to tak nějak všelijak jako asi by se hodil přímo příspěvek od té léčebny, nicméně mám pocit že nám i nabídli, že jsme to teď ještě nevyužili protože toho máme teď hodně no. Takže to je fajn tyhlety pomůcky no. *ticho* Pak mě ještě napadá jako taková věc co znesnadňuje což bylo dva minulé roky před tímto, kdy nám bylo oznámena zakázka že je třeba udělat představení. Nicméně oznámili nám to lekci před tím než to představení mělo být.

TA: A kdo to oznámil?

DO: Koordinátor.

TA: Psycholog?

DO: Psycholog jejich koordinátor. No a první dva roky jsme se do toho tak nějak nechali ukecat a něco jsme splácali a vím že i před tím taky tak nějak tak pracovali lidi... teďka se nás zeptal koordinátor pan psycholog což bylo hodně fajn a teď je to vlastně ve hvězdách jak to bude. S tím že já jsem to odmítl dělat představení a někteří z týmu s tím souhlasí že by do toho asi šli. Takže je to takové teďka ve hvězdách ale je fajn že nám byla nabídnuta ta možnost, že to nebylo jako "no udělejte" A to je i hodně o nás abychom si to pohlídali že prostě to máme... hmm. *ticho* Jo a myslím že mi hodně na tom pomáhá nebo ten důvod proč tam pořád jezdím je to že vídám různé lidi jak vedou lekce takže se toho spoustu od nich můžu naučit. Vídám prostě různé styly. A současně i pro sebe to vnímám jako takové relativně bezpečné prostředí jak se můžu učit v praxi, což je asi jako te hlavní důvod proč tam jezdím.

TA: Blížíme se ke konci. Chtěl bys na konec zdůraznit nějakou oblast o které jsme se bavili?

DO: Zdůraznit? Nerozumím otázce.

TA: Teď jsme se bavili o různých věcech. Připadá ti z toho něco zvlášť důležité... co je pro tebe důležité z toho všeho co jsi říkal.

DO: Mě tam pořád skáče domluvit se na zakázce. Přímo se zařízením a jako i ideálně dosáhnout nějakého souladu, což se nám teď moc nedaří a částečně je to moje vina a ... no a myslím si že tohle je hodně důležité. Nebo možná ze všeho nejdůležitější vědět jaká je zakázka v tom zařízení ale taky aby zařízení bylo ochotné komunikovat s tím kdo to poskytuje jakou oni tam vidí zakázku. S tím že je tam nějaký průnik ale prostě nějak se to pohybuje jak to říct prostě... každý si tam tahá to svoje hodně a podle toho to pak funguje no. Takže asi tak.

TA: Děkuji ještě něco tě napadá? K tomu všemu?

DO: Asi ne.

TA: Tak v tom případě děkuji za rozhovor.

DO: Já děkuji za možnost.

rozhovor č. 7

TA: Chtěl bych tě na začátku rozhovoru ujistit o anonymitě, v přepisech rozhovoru nebudou uváděna žádná konkrétní jména lidí. Rád bych tě požádal o souhlas k participaci na výzkumu a o souhlas rozhovor nahrávat.

DO: Ano souhlasím.

TA: Děkuji. Kde jezdíš dělat dramaterapii?

DO: Do psychiatrické léčebny na dětské oddělení.

TA: Kolik vás je asi v týmu?

DO: Sedm.

TA: Tak to byly takové úvodní otázky teď přejdu k té hlavní. Zkusila bys mi prosím popsat, co všechno se děje v tom vašem dramaterapeutickém procesu v kontextu vašeho přímo dojíždění na to psychiatrické oddělení? Všechny části která tam vnímáš ale které nejsou samotnou intervencí s těma děckama.

DO: Jo takže my tam vždycky jezdíme ve dvojicích a teď je to nově udělané tak že posíláme celkově vlastně plán jaký máme tak posíláme psychologovi, protože on nám v rámci toho vlastně udělí ty děti. V rámci těch jejich možností. A ono je to tam udělané tak že musíme nebo spíš není to přímo jako dramatreapie jako dramaterapie, protože my tam nemůžeme dělat přímo takové ty jako aktivity a tělo... jestli víš jak to myslím?

TA: hluboké nějaké?

DO: přesně tak. A s tím že buď si připraví program jeden z těch dvou a nebo oba dva.

TA: Dohromady že ho plánují?

DO: Ano buď to a nebo že jo jeden má nějaký nápad a udělá to s tím že vždycky máme... vždycky normálně tak jak je to přímo dramaterapie takže warmup, seznámení, úvod, nějaká ta aktivita a potom reflexe.

TA: No a když to teda plánujete třeba ve dvou tak jaké části té přípravy tam jsou? Já nemyslím přímo ty oblasti jako reflexe, ale když se sejdete tak jak to vlastně vypadá to plánování?

DO: Tak protože se tam všichni známe tak je to jako hodně takové volné. Víš že jako házíme každý nápady a potom to nějak spojíme. Že jako někdo má nápad: jo tak teďka bych chtěla bych se zaměřit na pohyb. Jo tak uděláme v rámci tady tohoto nějaké pohybové aktivity. A vždycky to vychází.

TA: Bavíte se tam aji o něčem jiném na tom plánování?

DO: Jo samozřejmě se zaměřujeme hodně na rizika co se tam jako může stát protože tam nemáme stejnou věkovou skupinu, máme tam velké rozpětí. Třeba od sedmi do třinácti roků někdy. Takže to je hodně takové... někdo to zvládne někdo ne. Takže na tohle se hodně zaměřujeme pokud tam ty děcka vlastně známe. A taky si to jako rozdělujeme v rámci týmu jako kdo to bude mít, kdo bude jako vést a podobně. A teďka vidím hodně v tom že je pro mě důležité, protože jsem třeba hodně často vedla, je pro mě hodně důležité jak kdyby nevést ale dívat se na ten proces. Jako vlastně z jiného pohledu, toho druhého člověka, že si vlastně všímám toho víc. Vlastně jako nemyslím to v rámci i dětí ale i jak ten druhý vede. Že mu chci jako pomoct jako z druhého pohledu.

TA: Ještě nějaké jiné části tam vidíš které se neodehrávají přímo na té intervenci?

DO: Nevím teďka mě nic nenapadá.

TA: Tak když si třeba vezmeš, když se ten den potkáte, ten den kdy probíhá dramaterapie tak co se děje od momentu kdy se potkáte až po to než proběhne ta dramaterapie?

DO: No někdy se stane že to nenaplánujeme dřív tak to třeba plánujeme v autě. No a spíš se jakože bavíme o jinačích věcech abychom se nějakým způsobem uvolnili a nemyslíme na to. A potom když tam přijdeme tak je to takové jako v rámci těch sester... nevím jak to mám říct... je tam takové jako trochu napětí. Že to není jako úplně pročištěné. Že vím že jsme uvolnění když tam jdeme ale potom když tam vejdeme a potkáváme ty sestry tak jenom "ahm jo" a je to hrozně zmatené. A nevím jestli je to to co jsi chtěl slyšet.

TA: Jo.

DO: Jako přímo to na co ses ptal.

TA: Taky když se to nebude týkat toho tak určitě dalších otázek. Mám takové tři oblasti a jedna z nich to určitě bude k té se budem později vracet. Aha. A teda potom jak to skončí tak to vypadá jak popiš mi to.

DO: Když se skončí tak píšeme normálně zápis hnedka a to se mi právě líbí že to je teďka tak udělané že to hnedka odevzdáváme že máme přímo sešit. Samozřejmě to píše vždycky jeden člověk ale vzájemně se doplňujeme. Že to nenapíše jen jeden ale vždycky ty různé pohledy těch lidí. A no... to odevzdáme ten zápis přímo sestře a potom se o tom i jako bavíme jak o těch dětech tak potom, není to jako vždycky, protože když se to jako povedlo tak nemáme potřebu reflektovat se ale vidím hodně velké plus když jsem se právě, když jsem nevedla a viděla to z druhého pohledu tak jsem měla potřebu reflektovat tomu druhému člověku "jo tybrďo já si všimla tady tohoto a tohle by šlo udělat jinak" a ten druhý člověk si to jako uvědomuje "jo to máš pravdu" takže o tom se takhle bavíme no a toto je podle mě hodně dobrá věc. A takhle to jako reflektujeme a potom popíšeme těm co tam nebyli tak jim to reflektujeme protože tam pojedou příště.

TA: Jak jim to reflektujete?

DO: Normálně napíšeme souhrn co se tam dělo.

TA: jako přes internet nějak?

DO: jo. Máme skupinu, protože se nějak extra nesetkáváme společně, nebo když se setkáme tak se nesetkáme v rámci té dramaterapie. No.

TA: Ještě nějaké části tě napadají? *ticho* nebo nějaké procesy které se odehrávají?

DO: hm... mě teda napadá, jenom že já to vnímám tak že jak jsme jako tým tak někdy jsou tam...nevím jak to mám říct...že tam, ne že bychom si nesedli, ale že každý má jak kdyby jako někdy když nás jede víc než dva, tak někdy je to takové...že má každý jiný cíl. Jakože ti co vedou tak mají stejný ale potom se to jako rozpadá potom při té reflexi takže potom říkají ti ostatní "no ale já si myslím že to bylo jako úplně mimo" a nevím jak to mám pojmenovat jako v rámci toho celku.

TA: Jaké pocity tě u toho doprovázejí.

DO: že si myslím že někdo to vidí že by to mělo být víc do té hloubky než jako povrchově a že někdo se pouští do aktivit které si myslím že tam nejsou jako vhodné v rámci toho týmu si myslím že nejsme jako na stejné vlně. Že někdo má takové jako vysoké nároky že to není podle mě úplně optimální.

TA: Dobře. Ještě nějaká část, která nespadá přímo do intervence, děje se to v jiném čase?

DO: Hm...*ticho* Možná domlouvání se. Kdo tam pojede. A někdy to bývá třeba ze dne na den což se mě vůbec nelíbí.

TA: Jako den před tím?

DO: Jo den před tím. Protože když jsem to jakoby převzala s kolegou že, a je to tak jako organizovat něco a potom ti někdo jako neodepíše. Tak v rámci tohoto je to docela...náročné.

TA: Dobře. Tak já se hnedka jako přesunu do té další oblasti a to jsou limity které tam spatřuješ, to možná už jsme trochu navázali. Je něco co tě omezuje, brzdí nebo znesnadňuje tam, a co se odehrává právě mimo intervenci?

DO: No to je právě to jako to...nebo to co mi vadí, když napíšeš někomu tak že třeba neodepíše nebo... ta komunikace. Komunikace v týmu no. Není to pokaždé, teď se to jako zlepšilo ale komunikace je pro mě v rámci tohoto jako nejdůležitější a je to blbé když to prostě fakt jako vázne. *ticho* A teďka mě už asi nic nenapadá.

TA: Co by omezovalo znesnadňovalo?

DO: Nevím jestli tam patří ty sestry *smích* ale to je taky v rámci té komunikace. Není to komunikace v týmu ale vesměs jsme se vlastně dozvěděli že jsme tým všichni. Že spolupracujeme jak s psychologem tak i ze sestrama že tam jsme důležití v rámci toho celkového procesu, což jsem si nevím jak dlouho tam jezdím dva a půl roku, což vlastně před tím nebylo až teďka když jsme to převzali my tak se tam otevírá jako něco velkého.

TA: A co je teda ten jev znesnadňující nebo omezující.

DO: Zjistila jsem že to je pro mě vlastně hrozně něco velkého, jakože "aha takže my jsme velkou součásti toho, té dramaterapie" a hm... že jsem měla pocit, že na nás kladou jako velké nároky. A to mám takový pocit že jako mám chvilkama strach že to nemůžu jako splnit. Tak to mám chvilkama jo že mi to tak jako stopne a myslím si že je to v rámci jako zasazené do toho týmu jako do toho drama. No.*ticho* Teďka nevím co by mě ještě.

TA: Možná už nic, zkus se třeba zaměřit na nějaké, právě na ty pocity, jestli máš ještě někde pocit nebo v nějakém čase pocit že... nekomformity.

DO: Možná to je i když jako tam jdeme a potřebuju to probírat jako co teda,

TA: co budete dělat?

DO: přesně tak, tak někdy bývá to že ten druhý člověk jakoby prostě to hodil jako na mě. A nebývá to jako často, ale když to třeba jako naplánuješ třeba ty tu aktivitu nebo celý program tak to jako musíš dělat ty. A v rámci týmovosti beru to že tam jsme vlastně tým. Takže nekomformní jsem tam já že jsem v roli ve které se necítím dobře když tam vlastně jako jdeme. Potom je to vpohodě, protože se jako naladíme na sebe ale před tím to jako trvá. Ale není to pokaždé s každým.

TA: A co trvá co to je?

DO: No asi to naladění na sebe. S některým to mám hned s některým ne. Což je jako přirozená věc ale myslím že už jsme tam docela dlouhou dobu že už bychom mohli být jako fungující.

TA: Když jsme byli teďka u toho co omezuje brzdí nebo znesnadňuje tak se přesunu do třetí poslední části. Co ti to usnadňuje jaké jsou plusy? V těch procesech které se neodehrávají na intervenci.

DO: Otevřít pusu a mluvit. S tím člověkem. *smích* Jako komunikace. Víš jak jako to brzdí komunikaci, ale zase když...

TA: když je dobrá tak to bereš jako plus?

DO: samozřejmě.

TA: A jak se to pozná když je dobrá? Jak to třeba vypadá klidně to popiš.

DO: No když řeknu tomu člověku přímo jako na přímo to co si jako myslím, nebo položím přímo otázku... co se ve mě jako odehrává nebo jakou mám potřebu tak to prostě řeknu. A vím že jako na někoho se můžu spolehnout že mi odpoví. Ale někdy to nejde ale teďka jako si myslím že když se člověk odhodlá tak je to snadné potom. A taky mě to usnadňuje jako motivace. V tom smyslu jako dobrá energie. Rozumíš? nerozumíš. Myslím tím odhodlanost. Že mi to usnadňuje celkově jako jak tam vstupuju plánování jakože pouštět se do nových věcí a tak dodat tam jako tu energii.

TA: A kde se bere ta odhodlanost a energie?

DO: No když si to prostě řeknu "ano, vyprdnu se na všechny jako okolo *smích* jedu jenom já" jako v rámci toho a ... nevim. A nebo třeba hodně dělá i když samozřejmě jsem vyspaná jako spánek, dobrá nálada.

TA: Co bys potřebovala k tomu aby se ti pracovalo lépe?

DO: Tak už jsem to vlastně řekla, že musím být jako odpočatá a odhodlaná *smích*. A no a být motivovaná což mě to dělá touhle dobou docela problémy, protože když je toho moc tak je toho moc ale v rámci tady tohoto to bývá vždycky jako pozitivní. A taky druhý ten v tom týmu nebo ti ostatní jakože když mají dobrou náladu tak mě samozřejmě taky naočkují.

TA: Ještě něco co bys potřebovala k tomu aby se ti pracovalo lépe?

DO: No tak potřebovala bych samozřejmě aby se mnou ti lidi komunikovali, tak když já komunikuji s něma tak chci aby to bylo ve stejné míře a... no. To je tak všechno. Komunikace, abych já byla odpočatá, dobrá nálada, dobrá nálada i těch ostatních.

TA: Jako i personálu myslíš tam?

DO: No tak to nebývá ale jo *smích*

TA: To by jako taky pomohlo jo?

DO: To by taky pomohlo. No a komunikace v týmu našem jako dramaterapeeutickém tak i v tom dodělení. Tak to by mě pomohlo jako nejvíc.

TA: Dobře. Ještě něco nebo mám přistoupit k poslední otázce?

DO: A reflexe. Aby to fungovalo.

TA: Vaše reflexe týmová?

DO: Jo. Protože se tím vlastně jako posunuju že jo. V rámci jako mých kreativních přístupů.

TA: A jak by to vypadalo kdyby to líp fungovalo. Jak bys mi přímo popsala tu reflexi.

DO: No tak jako říct si... myslím jako reflexi nás... no když se zeptám "máš něco ke mně jako k tomu procesu v rámci týmu?" tak aby to se mnou prstě jako probíral. A teď to bývá tak že vlastně vždycky dávám otázky já. Mám jako pocit ale funguje to. Ale jak říkám že to není jako vždycky pokaždé potřeba.

TA: Tak jo, když si projedeš ten rozhovor od začátku až do konce náš, chtěla bys nakonec zdůraznit nějakou oblast o které jsme se bavili?

DO: Komunikativnost *smích*

TA: Komunikativnost.

DO: Hm... jo. Nic jiného mě teď momentálně nenapadá.

TA: Dobře. Tak já ...

DO: A možná důvěra ještě.

TA: Důvěra? popiš mi to.

DO: No v rámci toho že si věříme navzájem. Jako když se tam něco... v rámci týmovosti dramaterapie si jako samozřejmě důvěřujeme navzájem a spoléháme na sebe a taky v rámci toho že důvěřují oni nám v rámci toho oddělení.

TA: Jo.

DO: Což asi je ale potřebovala bych to asi víc zdůraznit.

TA: Dobře. Děkuji.

DO: Já děkuji.